DE NOORDWIJKSE METHODE

Tekstboekje
Groep 7 + 8
Thema Voeding en gezondheid

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 1
Onderzoekend lezen, luisteren en kijken met de Denkbubbels 2
Wat vind je in dit tekstboekje? 3
Hoe gebruik je dit tekstboekje? 5
Technisch lezen 6
Inspiratielijst werkvormen technisch lezen 6
BAK/WAK-woordenlijsten 9
WAK-woordenlijst groep 7 Voeding en gezondheid 9
WAK-woordenlijst groep 8 Voeding en gezondheid 9
Thema-woordenlijst groep 7-8 Voeding en gezondheid 10
Boekensuggesties 11
Liedsuggesties 17
Uitgewerkte lessen 21
Smaken verschillen 22
Spreekwoorden, uitdrukkingen en gezegden 35
Schijf van Vijf 47
Evaluatietoets A –schrijven – groep 7 59
Evaluatietoets A –schrijven – groep 8 64
Schimmels 70
Allergie en intolerantie 81
Evaluatietoets B – woordenschat– groep 7 91
Evaluatietoets B – woordenschat– groep 8 93
Proefje waterzuivering 97
De groei van de hersenen 110
Evaluatietoets C –schrijven – groep 7 118
Evaluatietoets C –schrijven – groep 8 123
Herbivoren, omnivoren, carnivoren 129
Corpus 138
Etiketten 147
Evaluatietoets D – woordenschat– groep 7 154
Evaluatietoets D – woordenschat– groep 8 156
Bodyscan in de klas 160
Teksten 169
Tabel tekstsoorten en werkvormen 175
8 werkvormen per ronde 178

Onderzoekend lezen, luisteren en kijken met de Denkbubbels

Dit tekstboekje dat je nu leest, hoort bij het thema Voeding en gezondheid van De Noordwijkse Methode. Je vindt hier elf verschillende teksten met bijbehorende taal-, lees- en schrijfopdrachten en daarnaast nog extra teksten en werkvormen die je kunt kiezen.
In de opbouw van de opdrachten is uitgegaan van herhaald lezen van teksten, steeds met een ander leesdoel. We onderscheiden hierbij vier rondes. Aan elke ronde zijn Denkbubbelvragen gekoppeld:

Ronde 1: betekenisronde
Bij de eerste keer lezen, luisteren of kijken gaat het over algemeen begrip (Waar gaat de tekst eigenlijk over?)

Ronde 2: detailronde
Bij de tweede keer lezen, luisteren of kijken gaat het over de details in de tekst (wat betekent dit woord, hoe liggen de verbanden in de tekst, welke details zijn belangrijk, waar vind ik die precies). Verbanden leggen binnen de context.

Ronde 3: contextronde
Bij de derde keer lezen gaan de kinderen aan de slag met afgeleid niveau (wat bedoelt de schrijver, wat vind ik daarvan, wat zegt die andere tekst hierover). Er wordt een transfer gemaakt naar andere contexten (verbanden leggen en persoonlijke relevantie).

Ronde 4: Reflectieronde
Bij de 4e leesronde controleren we of de leesdoelen zijn behaald.

Wat vind je in dit tekstboekje?

Woordenschat
Gekoppeld aan het thema en de teksten in dit boekje, vind je woordenschatlijsten. Deze woordenschatlijsten zijn gekoppeld aan de BAK-woordenlijst (Basiswoordenlijst Amsterdamse Kleuters) voor groep 1 en 2 en de WAK-woordenlijst (Woordenlijst Amsterdamse Kinderen) voor groep 3 t/m 8. Deze lijsten zijn in 2007 in opdracht van het Ministerie van OC&W ontwikkeld als checklist voor het ontwikkelen van een goede woordenschat op de basisschool. De Noordwijkse Methode heeft woorden uit de BAK-lijst en de WAK-lijst geselecteerd die passen bij het thema. Wij raden aan om tijdens het thema aandacht te besteden aan deze woorden. Veel van de woorden zullen terugkomen in de teksten van onderzoekend lezen, luisteren en kijken.

Boeksuggesties
Naast de teksten in dit boekje die je inzet voor technisch lezen, onderzoekend lezen en taalopdrachten in de verschillende leesrondes, is het belangrijk om te werken aan leesplezier en zelfstandig lezen. Daarom vind je in dit tekstboekje thema gerelateerde boeksuggesties ter stimulering van het zelfstandig lezen in de klas. We adviseren om boeken te lenen bij de bibliotheek of waar nodig aan te schaffen.

Teksten met uitgewerkte lessuggesties voor de leesrondes
In dit tekstboekje zijn elf uitgewerkte teksten te vinden. De teksten sluiten aan bij de atelierlessen en vormen een verdieping of verbreding van het thema. Je gebruikt per week één tekst. Hierbij is bewust gekozen voor diverse tekstsoorten, van nieuwsberichten tot gedichten en alle andere mogelijke tekstsoorten. Onder de tekst staat vermeld welke tekstsoort het is en welke taal-, lees- en woordenschatdoelen in de opdrachten aan bod komen. Vervolgens is per ronde een uitgewerkte werkvorm beschreven. Deze werkvormen sluiten aan bij de taal-en leesdoelen voor de midden-bovenbouw. Het overzicht van deze doelen vind je in het *doelenoverzicht taal en lezen*. Als je een andere werkvorm of tekst wilt gebruiken kijk dan bij de extra werkvormen en teksten en lees deze in plaats van een uitgewerkte tekst.

Extra teksten en werkvormsuggesties
Naast de elf teksten met uitgewerkte lessuggesties, vind je in dit boekje een extra verzameling themagerelateerde teksten die je kunt inzetten in je klas. Deze teksten zijn op tekstsoort geordend. Ook vind je een lijst met werkvormen per ronde. Deze kun je inzetten als alternatief voor de uitgewerkte werkvorm bij de elf uitgewerkte lessen of als werkvorm bij de extra teksten.

Overzichtstabel met tekstsoorten en werkvormen
In bijlage 1 is een overzicht te vinden van alle tekstsoorten en werkvormen die aan bod komen in dit tekstboekje. Hierdoor wordt het voor de leerkracht inzichtelijk aan welke doelen en tekstsoorten allemaal gewerkt is.

Bijlagen bij de teksten
In de bijlagen vind je werkbladen, woordkaartjes en andere printbladen die je kunt gebruiken bij de teksten en de opdrachten. Bij de teksten en opdrachten staat met een paperclip aangegeven of er een bijlage bij de tekst hoort.

Dyslexie
Kinderen met dyslexie kunnen moeite hebben met het lezen van standaard lettertypes. Het Kermit-lettertype in Word is speciaal ontworpen om letters beter van elkaar te onderscheiden, wat het lezen vergemakkelijkt. Door teksten in dit lettertype aan te bieden, sluit je beter aan bij hun behoeften.

Hoe gebruik je dit tekstboekje?

Herhaald lezen
Zoals je hierboven hebt kunnen lezen, zijn de teksten en opdrachten zo opgebouwd, dat je elke tekst meerdere keren kunt lezen. Dit versterkt het leesniveau, de woordenschat en het tekstbegrip.

Start leesronde 1, 2 en 3 met technisch lezen
We adviseren om een tekst eerst in te zetten ter oefening van het technisch lezen. In het bijbehorende doelenoverzicht taal en lezen (te vinden op de portal van De Noordwijkse Methode), vind je een overzicht van de technisch leesdoelen die je hieraan kunt koppelen. Als leerkracht kies je zelf welk doel je op dit moment relevant vindt voor jouw groep.
Tijdens ronde 1: Start met hardop klassikaal samen de tekst technisch lezen. Daarna nogmaals met gebruik van afwisselende werkvormen.
Tijdens ronde 2 en 3 onderzoekend lezen: Nogmaals technisch lezen toevoegen met afwisselende werkvormen.

Voor suggesties, zie de werkvormenlijst technisch lezen hieronder. LET OP: De kinderen doen deze werkvormen zoveel mogelijk in kleine groepjes met elkaar.

Planning in je weekrooster
Als school of leerkracht kies je zelf hoe vaak je de tekst en de opdrachten in wilt plannen. Voor optimaal leeseffect, adviseren we drie leesmomenten in de week met daaraan gekoppeld een reflectie/evaluatie van de leesdoelen:

1 x 45 minuten:
Introductie van de tekst, technisch lezen en eerste ronde onderzoekend lezen met een actieve opdracht.

2 x 30 minuten:
Ronde 2 en 3 van het onderzoekend lezen. Deze opdrachten kun je gezamenlijk doen of inplannen in de zelfstandige taken van de leerlingen.

1 x 10 minuten:
Ronde 4 van het onderzoekend lezen. In deze ronde evalueer je als leerkracht of de lees- en taaldoelen behaald zijn.

Eventueel kun je ervoor kiezen om de rondes te integreren in de vak ateliers tijdens de middagen. Hierdoor kun je ook delen van je taalonderwijs naar de middag verschuiven en creëer je extra ruimte in je ochtendprogramma.

Hoe evalueer je de leesdoelen met je leerlingen
Aan het einde van de week reflecteer je op de doelen van die week in ronde vier. Je kunt deze ronde apart doen, of koppelen aan ronde 3. Kies zelf welke doelen je relevant vindt voor jouw groep en wilt evalueren.
Er zijn vier evaluatie opdrachten opgenomen in het tekstboekje, verdeeld over de 10 themaweken. Twee keer per thema is een woordschat testje. Test de woorden die jouw groep nog lastig vindt. Gebruik hierbij de BAK/WAK.
Twee keer per thema is er een evaluatie schrijfopdracht: Hierin komen schriftelijke taaldoelen aan bod. Let bij de evaluatie als extra evaluatiepunt op het goed toepassen van relevante spelling categorieën.

Technisch lezen

Het belang van technisch lezen
Om technisch lezen tot leven te laten komen in de klas, hebben wij verschillende werkvormen op een rijtje gezet. Deze helpen kinderen het plezier in lezen te ontdekken en actief te lezen.

Inspiratielijst werkvormen technisch lezen

Voorlezen
Lees voor uit een prentenboek of verhaal.

Duolezen
De kinderen lezen in tweetallen.

Tutorlezen
Laat een sterke lezer met een zwakke lezer lezen. Zij lezen als duo de tekst.

Koorlezen
Lees samen met de klas hardop.

(Letter)bingo
Speel bingo met eenvoudige letters en woorden: wanneer de kinderen deze letter of dit specifieke woord in de tekst tegenkomen, steken ze hun hand op/hun tong uit/gaan ze staan/draaien ze een rondje etc.

Leeskring
De kinderen zitten in de kring. Laat elk kind steeds een stukje voorlezen. Spreek een woord/gebaar af waarop de kinderen weten dat de volgende aan de beurt is. Moeilijker maken? De kinderen in de kring op komen op willekeurige volgorde aan de beurt, waardoor ze steeds hun aandacht erbij moeten blijven houden.

Vreemde stem
De kinderen lezen met een gekke stem. Dit kan individueel, maar is natuurlijk veel leuker in een tweetal of klein groepje!

Leesestafette
Laat kinderen om de beurt een zin of stukje tekst lezen. Wanneer een nieuwe naam genoemd wordt, is de volgende aan de beurt om te lezen.

Mandjeslezen
Deel verschillende mandjes met verschillende leesopdrachten uit. Zo kan het mandje bijvoorbeeld strips, informatieboeken, prentenboeken, sprookjes, gedichten bevatten van een bepaald thema.

Leescircuit
Kies voor verschillende leesspelletjes of verschillende teksten per groepje. De kinderen rouleren.

Leesfeest
De kinderen kiezen zelf een (veilige) plek in de klas. Zittend of liggend onder tafel, naast de kast, op de stoel van de juf, op de stoel van je buur, naast een vriend/vriendin. Heeft iedereen een plek gevonden? Timer aan en lezen maar!

Discolezen
Zet een muziekje aan. De kinderen mogen dansen achter hun stoel, zolang de muziek klinkt. Stopt de muziek? Dan lezen de kinderen een stukje tekst.

Theaterlezen
De kinderen verplaatsen zich in de verschillende personages van een verhaal. De kinderen krijgen een bepaalde rol en lezen de tekst in deze rol. Dit kan klassikaal, maar ook in groepjes.

Mix en ruil
Deze vorm is perfect voor lezen met woordkaartjes: kaartjes met aan de ene kant bijvoorbeeld een afbeelding en de andere kant één of meerdere woorden. De kinderen vormen dan willekeurige tweetallen. Hun maatje leest het woord en controleren met behulp van het plaatje of er goed gelezen is. Daarna wisselen ze van rol en leest de ander. Hebben ze beiden gelezen, dan wisselen ze van kaartje en gaan ze op zoek naar een nieuw maatje.

Papegaailezen (oude zin, nieuwe zin)
De kinderen lezen om de beurt twee zinnen hardop voor. De eerste zin is telkens een herhaling van de laatst gelezen zin door de vorige leerling. De tweede zin is een nieuwe zin.

Voorleesstoel
Laat na het (vrij of zelfstandig) lezen enkele kinderen een stukje voorlezen op de voorleesstoel. Dit kan een bureaustoel zijn of een andere leuke, bijzondere stoel. Stimuleer de kinderen te letten op intonatie, tempo, volume, het kijken naar het publiek enz.

Racelezen
Zet een timer (bijvoorbeeld één minuut). De kinderen lezen de tekst. Wanneer de timer gaat, houden zij hun vinger bij waar ze geëindigd zijn. Eventueel kunnen zij daarna hun eigen record proberen te verbeteren door nog een ronde te doen.

Leesspeurtocht
Verstop verschillende stukjes tekst door de klas. De kinderen zoeken de teksten en lezen de teksten wanneer ze deze hebben gevonden.

Leeswandeling
Hang verschillende stukjes tekst op door de klas. De kinderen lezen de teksten wanneer ze hier voorbijlopen.

Verbeterlezen
Lees een stukje tekst voor, de kinderen lezen mee. Maak af en toe een foutje (maak van het woordje ‘hond’ bijvoorbeeld ‘mama’) en laat kinderen hun hand opsteken/staan/een geluidje maken op het moment dat zij een foutje herkennen. Lees daarna de zin met het goede woord samen. Zo leren kinderen dat fouten maken niet erg is en fouten te herstellen zijn.

Letterdobbelen
Rol met een dobbelsteen met letters en laat kinderen een woord zoeken in de tekst met die bepaalde letter. Of laat kinderen de tekst lezen tot ze deze letter tegenkomen.

De letter van…
De kinderen gaan in de tekst op zoek naar een specifieke letter. Bijvoorbeeld de ‘m’. Hoeveel woorden vinden de kinderen met deze letter?

Woorden joggen
De kinderen joggen op hun plaats en lezen verschillende woorden, bijvoorbeeld van YouTube: (https://www.youtube.com/watch?v=fnSE_P5lMvY&list=PLdfJ-WvAMPTfRRNOzwnmcYbdjrZ21DzDA&index=2) (2:05 min)

Woorden meppen
Leg letterkaartjes neer en pak vliegenmeppers. Iemand noemt een letter, de kinderen met vliegenmeppers meppen de betreffende letter. Wie is het snelst?

BAK/WAK-woordenlijsten

WAK-woordenlijst groep 7 Voeding en gezondheid

Voeding en spijsvertering	Meervoudig gehandicapt	**Overig**
De etenswaren	De ader	De belasting
De voedingsstof	De anus	De detailhandel
Het eiwit	De bloeddruk	De transactie
Het koolhydraat	De bloedsomloop	Het saldo – saldo's – saldi
Het zetmeel	De bloeduitstorting	Spotgoedkoop
Het voedingsmiddel	De complicatie	Handeldrijven
Voedzaam	De hartslag	Op de markt brengen
De darmen	De hersenschudding	Rood staan
De diarree	De ledematen	De stikstof
De eetstoornis	Het gewricht	
De spijsvertering	Het orgaan	
Het speeksel	Het trommelvlies	
Het spijsverteringskanaal	Het weefsel	
Ondervoed	Het zintuig	
	Het zuurstofgebrek	
Lichaam en gezondheid	Medisch	
Verstandelijk gehandicapt	Bij bewustzijn zijn	
Visueel gehandicapt	In leven zijn	

WAK-woordenlijst groep 8 Voeding en gezondheid

Voeding en gezondheid	**Lichaam en anatomie**	Het geheugen
De voedingswaarde	De blaas	Leven met een beperking
De afweerstoffen	De botbreuk	
De aandoening	De borstkas	**Overig**
De afwijking	De klier	De BTW (Belasting over Toegevoegde Waarde)
De bloedcel	De ribbenkast	De kostprijs

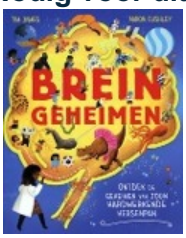
De bloedgroep	De slagader	De emballage
De bloedtransfusie	Dement	De richtprijs
De chronische pijn	Het brein	De donor
De dementie	Het kogelgewricht	
De diabetes	Het scharniergewricht	

Thema-woordenlijst groep 7-8 Voeding en gezondheid

Het lichaam	**Voeding**	**Gezondheid**
De spijsvertering	Gezond	Het slaapgebrek
De organen	Ongezond	Het geheugen
De enzymen	De suiker	Het zweet
Het microbioom	De calorieën	De ademhaling
De darmflora	De voedingsstoffen	De beweging
De longcapaciteit	De voedselketen	
De bloedsomloop	Het ecosysteem	**Overig**
De (slag)ader	De voedselkringloop	De reclame
De botten	De voedselverspilling	
De spieren		
Het skelet		
De hersenen		
De zuurstof		

Boekensuggesties

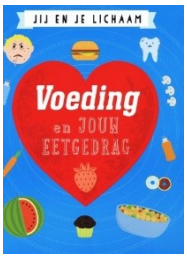
Nodig voor dit thema

Breingeheim, *Tim James*

Wat gebeurt er met je hersenen als je slaapt? En waar komen emoties vandaan? Leer alles over de werking van het menselijk brein. Met illustraties in kleur. Vanaf ca. 9 jaar.
Aangeraden, maar niet verplicht.

Informatieve boeken

Voeding en jouw eetgedrag, *Anna Claybourne*
Wat gebeurt er als je niet gezond eet? Wat zijn eigenlijk 'goede' en 'slechte' producten? Lees van alles over gezonde voeding, om de (veel) juiste keuzes te maken. Ook diëten en eetstoornissen komen aan bod. Met veel kleine kleurenillustraties. Vanaf ca. 10 t/m 13 jaar.

Brandstof voor je lichaam, *Ranj Singh*
Welke voedingsstoffen heb je nodig om gezond en sterk te blijven? Lees van alles over o.a. eiwitten, vet, vitamines en mineralen. Ook de spijsvertering wordt in beeld gebracht. Met veel stripachtige kleurenillustraties. Vanaf ca. 10 t/m 13 jaar.

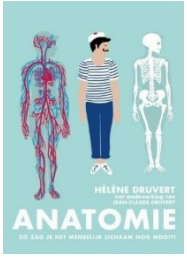
Gezonde voeding, *Bo Buijs*
Welke voeding heeft je lichaam nodig om je fit en gezond te voelen? Welke voedingsstoffen zitten er in je eten? En hoe zorg je dat je niet te zwaar wordt, of te dun? Vanaf 11 jaar.

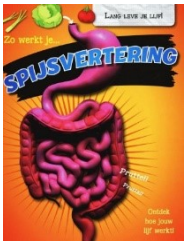
Knappe kronkels, *Hanna Holwerda*
Ken je trucjes om iets moeilijks uit je hoofd te leren? Ontdek, ook via leuke proefjes, wat hersenen allemaal kunnen en hoe ze werken. Ook de rol van zintuigen, taal en bewegen komen aan bod. Met veel bizarre weetjes, kleurenfoto's en andere illustraties. Vanaf ca. 10 t/m 13 jaar.

Dit boek zit vol met hersenen, *Tim Kennington*
Wat gebeurt er in je hoofd als je slaapt? En hoe snel zijn je gedachten? Ontdek hoe je hersenen ervoor zorgen dat je kunt bewegen, denken, ademen, praten, dromen en nog veel meer? Met leuke proefjes en testjes en kleurenillustraties. Vanaf ca. 10 t/m 13 jaar.

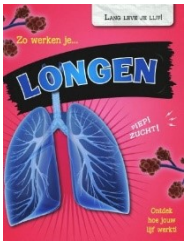
Anatomie, *Hélène Druvert*
Ga op ontdekkingsreis door het menselijk lichaam en kijk hoe onder meer het skelet eruit ziet en het hart, de voortplanting en bloedsomloop werken. Grote uitgave met (schematische) kleurenillustraties, flappen en (kwetsbaar) knipwerk. Met begeleiding vanaf ca. 9 t/m 12 jaar.

Zo werkt je… spijsvertering, *Paul Mason*
Je moet eten en drinken om in leven te blijven. Lees wat er gebeurt als je kauwt, slikt en wat je maag en darmen doen. Lees van alles over de spijsvertering, met veel kleurenillustraties en -foto's. Vanaf ca. 9 t/m 12 jaar.

Het lichaam in 30 seconden, *Anna Claybourne*
Hoe werken spijsvertering, voortplanting en ouder worden? In 30 seconden lees je van alles over je lichaam via 30 onderwerpen. Met getekende kleurenillustraties, proefjes, vragen en samenvattingen in 3 seconden. Vanaf ca. 10 t/m 13 jaar.

Zo werken je… longen, *Paul Mason*
Wat doen je longen eigenlijk? Lees hoe de ademhaling precies werkt. Met veel kleurenillustraties en -foto's. Vanaf ca. 9 t/m 12 jaar.

Het hart, *Anna Claybourne*
Hoe wordt bloed rondgepompt? Waaruit bestaat bloed? Uitleg van de werking van het hart en de bloedsomloop via kleurenillustraties, ook dwarsdoorsnedes, en proefjes. Vanaf ca. 9 t/m 12 jaar.

Zo werken je… botten en spieren, *Paul Mason*
Als je loopt, danst of fietst moet je je lichaam kunnen bewegen. Lees hoe dit allemaal mogelijk is door je stevige botten en soepele spieren. Met veel kleurenillustraties en -foto's. Vanaf ca. 9 t/m 12 jaar.

Het menselijk lichaam, *John Farndon*
Welke zenuwen zorgen dat je netjes kunt schrijven of goed kunt voetballen? En welk gebied in je hoofd is nodig bij lastige spelletjes? Aan de hand van heldere, schematische tekeningen en dwarsdoorsneden in kleur wordt de werking van het lichaam besproken. Vanaf ca. 10 t/m 13 jaar.

Het skelet, *Anna Claybourne*
Waarom vergaat een skelet niet? Hoe bewegen spieren je lichaam? Uitleg van de werking van het skelet via kleurenillustraties, ook dwarsdoorsnedes, en proefjes. Vanaf ca. 9 t/m 12 jaar.

Fictieve boeken

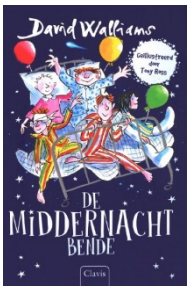
Professor S. en de verslaafde koning, Erik Scherder & Fred Diks

De opa van Zhé, de bekende professor S., is verdwenen. Samen met haar vriend Brian en hondje Pavlov gaat ze hem zoeken. Ze komen in Breinstein terecht en moeten hun hersenen goed gebruiken om de professor te vinden. Met veel informatie over de hersenen. Vanaf ca. 9 jaar.

Zoektocht in het ziekenhuis, Anneke Scholtens

Er gebeuren rare dingen in het ziekenhuis. De kinderen moeten veel chocolade eten en tandpasta gebruiken. Dan wordt ook nog het geheugen van Meike gewist. Verhaal in de vorm van een toneelstuk. AVI-M6. Vanaf ca. 9 jaar.

De middernachtbende, David Walliams
Tom belandt met een enorme buil op de kinderafdeling van het Lord Funt Ziekenhuis. Om twaalf uur 's nachts vormen de kinderen daar de Middernachtbende. Met elkaar proberen ze de droom van een van hen uit te laten komen. Vanaf ca. 9 jaar.

Kan het nog erger?, Judith Koppens

Het vriendje van Syl (12, ik-persoon) maakt het uit en haar oma belandt in het ziekenhuis. Daar ontmoet Syl de ernstig zieke Sebas en zijn kamergenoot Dirk. De drie worden vrienden en beleven van alles in het ziekenhuis. Vanaf ca. 10 jaar.

Achtste-groepers huilen niet, Jacques Vriens

Akkie uit groep acht wordt ernstig ziek en moet naar het ziekenhuis. De hele klas leeft met haar mee, vooral als het erg slecht met haar gaat. Vanaf ca. 10 jaar.

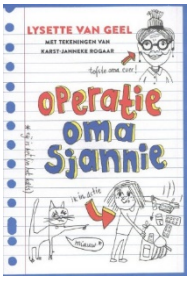

Het meisje dat vuur spuwt, Giulia Binando Melis

De 11-jarige Mina heeft kanker en moet naar het ziekenhuis in Turijn. Ze sluit daar vriendschap met de eveneens 11-jarige Lorenzo. Samen bevechten ze de ziekte en de onzekerheid met hun verbeelding. Vanaf ca. 10 jaar.

De Vanderbeekers en de geheime tuin, Karina Yan Glaser
Als hun bovenbuurman in het ziekenhuis belandt, bedenken de Vanderbeekers een plan om een tuin met magische geneeskrachtige kruiden te bouwen op het kale stuk grond naast de kerk. Een projectontwikkelaar heeft echter zijn oog laten vallen op hetzelfde stukje grond. Met zwart-wittekeningen. Vanaf ca. 10 jaar.

Operatie oma Sjannie, Lysette van Geel
Als de oma van Amare (11) na een val in het ziekenhuis belandt, willen Amares ouders haar in een verzorgingshuis onderbrengen. Maar dat wil oma Sjannie helemaal niet. Amare besluit haar oma te verstoppen op de zolder van hun huis. Vanaf ca. 10 jaar.

Olaf en de groene challenge, Evelien van Dort
Groep 8 van Olaf (11, ik-persoon) doet mee met een groene challenge. Ze willen een actie tegen zwerfvuil houden en een voedselbos planten. Maar hun rivalen en meester Bas hebben andere plannen. Met veel groene weetjes, zwart-witillustraties en tips en tricks. Vanaf ca. 9 t/m 12 jaar.

Hotel De Laatste Kans, Nicki Thornton
Sep woont al jaren in hotel De laatste kans. Op een dag komt er een groep bijzondere gasten. Sep, die goed kan koken, moet een toetje voor een van hen maken, maar dan slaat het noodlot toe. Vanaf ca. 10 jaar.

De waanzinnige tandarts, David Walliams
Alfie (12) is al jaren niet naar de tandarts geweest. Als er op school een nieuwe tandarts komt, moet hij van zijn vader naar haar toe. Maar ze is vreemd en eng en deelt snoepjes uit. Vanaf ca. 10 jaar.

Wedstrijd op wielen!, Berdie Bartels
Huub zit in een rolstoel. Maar hij wil dolgraag meedoen aan een echte race. Verhaal in de vorm van een toneelstuk. AVI-M6. Vanaf ca. 9 jaar.

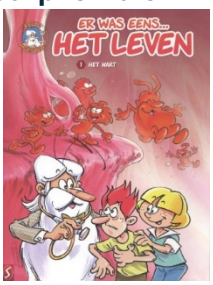
Tomatensoep met blaren, Nancy Mostrey
Als Maartens jonge zusje Emmy hete tomatensoep over haar lichaam heen krijgt, verandert het leven van het hele gezin. Vanaf ca. 9 jaar.

Moppenboeken

Kidsweek moppenboek: Eten en drinken
De leukste moppen en raadsels over eten en drinken uit de kinderkrant de Kidsweek. Met kleine gestileerde figuurtjes in zwart-wit. Makkelijk te lezen. Vanaf ca. 9 t/m 12 jaar.

Stripverhalen

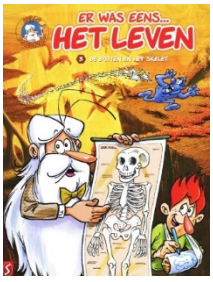
Het hart, Jean-Charles Gaudin, MINTE
Ballonstrip waarin Maestro, Pieter en Pieternel meeneemt op reis door de hersenen. Vanaf ca. 9 t/m 12 jaar.

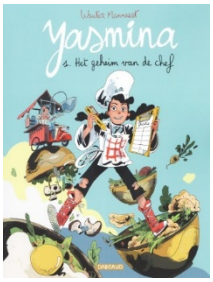
De hersenen, Jean-Charles Gaudin, MINTE
Ballonstrip waarin maestro Pieter onder andere Pieternel meeneemt op reis door de hersenen. Vanaf ca. 9 t/m 12 jaar.

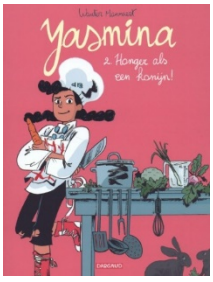
De spieren en het vet, Jean-Charles Gaudin, MINTE
Ballonstrip waarin wordt uitgelegd hoe de spieren in het lichaam werken. Vanaf ca. 9 t/m 12 jaar.

De botten en het skelet, Jean-Charles Gaudin, MINTE
Ballonstrip waarin bij het skateboarden een stoere leerling een botje breekt. In het ziekenhuis geeft een professor via een skelet uitleg. Vanaf ca. 9 t/m 12 jaar.

Het geheim van de chef, Wauter Mannaert
Yasmina (11) kan supergoed koken, en liefst zo gezond mogelijk. Als haar vader zijn baan bij een fastfoodketen kwijtraakt, begint hij een eettent op wielen. Nu komen de recepten van Yasmina goed van pas. Maar is dat wel wat de mensen willen eten? Ballonstrip in kleur. Vanaf ca. 12 jaar.

Honger als een konijn!. Wauter Mannaert
Dankzij Yasmina zijn er nu lessen in koken en moestuinieren op school. Maar helaas nemen niet alle leerlingen de lessen serieus. Maar Yasmina en haar vriendin Robin zijn vastbesloten om iedereen het belang van gezond en duurzaam eten duidelijk te maken. Ballonstrip in kleur met twee vegetarische recepten. Vanaf ca. 12 jaar.

Liedsuggesties

Taart tafels vol taart, *Oliver Twist.*
https://www.youtube.com/watch?v=1KeDYji5OA4&list=RD1KeDYji5OA4&start_radio=1]

(En in het Engels: https://www.youtube.com/watch?v=zgdv7Ra_aW4)

Energie, *kinderen voor kinderen*
https://www.youtube.com/watch?v=t12Jsq5cmo8&list=RDt12Jsq5cmo8&start_radio=1

Kip, patat en appelmoes, *kinderen voor kinderen*
https://www.youtube.com/watch?v=5khPR0CiRtM&list=RD5khPR0CiRtM&start_radio=1

Pizza lied, *Andre van Duin*
https://www.youtube.com/watch?v=kTEEcxwBOMg

Fruiktshake, *Dirk Scheele*
https://www.youtube.com/watch?v=2Vyquf1hHWM

Morgen word ik vegetariër, *Kinderen voor kinderen*
https://www.youtube.com/watch?v=lzS0PAfst58&list=RDlzS0PAfst58&start_radio=1

Konijneneten, *Bart Peeters*
https://www.youtube.com/watch?v=4XTTJVuQSCg&list=RD4XTTJVuQSCg&start_radio=1

GROENTE IS GEZOND, *Zingverhalen*
https://www.youtube.com/watch?v=fUjgo1Urr9U&list=RDfUjgo1Urr9U&start_radio=1

Bewegen is gezond, *Kinderen voor kinderen*
https://www.youtube.com/watch?v=QUMygc3_JWA&list=RDQUMygc3_JWA&start_radio=1

Kom eet je bie ba boe ba bord nu leeg, *Kinderen voor kinderen*
https://www.youtube.com/watch?v=dj5KMqsAgEg&list=RDdj5KMqsAgEg&start_radio=1

De groenteman, *Harrie Jekkers*
https://www.youtube.com/watch?v=DSo7WPqGbdA&list=RDDSo7WPqGbdA&start_radio=1

Banaan, *Jeroen Schipper*
https://www.youtube.com/watch?v=hHKBEbc63gY&list=RDhHKBEbc63gY&start_radio=1

Ik hou van koek, *Koekiemonster*
https://www.youtube.com/watch?v=Bs9ep9I-2Ck&list=RDBs9ep9I-2Ck&start_radio=1

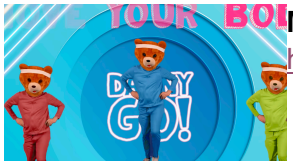
Snoep, *Ernst Bobbie en de rest*
https://youtu.be/SGyWTXhqjjs

Appels eten, *The Juniors*
https://youtu.be/WIKnteRKnAk

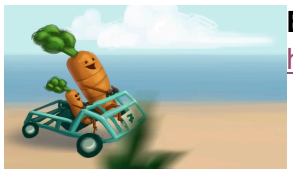
Radijs, *Amazing stroopwafels*
https://youtu.be/zoZd8UVPivo?si=h6IVXz_gLzZ36hJ2

Move Your Body!, *Danny Go!*
https://youtu.be/-y5yuLuw7KQ?si=8xvAs_GleKDnGpmp

Als je doorzet (Hersenen)
https://www.youtube.com/watch?v=k7kv-xCskHQ&t=14s

Broccoli en wortels, Vlaams instituut gezond leven
https://www.youtube.com/watch?v=Ir1ntycsJ0Y

Boterhammen Boogie, *Dirk Scheele*
https://www.youtube.com/watch?v=KljbBxWYOQg

Het spijsverteringslied
https://youtu.be/znZSzEVYvi4?si=KheqXLvbVsQO-ndk

The Digestive System
https://youtube.com/shorts/tt3ixpX2Hnk?si=12WdV3CTz2H8xdAk

Lijst met liedjes over voeding en gezondheid
https://open.spotify.com/playlist/1WoC4KikjJev2vGy8tsNot

Food glorious food, *ICE age 2*
https://www.youtube.com/watch?v=HUEu4r3cW8U

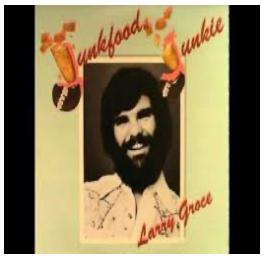
Konijneneten, *Bart Peeters*
https://www.youtube.com/watch?v=4XTTJVuQSCg&list=RD4XTTJVuQSCg&start_radio=1

Eat it, *Weird Al Yankovic*
https://www.youtube.com/watch?v=WBuszEbobq0&list=RDWBuszEbobq0&start_radio=1

Friet met Mayonaise, *Mike Vincent*
https://www.youtube.com/watch?v=X06Xj1kWjMo&list=RDX06Xj1kWjMo&start_radio=1

Junk food junkie (1976), *Larry Groce*
https://www.youtube.com/watch?v=jQnIL-XPerQ&list=RDjQnIL-XPerQ&start_radio=1

Vegetables, *The Beach Boys*
https://www.youtube.com/watch?v=kX5xIp7erJ0&list=RDkX5xIp7erJ0&start_radio=1

Uitgewerkte lessen

1. Smaken verschillen
   Sluit aan bij de startweek

2. Spreekwoorden, uitdrukkingen, gezegden
   Sluit aan bij atelier voeding

3. Schijf van Vijf
   Sluit aan bij atelier voeding

4. Schimmels
   Sluit aan bij atelier ecosysteem

5. Allergie en intolerantie
   Sluit aan bij atelier voeding

6. Proefje waterzuivering
   Sluit aan bij atelier ecosysteem

7. De groei van de hersenen
   Sluit aan bij atelier hersenen en leren

8. Herbivoren, omnivoren en carnivoren
   Sluit aan bij atelier ecosysteem

9. Corpus

10. Etiketten
    Sluit aan bij atelier voeding

11. Bodyscan in de klas
    Sluit aan bij atelier beweging

Smaken verschillen

Informatieve tekst – Stappenplan proefje

Sluit aan bij de startweek

Bron:Miraflex.be

Doelen en opdrachten bij tekst

Tekstsoort

Behandelde tekstsoort	*Informatieve tekst* Stappenplan proefje

Woordenschatwoorden bij de tekst

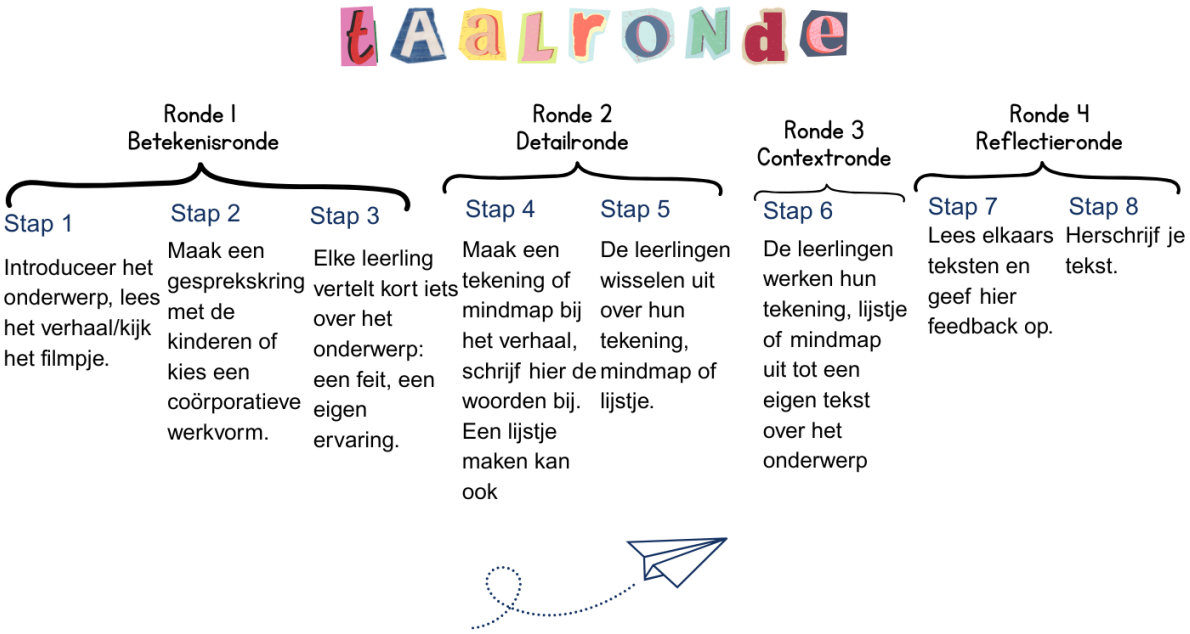
Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan moeilijke woorden toepassen in de juiste context. *WAK* *Groep 7* De sensatie *Groep 8* - *Overige moeilijke woorden:* De smaaksensatie, het proefje, pittig, umami.

Materialen bij de les

- Pen en papier
- Bijlagen horend bij de les 📎.
- Ingrediënten voor het smaakproefje 📎, bijvoorbeeld: (satéprikkers met) honing, augurk, zoute nootjes, pure chocolade.
- 8+: koriander

Uitleg taalronde

Deze tekst is gekoppeld aan een taalronde. Een taalronde is een samenhang van vertellen, luisteren, schrijven, lezen en taalbeschouwing. Hierbij staat centraal dat het plezier van ervaringen uitwisselen het vertrekpunt is. Hieronder volgt een korte uitleg van de taalronde en hoe we de verschillende opdrachten die horen bij een taalronde hebben onderverdeeld in de rondes van het onderzoekend lezen: de betekenisronde, de detailronde, de contextronde en de reflectieronde.

Combinatie van vertellen, luisteren, schrijven, lezen en taal
In gesprek met de kinderen over een bepaald onderwerp

1 Betekenisronde

Stap 1: Standaard introductie tekst

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 1: Voorspellen* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes, de titel en tussenkopjes. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet.

1. Voorspel waar de tekst over gaat: Doe dit aan de hand van de afbeeldingen bij de tekst, de titel en tussenkopjes.
2. Activeer de voorkennis: Ga na wat de kinderen al over het onderwerp weten.
3. Bespreek met de kinderen de tekstsoort en het doel van de tekst.

Taalronde stap 1: Introduceer het onderwerp

Introduceer het onderwerp. De kinderen gaan in gesprek met elkaar en de leerkracht. Geef daarna ieder groepje een A3-papier. De kinderen overleggen welk eten zij allemaal lekker vinden en welk eten zij allemaal niet lekker vinden. Op de linkerkant van het A3-vel schrijven de kinderen het lekkere eten op en op de rechterkant van het vel schrijven de kinderen het vieze eten op. Bespreek dit daarna klassikaal. Vindt iedereen hetzelfde eten lekker of vies? Is er ook eten wat jij vies vindt, maar iemand anders in de klas juist heel lekker? Introduceer hiermee het onderwerp: *smaken verschillen.*

Stap 2: Technisch lezen

Voortgezet technisch lezen	Kies een van de technisch lezen werkvormen die terug te vinden zijn onder het kopje ‘technisch lezen’. Ik kan teksten vloeiend lezen, zonder dat ik lang hoef na te denken over de woorden.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Stap 3: Onderzoekend lezen

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 1: Voorspellen/ Oriëntatie op verhaal en tekst* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes en de titel te weten. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet. *Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitbladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten*

	Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Denkbubbelvraag:
Onthouden en begrijpen: Wat zijn smaken? Wat zijn ingrediënten?

Voordat de kinderen doorgaan met de taalronde voeren ze eerst met samen met de leerkracht het proefje uit. De uitleg van het proefje is te vinden in de bijlagen ✎..

Voor stap 2 van de taalronde, kies uit een van de volgende werkvormen:

Snugger of kletspraat

De kinderen hebben net verschillende smaken geproefd: zoet, zout, zuur en bitter. Hebben de kinderen dit proefje staand of zittend uitgevoerd?

Zet de volgende stelling op het bord: *Je proeft minder als je staat.*
De kinderen denken na over de stelling, zijn ze het eens of oneens met de stelling? De kinderen lopen hiervoor naar de linker- of rechterkant van het lokaal (links = eens met de stelling en rechts = oneens met de stelling).

Kijk vervolgens met de kinderen de aflevering van Snugger of kletspraat: https://schooltv.nl/video-item/je-proeft-minder-als-je-staat-is-het-snugger-of-kletspraat (03:08 min). Eventueel kun je de kinderen nog opnieuw een ingrediënt uit het proefje laten proeven, maar dit keer staand in plaats van zittend. Proeven de kinderen verschil?

Gesprekskring

De kinderen vormen een gesprekskring en luisteren naar elkaar terwijl ze in gesprek gaan over het onderwerp *smaken verschillen*. Ze vertellen wat ze al weten over bijzondere smaken.

Fluister-doorgeefspel.
De kinderen zitten in de kring. Eén van de kinderen fluistert een zin of een aantal woorden die gaan over het onderwerp door in het oor van het kind naast hem/haar. Hij/zij fluistert de zin weer door aan een ander kind. Ga door tot iedereen is geweest. Wat heeft het laatste kind verstaan? (Voorbeeld van een woordenreeks: augurk, pizza, tomaat, ui).

Taalronde stap 3: Feit of eigen ervaring

De kinderen zitten in een kring en vertellen één voor één iets over hun favoriete eten (of smaak) en hun minst favoriete eten (of smaak). Denk aan een feit dat ze kennen of een eigen ervaring die ermee te maken heeft. Ze delen korte verhalen, gedachten of weetjes met de klas, zodat er een beeld ontstaat van wat iedereen al weet of heeft meegemaakt. Bij een grote groep kunnen de kinderen eerst in tweetallen of drietallen overleggen om hun ideeën te bespreken. Daarna delen een paar groepjes hun leukste of meest opvallende feit of ervaring in de kring.

2 Detailronde

Taalbegrippen	Ik weet wat een spreekwoord en wat een gezegde is.
Mondelinge taalvaardigheid	*Gesprekken* Ik kan goed meedoen met een gesprek in de klas. Ik kan in een gesprek een goede luisterhouding aannemen. Ik kan mijn mening geven over een onderwerp en dit onderbouwen met argumenten. Ik kan kritisch luisteren naar de mening en informatie van anderen en een inhoudelijke reactie geven of mijn gevoel uiten. Ik kan gesprekken voeren om informatie en meningen uit te wisselen. Ik kan bij mijn onderwerp blijven als ik iets vertel. Ik kan een kort gesprek beginnen, gaande houden en beëindigen. Ik kan uitleg of instructie geven en volgen. *Luisteren* Ik kan luisteren naar verhalen of berichten over onderwerpen die wat verder van met af staan (teksten van 15 minuten). Ik kan de juiste informatie halen uit een gesproken instructie. Ik kan selectief luisteren om de juiste informatie (bijvoorbeeld een adres) te halen uit een bericht.
Woordenschat	Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan nieuwe woorden toepassen in de juiste context

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitbladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken: Mogen smaken verschillen? Hoe komt het dat je verschillende smaken kunt proeven? Hoe komt het dat je sommige smaken soms beter kan proeven dan andere smaken? Proef je elke smaak met een ander gedeelte van je tong? Wat is umami? Wat betekent ‘smaken verschillen’?

Verbanden leggen: Wat is het verschil tussen vies en lekker? Wat vinden mijn klasgenootjes heel lekker en ik juist heel vies? En andersom? Welk eten valt onder umami-smaak? Wat is het verschil tussen umami en de andere smaken? Wanneer kan je ‘smaken verschillen’ nog meer gebruiken?

Taalronde stap 4: Mindmap
De kinderen maken een mindmap over de vier smaken (zoet, zout, zuur en bitter). De kinderen geven in hun mindmap omschrijvingen en uitleg over de smaken. Ook geven de kinderen verschillende voorbeelden.

Taalronde stap 5: Uitwisselen
De kinderen gaan in tweetallen uitwisselen wat ze hebben beschreven in hun mindmap. Welke overeenkomsten en verschillen zien de kinderen tussen de gemaakte mindmaps?

Ga vervolgens in gesprek met de kinderen over het spreekwoord: ‘Smaken verschillen’. Wat betekent dit volgens de kinderen? En wanneer kun je dit spreekwoord nog meer gebruiken? (Bijvoorbeeld in een kledingwinkel, jij vindt een shirtje heel mooi en jouw vriend niet. Smaken verschillen!).

3 Contextronde

Mondelinge taalvaardigheid	*Gesprekken* Ik kan goed meedoen met een gesprek in de klas. Ik kan in een gesprek een goede luisterhouding aannemen.

	Ik kan mijn mening geven over een onderwerp en dit onderbouwen met argumenten. Ik kan kritisch luisteren naar de mening en informatie van anderen en een inhoudelijke reactie geven of mijn gevoel uiten. Ik kan gesprekken voeren om informatie en meningen uit te wisselen. Ik kan bij mijn onderwerp blijven als ik iets vertel. Ik kan een kort gesprek beginnen, gaande houden en beëindigen. Ik kan uitleg of instructie geven en volgen. Ik kan informatie verzamelen door het houden van een vraaggesprek/interview. Ik kan doelgericht doorvragen om de juiste informatie te krijgen. *Luisteren* Ik kan luisteren naar verhalen of berichten over onderwerpen die wat verder van met af staan (teksten van 15 minuten). Ik kan de juiste informatie halen uit een gesproken instructie. Ik kan selectief luisteren om de juiste informatie (bijvoorbeeld een adres) te halen uit een bericht.
Woordenschat	Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan nieuwe woorden toepassen in de juiste context.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitbladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.
Schrijven	Ik zorg ervoor dat mijn teksten netjes zijn opgemaakt (kantlijn, lettertype, handschrift, kleur, etc.). Ik kan alinea's maken in een tekst die ik schrijf. Ik kan een tekst schrijven met een inleiding, kern en slot. Ik gebruik een titel en tekstkopjes als ik een verhaal schrijf. Ik kan signaalwoorden (incl. verbindingswoorden en voegwoorden) op een goede manier toepassen. *Tekstsoort schrijven* *Informatieve tekst* Recept Informatieve tekst *Opiniërende tekst* Interview
Studievaardigheden	Ik kan informatie opzoeken op internet.

	Ik kan de informatie die ik vind op internet controleren op betrouwbaarheid. Ik kan tabellen en/of grafieken maken om uitkomsten overzichtelijk te weergeven.

Uitgewerkte les I

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken: Zou er nog een 6e smaak kunnen bestaan die wij nog niet hebben ontdekt? Waarom denk je dat wel/niet? Waarom vinden sommige mensen koriander naar zeep smaken?

Perspectief nemen: Wat vindt mijn klasgenoot lekker en vies?

Verbanden leggen: Wat is het verschil tussen deze smaken? Als ik twee lekkere ingrediënten met elkaar combineer, wat voor gerecht is het dan samen?

Waardebepaling: Waarom mogen smaken verschillen?

Persoonlijke relevantie: Wat vind ik lekker en wat vind ik vies? Wat is mijn favoriete smaak? Welk gerecht zou ik graag eens willen proberen en waarom? Durf ik vaak nieuwe smaken te proberen, waarom wel/niet? Vind ik koriander lekker? Wat vind ik van umami?

Creatief denken: Bedenk een nieuw gerecht met verschillende smaken. Bedenk een nieuw gerecht waarbij je twee lekkere gerechten met elkaar combineert.
Creatief denken:

Lees met de kinderen de NPO kennislink: Hoe komt het dat smaken verschillen?
https://npokennis.nl/serie/39/hoe-komt-het-dat-smaken-verschillen

Kies voor deze ronde één of meerdere van de volgende opdrachten:

Taalronde stap 6: uitwerken

De kinderen werken hun mindmap uit tot een langere tekst die uit meerdere alinea's bestaat. Zij beschrijven hun mening over de vier basissmaken (zoet, zuur, zout en bitter) en onderbouwen dit met voorbeelden uit hun eigen ervaring. De kinderen leggen uit waarom smaken voor iedereen anders kunnen zijn, bijvoorbeeld door cultuur, gewoontes of herinneringen. In hun tekst verwerken zij ten minste twee Denkbubbels, zoals: welke smaken passen het best bij mij (persoonlijke relevantie), waarom is het belangrijk dat er verschillende smaken bestaan (waardebepaling) en hoe ervaren mensen in een ander land dezelfde smaken (perspectief nemen).

Verdiepingsopdracht: Smaken verschillen interview

De kinderen interviewen minimaal vijf klasgenoten over hun lievelingseten en over wat zij juist vies vinden. Daarna verwerken zij de antwoorden in een korte tekst waarin zij de smaken van de klasgenoten vergelijken met hun eigen voorkeuren. Zij benoemen de overeenkomsten en verschillen en beantwoorden tenslotte de vraag: waarom is het goed dat smaken verschillen?
De kinderen verwerken de resultaten van de interviews in een tabel of grafiek en schrijven een conclusie waarin zij analyseren wat deze resultaten zeggen over de smaak van hun klas. Zij koppelen dit eventueel aan bredere thema's zoals culturele verschillen, gewoontes of trends in eten.

Verdiepingsopdracht: Topchef in de klas

De kinderen bedenken een origineel gerecht en schrijven een recept in kookboekstijl met een titel, een ingrediëntenlijst en een duidelijke bereidingswijze. Zij leggen uit waarom de gekozen ingrediënten bij elkaar passen en hoe de smaken elkaar aanvullen of versterken.
De kinderen schrijven een uitgebreid stappenplan met signaalwoorden zoals 'ten eerste', 'vervolgens' en 'uiteindelijk'. Ze voegen een kooktip of serveertip toe zoals je die in kookboeken vindt. Sterke schrijvers kunnen het recept uitbreiden door uit te rekenen hoeveel ingrediënten er nodig zijn als het gerecht niet voor vier, maar bijvoorbeeld voor twee of acht personen gemaakt wordt.

Verdiepingsopdracht: Reclame

De kinderen bedenken een slogan en schrijven daarnaast een korte pitch van enkele zinnen waarmee ze hun gerecht aanprijzen, alsof ze deelnemen aan een kookprogramma.
De kinderen bedenken een gerecht waarbij ze de drie ingrediënten combineren die normaal niet bij elkaar horen en waarvan 1 ingrediënt een umami-smaak heeft.

8+ opdracht: Smaakbeleving: koriander

De kinderen onderzoeken waarom sommige mensen koriander erg lekker vinden en andere mensen koriander vinden smaken naar zeep. De kinderen lezen hiervoor het volgende artikel: https://npo.nl/npo3/best-bites/smaakt-koriander-voor-jou-naar-zeep-dit-is-waarom en ze kijken het volgende filmpje: https://npokennis.nl/video/145/waarom-kan-koriander-naar-zeep-smaken .
De kinderen ontdekken zelf of ze koriander wel of niet lekker vinden (dit proeven met en zonder hun neus dicht) en kiezen uiteindelijk een van de volgende verwerkingen om alles wat ze weten over koriander te kunnen delen:

- De kinderen bedenken een gerecht met als hoofdingrediënt: koriander. De schrijven een stappenplan om dit gerecht te maken en geven bij het gerecht aan hoe je ervoor zou kunnen zorgen dat iedereen dit gerecht lekker vindt.
- De kinderen ontwerpen een activerende poster voor de internationale 'Ik-Haat-Koriander' dag, waarop duidelijk wordt waarom ze het niet lekker vinden en waarop alle informatie te lezen is die ze hebben gevonden over koriander.
- Presentatie: De kinderen maken een korte presentatie over koriander waarin ze alles vertellen over koriander en waarom sommige mensen het lekker vinden en andere mensen het vinden smaken naar zeep. De kinderen sluiten hun presentatie af met een klein proefje: het laten proeven van koriander (met en zonder je neus dicht). De kinderen geven hun korte

presentatie voor de klas en voeren het proefje uit. Hoeveel kinderen uit de klas vindt koriander lekker en hoeveel kinderen vindt koriander naar zeep smaken? Maak eventueel een tabel om de uitkomsten overzichtelijk te maken.

Studievaardigheden
De kinderen maken een tabel of grafiek over verschillende smaken die kinderen wel of juist niet lekker vinden.
Extra: De kinderen maken een tabel om inzichtelijk te maken hoeveel kinderen in de klas koriander lekker vinden en welke kinderen koriander niet lekker vinden.

4 Reflectieronde: evaluatie van de doelen

Mondelinge taalvaardigheid	*Gesprekken* Ik kan goed meedoen met een gesprek in de klas. Ik kan in een gesprek een goede luisterhouding aannemen. Ik kan mijn mening geven over een onderwerp en dit onderbouwen met argumenten. Ik kan kritisch luisteren naar de mening en informatie van anderen en een inhoudelijke reactie geven of mijn gevoel uiten. Ik kan gesprekken voeren om informatie en meningen uit te wisselen. Ik kan bij mijn onderwerp blijven als ik iets vertel.
Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan nieuwe woorden toepassen in de juiste context.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.

Denkbubbelvraag:
Waardebepaling: Kunnen de kinderen in een gesprek hun mening geven? Kunnen de kinderen nieuwe moeilijke woorden herhalen?

Taalronde stap 7: Feedback en complimenten geven

In tweetallen: De kinderen bekijken elkaars gemaakte tekening, recept of verhaal en geven hier een feedback op aan de hand van een checklistje dat op het bord staat. (Tip: schrijf als leerkracht zelf doelen op die je belangrijk vindt om te toetsen).

Taalronde stap 8: Herschrijven

De kinderen herschrijven hun stappenplan met de feedback die ze hebben gekregen van hun klasgenoot.

Opdracht: Woordenschatspel: Ik maak een nieuw gerecht en daar gaat bij…:

De kinderen spelen het spel 'Ik maak een nieuw gerecht en daar gaat bij…' (werkt hetzelfde als *Ik ga op vakantie en ik neem mee…),* maar dan met de nieuwe woorden die de kinderen deze les hebben geleerd (de verschillende ingrediënten en smaken).

Uitgewerkte les I

Extra: Smaken op de tong

Vraag de kinderen hoe zij denken dat je verschillende smaken kunt proeven. Hoe komt het dat je sommige smaken soms beter kan proeven dan andere smaken? Laat de volgende afbeelding zien op het bord:

Deze afbeelding wordt in veel biologieboeken gebruikt. Maar klopt dit eigenlijk wel? De kinderen proberen de verschillende smaken deze keer opnieuw te raden, maar dan alleen met het puntje van hun tong. Kunnen de kinderen er nog steeds achterkomen welke smaken ze proeven?

Aanvullend filmpje: https://schooltv.nl/video-item/proef-je-overal-in-je-mond-een-andere-smaak-smaakpapillen-zitten-overal (03:03 min)

Extra: Umami

De kinderen onderzoeken wat een umami-smaak is en voegen de informatie die ze hebben gevonden over deze smaak toe aan de mindmap. De kinderen mogen hiervoor het internet gebruiken.

Umami: De naam komt voort uit twee Japanse woorden, namelijk umai (Japans voor heerlijk) en mi (Japans voor smaak). Samen vormen deze umami, ofwel 'smaak van heerlijkheid' of 'heerlijke smaak'. Dit omdat de meeste ingrediënten die een hoge hoeveelheid umami

bevatten veelal als ‘heerlijk’ worden ervaren. Denk aan verse zalm, truffel, tomaat en paddenstoelen.

Tip: Je kunt de kinderen de umami-smaak laten proeven door ze bijvoorbeeld een stukje zeewier te laten eten.

Spreekwoorden, uitdrukkingen en gezegden

Amuserende tekst - Fantasieverhaal

Sluit aan bij atelier voeding

De groene smoothie van mama
Het was zaterdagochtend. Sam werd wakker van een vreemd geluid. Het leek op… een kettingzaag in de keuken? Hij strompelde naar beneden en zag zijn moeder, gehuld in een knalgroene sportoutfit, met een ontzettend grote blender.
“Goedemorgen kampioen!” riep ze vrolijk. “Vandaag gaan we gezond doen. Je moet eten wat de pot schaft!”
Sam geeuwde. “Heb je weer iets ‘bijzonders’ gemaakt?” vroeg hij, terwijl hij keek naar het glas vol dikke, schuimende, groene... brij.
“Dit is een detox-smoothie met broccoli, banaan, sardientjes en een beetje... levertraan.”
Sam trok wit weg. “Wat de boer niet kent, dat eet hij niet, mam.”
Zijn moeder grijnsde. “Geen smoesjes. Even door de zure appel heen bijten!”
Sam hield zijn neus dicht en nam een slok. Zijn ogen traanden. “Met lange tanden eten is nog zacht uitgedrukt,” hijgde hij.
“Ach jongen,” zei zijn moeder, terwijl ze een tweede glas inschonk. “Appeltje eitje!”

Na het ontbijt vertrokken ze naar de sportschool. Zijn moeder had hem opgegeven voor een *gezinsbootcamp* met touwklimmen, burpees en squats.
“Gaan met die banaan!” schreeuwde de sportinstructeur enthousiast. Sam zuchtte diep. “Ik had liever thuisgezeten met een tosti en een stripboek. Dit is echt mosterd na de maaltijd.”
Ze begonnen met touwklimmen. Sam sprong, greep het touw… en gleed meteen weer naar beneden.
“Hij kan geen deuk in een pakje boter slaan,” grapte zijn zus, die tot halverwege was geklommen. Sam keek boos. “Pas op, anders krijg je een appeltje met mij te schillen.”

Bij de burpees viel Sam plat op zijn buik. Hij lag stil. Zijn moeder duwde hem met haar voet aan.
“Opstaan! Zo gezond als een vis wil je zijn, toch?”
“Ik bén geen vis,” kreunde Sam. “Ik ben een mens.”
Daarna kwam de yogales. Sam probeerde de 'omgekeerde sprinkhaan', maar viel om op de instructeur. Die keek hem strak aan. “Je moet de kat niet op het spek binden,” mompelde hij.
Terug in de kleedkamer dronk Sam gulzig water. “Honger als een paard, mam. Gaan we eindelijk lunchen?”
Zijn moeder toverde een bakje tevoorschijn. “Kikkererwtensalade met munt, quinoa en rode biet!”
Sam staarde haar aan. “Ik zie er vis noch vlees in.”
En thuis wachtte... nog een smoothie. Deze keer met bleekselderij, augurk en een *vleugje* haring. “Mama… je gooit echt roet in het eten, ik had zin in patat.”
“Kom op, het komt voor de bakker!” zei ze vrolijk. “En als je braaf bent, krijg je als toetje... chiazaadpudding met lijnzaadcrackers!”

Sam keek chagrijnig voor zich uit en nam een hap van de kikkererwtensalade. Maar toen voelde hij iets rommelen in zijn buik. Zijn ogen werden groot. “Uh… mama? Ik voel me niet zo lekker.”
“Wat dan?” vroeg ze.
“Alsof er een bootcamp in mijn darmen bezig is. Ik moet nú naar de wc! NU!”
Hij sprintte weg, struikelde over de yogamat, rende de trap op en verdween achter de deur van het toilet.
Vanachter de deur klonk het zacht:
“Ik zit hier letterlijk met de gebakken peren.”

Doelen en opdrachten bij tekst

Tekstsoort

Behandelde tekstsoort	*Amuserende tekst* Fantasieverhaal

Woordenschatwoorden bij de tekst

Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe (spreek)woorden. Ik kan nieuwe (spreek)woorden toepassen in de juiste context. *WAK* *Groep 7* - *Groep 8* - *Overige moeilijke woorden:* De sportoutfit, detox, de smoothie, de sardientjes, de levertraan, de gezinsbootcamp, de burpees, de squats, de kikkererwtensalade, de lijnzaadcrackers, de chiazaadpudding, de yogamat. *Verschillende spreekwoorden, uitdrukkingen en gezegden.*

Materialen bij de les

- Bijlagen horend bij de les ✎

1 Betekenisronde

Stap 1: Standaard introductie tekst

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 1: Voorspellen* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes, de titel en tussenkopjes. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet.

1. Voorspel waar de tekst over gaat: Doe dit aan de hand van de afbeeldingen bij de tekst, de titel en tussenkopjes.
2. Activeer de voorkennis: Ga na wat de kinderen al over het onderwerp weten.
3. Bespreek met de kinderen de tekstsoort en het doel van de tekst.

Stap 2: Technisch lezen

Voortgezet technisch lezen	Kies een van de technisch lezen werkvormen die terug te vinden zijn onder het kopje ‘technisch lezen’. Ik kan groepen woorden die bij elkaar horen herkennen en op de goede manier voorlezen.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Stap 3: Onderzoekend lezen

Onderzoekend lezen	*Algemeen* Ik herken beeldspraak (letterlijk en figuurlijk taalgebruik). Ik herken uitdrukkingen. *Leesstrategie 1: Voorspellen/ Oriëntatie op verhaal en tekst* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes en de titel te weten. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet. *Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie opzoeken uit bijvoorbeeld een woordenboek of online zoekmachine. Ik kan informatie ordenen voor een beter begrip van de tekst. *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.

Taalbegrippen	*Algemeen* Ik weet wat beeldspraak betekent en het verschil tussen letterlijk en figuurlijk spraakgebruik. Ik weet wat een uitdrukking betekent. Ik weet wat een spreekwoord en wat een gezegde is.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Denkbubbelvraag:
Onthouden en begrijpen: Waar gaan alle spreekwoorden, uitdrukkingen en gezegden over? Waar gaat de tekst over?

Opdracht: Onderstreep

Lees samen met de kinderen de tekst. De kinderen onderstrepen alle spreekwoorden, uitdrukkingen en gezegden die ze in de tekst lezen. Tot hoeveel spreekwoorden, uitdrukkingen en gezegden komen jullie?

Spreekwoorden en gezegden in de tekst:

1. Je moet eten wat de pot schaft
   → Moeder zegt dit als Sam klaagt over het ontbijt.
2. Wat de boer niet kent, dat eet hij niet
   → Sam zegt dit bij het zien van de smoothie.
3. Door de zure appel heen bijten
   → Moeder moedigt Sam aan om toch te drinken.
4. Met lange tanden eten
   → Sam beschrijft zijn reactie op de smoothie.
5. Appeltje eitje
   → Moeder doet alsof het drinken van de smoothie makkelijk is.
6. Gaan met die banaan
   → De sportinstructeur roept dit bij het begin van de bootcamp.
7. Mosterd na de maaltijd
   → Sam vindt de bootcamp niet meer nodig na het ontbijt.
8. Hij kan geen deuk in een pakje boter slaan
   → Zus plaagt Sam als hij het touw niet opkomt.
9. Een appeltje met iemand te schillen hebben
   → Sam is boos op zijn zus.
10. Zo gezond als een vis
    → Moeder zegt dit als motivatie tijdens de training.
11. Je moet de kat niet op het spek binden
    → De yoga instructeur waarschuwt Sam na zijn val.
12. Honger als een paard hebben
    → Sam zegt dit na het sporten.
13. Vis noch vlees
    → Sam beschrijft zijn mening over de lunch.
14. Roet in het eten gooien
    → Sam moppert dat zijn moeder zijn eetplannen verpest.
15. Het komt voor de bakker
    → Moeder zegt dit om hem op te vrolijken.

16. Met de gebakken peren zitten
    → Sam zegt dit aan het einde, als hij buikpijn krijgt.

Opdracht: spreekwoorden, gezegden en uitdrukkingen lezen (deel 1)

De kinderen lezen de spreekwoorden, gezegden en uitdrukkingen ✎. Dit gebeurt klassikaal en steeds om de beurt. Steeds leest een ander kind een zin voor, zodat iedereen oefent met technisch lezen.
Vervolgens vertellen de kinderen wat hen opvalt. Waar gaan alle spreekwoorden, uitdrukkingen en gezegden over? Wat is het onderwerp?

Opdracht: kleur geven (deel 2)

De kinderen werken in tweetallen. Ze overleggen samen bij welke spreekwoorden, gezegden en uitdrukkingen ze denken de betekenis te weten. Deze spreekwoorden, gezegden en uitdrukkingen geven de kinderen een kleur. Daarna bespreekt de groep klassikaal de gekozen spreekwoorden, gezegden en uitdrukkingen. Welke zinnen blijven er over? Wat zou de betekenis kunnen zijn van deze spreekwoorden, gezegden en uitdrukkingen? Er hoeft niet bij alle zinnen uitgebreid stilgestaan te worden; de leerkracht kiest de spreekwoorden, gezegden en uitdrukkingen die het belangrijkst zijn.

Opdracht: betekenis ontdekken (deel 3)

Er blijven vast nog een aantal spreekwoorden, gezegden en uitdrukkingen over waarvan de kinderen graag de betekenis willen weten, maar waar ze samen nog niet achter zijn gekomen. Deze zinnen worden verdeeld over de tweetallen. De kinderen krijgen 5 minuten de tijd om te achterhalen wat de betekenis is van hun spreekwoord, gezegde of uitdrukking.
Tip: de kinderen kunnen hierbij een (spreek-)woordenboek gebruiken om hun opzoekvaardigheden te oefenen, of zoeken op internet: https://www.woorden.org/spreekwoord.php. Naderhand delen de tweetallen klassikaal hun bevindingen.

2 Detailronde

Taalbegrippen	*Algemeen* Ik weet wat beeldspraak betekent en het verschil tussen letterlijk en figuurlijk spraakgebruik. Ik weet wat een uitdrukking betekent. Ik weet wat een spreekwoord en wat een gezegde is.
Mondelinge taalvaardigheid	*Spreken* Ik kan een verhaal vertellen over een inhoudelijk onderwerp aan de hand van beeld en tekst.
Woordenschat	Ik begrijp nieuwe (spreek)woorden.
Onderzoekend lezen	*Algemeen* Ik herken beeldspraak (letterlijk en figuurlijk taalgebruik). *Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels*

	Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen(dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie opzoeken uit bijvoorbeeld een woordenboek of online zoekmachine. Ik kan informatie ordenen voor een beter begrip van de tekst. *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken: Zijn er gezegdes, uitdrukkingen en spreekwoorden die letterlijk worden bedoeld? Welke zijn dit?

Verbanden leggen: Wat is het verschil tussen een uitdrukking, spreekwoord en een gezegde? Welke spreekwoorden, uitdrukkingen en gezegden zie je op de kijkplaat?

Opdracht: Uitleggen

Leg uit wat het verschil is tussen een uitdrukking, een spreekwoord en een gezegde. Leg daarnaast ook uit aan de kinderen wat letterlijk en figuurlijk taalgebruik is.
<u>Uitleg spreekwoorden, gezegden en uitdrukkingen:</u>

Spreekwoorden
Een spreekwoord is een zin, altijd in de tegenwoordige tijd, die een mededeling doet. Een spreekwoord is nooit een vraag. Spreekwoorden zijn altijd zinnen met wijsheden of levenslessen erin.

Een voorbeeld: Wie het onderste uit de kan wil, krijgt de deksel op zijn neus

Gezegden
Een gezegde bevat, in tegenstelling tot een spreekwoord, vaak geen wijsheid. In een gezegde staat ook geen werkwoord. Hierdoor is een gezegde geen zin, maar een zinsdeel. Daarnaast heeft een gezegde meestal geen letterlijke betekenis, maar een figuurlijke.

Een voorbeeld: Mosterd na de maaltijd of: appeltje eitje

Uitdrukkingen
Naast spreekwoorden en gezegden heb je ook nog uitdrukkingen. Uitdrukkingen lijken erg op gezegden, maar het verschil is dat in een uitdrukking wel een werkwoord voor kan komen. Hierdoor is een uitdrukking wel een hele zin. Een uitdrukking heeft net zoals een gezegde vaak een figuurlijke betekenis en bevat (in tegenstelling tot een spreekwoord) meestal geen wijsheden.

Een voorbeeld: Je bent om op te eten

Opdracht: categoriseren

Verdeel de spreekwoorden, uitdrukkingen en gezegden met de kinderen in categorieën. Knip hiervoor alle zinnen uit zodat je verschillende strookjes hebt. Hang de afbeeldingen uit de bijlage op in de klas 📎.. Dit zijn de verschillende categorieën waar de spreekwoorden, gezegden en uitdrukkingen over gaan. Deel de zinnen uit aan de kinderen en deel ze uit tot alle briefjes op zijn. Zet de timer aan. De kinderen brengen de briefjes die ze hebben gekregen zo snel mogelijk naar de juiste categorie. Doe het daarna eventueel nog eens, kunnen de kinderen hun record verbreken?

Controleer vervolgens met de kinderen de briefjes die bij de categorieën liggen.

Opdracht: Kijkplaat

Laat de kijkplaat zien op het bord 📎.. De kinderen werken voor deze opdracht in tweetallen. Geef de kinderen vijf minuten de tijd om de kijkplaat goed te bekijken. Welke spreekwoorden, gezegdes en uitdrukkingen kunnen ze uit de kijkplaat halen? De kinderen kunnen het spiekblad met de verschillende spreekwoorden, gezegden en uitdrukkingen hiervoor gebruiken 📎. .

Antwoorden: de afgebeelde spreekwoorden

1. Eten als een wolf

Linksonder: Een echte wolf zit aan tafel en eet gulzig een stuk vlees.

2. Appeltje met iemand te schillen hebben

Rechts: Een vrouw in een schort is een appel aan het schillen.

3. Met lange tanden eten

Midden-rechts: Een jongen kijkt zuur naar zijn bord met een halve appel.

4. Je moet eten wat de pot schaft

Midden: Een meisje met een boos gezicht krijgt spruitjes en kijkt er ongelukkig naar.

5. Het oog is groter dan de maag

Helemaal rechts op tafel: Een enorm hoge stapel eten (kippenpoten) op één bord.

6. De deksel op je neus krijgen

Linksachter: Een man doet een pan open en krijgt de deksel tegen zijn gezicht.

7. Roet in het eten gooien

Zelfde man als bij de deksel: Zwarte rook komt uit de pan – het eten is verpest.

8. Iemand de oren van het hoofd eten

Linksonder: De jongen met spaghetti eet zó gulzig en praat tegelijk, alsof hij alles in één keer op wil eten.

Opdracht: Betekenis van de spreekwoorden

De kinderen gaan op zoek naar de betekenis van de verschillende spreekwoorden die ze hebben gevonden op de kijkplaat. Deze kunnen ze via het internet vinden of in een (spreek)woordenboek. De kinderen schrijven de betekenis van de spreekwoorden op in hun schrift. Dit mogen ze in tweetallen doen. De kinderen wisselen naderhand hun bevindingen uit met een ander tweetal.

3 Contextronde

Taalbegrippen	*Algemeen* Ik weet wat beeldspraak betekent en het verschil tussen letterlijk en figuurlijk spraakgebruik. Ik weet wat een uitdrukking betekent. Ik weet wat een spreekwoord en wat een gezegde is.
Woordenschat	Ik kan nieuwe (spreek)woorden toepassen in de juiste context.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.
Schrijven	*Amuserende tekst* Fantasieverhaal Ik kan een tekst schrijven met een inleiding, kern en slot.

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
*Kritisch denken: I*s onze gekozen zin een spreekwoord, uitdrukking of een gezegde?

Perspectief nemen: Waarom zouden mensen vroeger spreekwoorden, uitdrukking of gezegden hebben bedacht?

Verbanden leggen: Welke spreekwoorden, uitdrukkingen of gezegden kunnen in beide categorieën staan?

Waardebepaling: Waarom is het belangrijk dat je kennis hebt van verschillende spreekwoorden, uitdrukkingen en gezegden?

Persoonlijke relevantie: Wat is mijn favoriete spreekwoord, uitdrukking of gezegde?

Creatief denken: Bedenk je eigen uitdrukking, spreekwoord of gezegde.

Kies voor deze ronde één of meerdere van de volgende opdrachten:

Opdracht: Spreekwoorden verbeelden

De kinderen gaan een tekening maken van hun spreekwoord en schrijven hier een fantasieverhaal bij waarin ze het spreekwoord verwerken. De kinderen schrijven een fantasieverhaal van minimaal een half A4.

Verdiepingsopdracht: zelf een uitdrukking bedenken

De kinderen bedenken zelf een uitdrukking, spreekwoord of gezegde dat te maken heeft met voeding. Ze denken na of het een spreekwoord, een uitdrukking of een gezegde is en wat de betekenis daarvan is. De kinderen maken een tekening van hun eigen bedachte uitdrukking, spreekwoord of gezegde. Of: de kinderen zoeken op internet een Engelstalig (of anderstalig) spreekwoord, uitdrukking of gezegde over voeding en maken daar een tekening bij.

Opdracht: Spreekwoordendetectives

De kinderen kruipen in de rol van taaldetective. Elke groep krijgt een mysterieuze envelop met daarin een stapel spreekwoorden, uitdrukkingen en gezegden (stop een aantal spreekwoorden in de envelop die je kiest uit de lijst met spreekwoorden ✎). Aan hen de taak: onderzoek en presenteer!

1. De kinderen zoeken per spreekwoord, uitdrukking of gezegde op wat het betekent. Ze schrijven de uitleg op in hun ‘detectiveboekje’ en letten goed op spelling en duidelijk schrijven.
2. Daarna kiest elk groepje één favoriet: een zin die ze grappig, bijzonder of herkenbaar vinden. Ze beantwoorden:
   - Is het een spreekwoord, een gezegde of een uitdrukking?
   - Wat betekent het letterlijk?
   - En wat betekent het figuurlijk?
3. De kinderen presenteren hun favoriete zin als echte taaldetectives. Ze mogen dit creatief doen:
   - Als mini-rolspel
   - Met een tekening
   - Of als raadsel voor de rest van de klas: “Welk spreekwoord zijn wij?”

4. Klassikaal wordt er geraden welk raadsel de kinderen uitbeelden. Zo bouwen de kinderen samen aan een bonte verzameling taalparels!

Verdiepingsopdracht: Eigen spreekwoord

De kinderen bedenken een gloednieuw spreekwoord of gezegde dat te maken heeft met voeding of gezondheid.
Ze denken na over:

- Wat willen we ermee zeggen?
- Is het een wijsheid, een grapje of een waarschuwing?
- Past het beter als spreekwoord, gezegde of uitdrukking?

Daarna:

1. Schrijven de kinderen hun spreekwoord op.
2. Bedenken ze een betekenis.
3. Maken ze een tekening of cartoon van de letterlijke betekenis.
4. Schrijven ze een korte situatie waarin iemand dit spreekwoord zou kunnen gebruiken.

8+ opdracht: Ontstaan van spreekwoorden

De kinderen kijken naar het volgende filmpje over het ontstaan van spreekwoorden: https://youtu.be/lLmYviE0GwE (03:04 min). De kinderen kiezen een spreekwoord uit die gaat over voeding en / of gezondheid. De kinderen gaan onderzoeken hoe dit spreekwoord is ontstaan. Ze mogen hiervoor het internet gebruiken. De kinderen bereiden een korte presentatie voor om aan de kinderen in de klas uit te kunnen leggen hoe het gekozen spreekwoord is ontstaan. De kinderen gebruiken hiervoor 2 betrouwbare bronnen.

4 Reflectieronde: evaluatie van de doelen

Taalbegrippen	*Algemeen* Ik weet wat beeldspraak betekent en het verschil tussen letterlijk en figuurlijk spraakgebruik. Ik weet wat een uitdrukking betekent. Ik weet wat een spreekwoord en wat een gezegde is.
Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. *Verschillende nieuwe (spreek)woorden.*
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes.

Denkbubbelvraag:
Waardebepaling: Kunnen de kinderen uitdrukkingen, gezegden en spreekwoorden van elkaar onderscheiden? Kennen de kinderen de betekenissen van alle moeilijke woorden uit de tekst?

Opdracht: sta op spel met spreekwoorden, uitdrukkingen en gezegden

Noem een spreekwoord, uitdrukking of gezegde die klassikaal nog niet is besproken. Denken de kinderen dat dit een spreekwoord, een uitdrukking of een gezegde is? Wanneer de kinderen denken dat dit een spreekwoord is blijven ze zitten, als ze denken dat het een uitdrukking is gaan ze staan en als ze denken dat het een gezegde is steken ze hun hand omhoog.

Opdracht: Woordenschatspel ‘Associëren’

Waar denken we aan bij het (spreek)woord …? De kinderen noemen zo snel mogelijk associaties.

Schijf van Vijf

Informatieve tekst – informatieve tekst over thema-onderwerp

Sluit aan bij atelier voeding

De Schijf van Vijf, samengesteld door het Voedingscentrum, presenteert een leidraad voor gezonde voedingsmiddelen. Dit model bestaat uit vijf categorieën met specifieke voedingsmiddelen, elk met aanbevolen hoeveelheden die dagelijks nodig zijn voor een goede inname van voedingsstoffen. Buiten deze schijf bevinden zich voedingsmiddelen die niet strikt noodzakelijk zijn, zoals snacks en zoetigheden, en zelfs producten waar gezondere alternatieven voor bestaan.

De vijf delen van de Schijf van Vijf zijn als volgt georganiseerd:

1. Groente & fruit: Verse stukken fruit, zoals appels, bananen en mandarijnen, worden geadviseerd binnen de Schijf van Vijf. Echter, vruchtenmoes met toegevoegde suiker en vruchtensap worden niet aanbevolen vanwege hun hoge suikergehalte.
2. Smeer- en bereidingsvetten: Gezonde keuzes zoals halvarine voor op brood en olijfolie vallen binnen de Schijf van Vijf vanwege hun hoog gehalte aan onverzadigde vetten. Minder gezonde opties zoals roomboter en kokosolie worden buiten deze categorie gehouden vanwege hun ongezonde vetgehalte.
3. Zuivel, noten, peulvruchten, vis, vlees en ei: Onbewerkte en pure varianten worden meestal aangeraden in de Schijf van Vijf, zoals 100% pindakaas en magere/halfvolle yoghurt. Producten buiten deze categorie bevatten vaak meer verzadigde vetten of toegevoegde zouten of suikers.
4. Brood, graanproducten en aardappelen: Volkorenproducten en onbewerkte aardappelen worden aanbevolen binnen de Schijf van Vijf. Minder gezonde opties zoals patat, witbrood en witte rijst worden buiten deze schijf gelaten.
5. Dranken: Gezonde opties zoals water, magere/halfvolle melk en thee zonder suiker worden aanbevolen binnen de Schijf van Vijf. Dranken zoals sap, zoete zuiveldranken en frisdrank met een hoog suikergehalte vallen buiten deze categorie.

Extra’s
Extra's, zoals snoep, koekjes, snacks en frisdranken met een hoog gehalte aan zout, suiker en ongezonde vetten, worden buiten de Schijf van Vijf geplaatst. Hoewel deze producten niet noodzakelijk zijn voor een gezond dieet, betekent dit niet dat ze helemaal vermeden moeten worden. Matiging en zeldzame consumptie worden echter aangeraden voor een gezonde levensstijl.

Gezond kiezen
Gezond kiezen houdt in voornamelijk voeding te selecteren uit de Schijf van Vijf, terwijl het buiten deze schijf houden van voedingsmiddelen wordt aangemoedigd. Variatie binnen alle sectoren van de Schijf van Vijf draagt bij aan een evenwichtige inname van verschillende essentiële voedingsstoffen.
Voedingsstoffen zijn essentieel voor ons lichaam om goed te functioneren. Ze omvatten verschillende categorieën, zoals koolhydraten, eiwitten, vetten, vezels, vitaminen en mineralen.

Koolhydraten
Koolhydraten dienen als energiebron voor ons lichaam en zijn te vinden in voedingsmiddelen zoals granen, fruit en groenten. Eiwitten, opgebouwd uit aminozuren, zijn cruciaal voor de opbouw en reparatie van cellen en spieren, te verkrijgen uit voedselbronnen zoals vlees, vis, zuivelproducten en peulvruchten.

Vetten
Vetten, hoewel vaak gezien als 'slecht', zijn in feite noodzakelijk voor diverse lichaamsfuncties. Onverzadigde vetten, zoals die in olijfolie en noten, dragen bij aan een gezond cholesterolgehalte. Verzadigde vetten, aanwezig in boter en bepaalde vleeswaren, dienen met mate geconsumeerd te worden.

Suikers
Suikers, ook een vorm van koolhydraten, leveren snelle energie, maar de inname van toegevoegde suikers in bijvoorbeeld frisdranken en snoep moet beperkt worden vanwege de nadelige effecten op de gezondheid.

Calorieën
Calorieën zijn een maatstaf voor energie-inname; een balans tussen de hoeveelheid calorieën die we consumeren en verbranden is van belang voor een gezond gewicht en metabolisme.

Vezels
Vezels, gevonden in groenten, fruit en volle granen, zijn cruciaal voor een gezonde spijsvertering en kunnen helpen bij het verminderen van het risico op bepaalde ziekten, zoals hart- en vaatziekten.

Vitaminen en mineralen
Vitaminen en mineralen, aanwezig in diverse voedingsmiddelen, spelen een essentiële rol in het lichaam, variërend van het ondersteunen van het immuunsysteem tot het bevorderen van sterke botten en tanden.

Balans
Een gebalanceerd dieet dat alle voedingsstoffen in de juiste verhoudingen bevat, is essentieel voor een goede gezondheid en welzijn. Het bewust zijn van wat we eten en de voedingswaarde van voedingsmiddelen kan bijdragen aan het maken van gezondere keuzes voor een evenwichtig dieet en een gezonde levensstijl.

Voor meer gedetailleerde informatie over de Schijf van Vijf, raadpleeg www.voedingscentrum.nl.

Bron: OERSTERK

Doelen en opdrachten bij tekst

Tekstsoort

Behandelde tekstsoort	*Informatieve tekst* Informatieve tekst over thema-onderwerp

Woordenschatwoorden bij de tekst

Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan nieuwe woorden toepassen in de juiste context. Ik kan de betekenis van nieuwe woorden uitleggen in eigen woorden. *WAK* *Groep 7* De biologische landbouw, de voedingsstof. *Groep 8* De calorie – de calorieën, de voedingswaarde, het eiwit. *Overige moeilijke woorden:* Gezond, ongezond, de suiker, de koolhydraten, biologisch, de balans, de eiwitten.

Materialen bij de les

- Bijlagen horend bij de les ✎
- Pen/potlood, papier en/of wisbordje

1 Betekenisronde

Stap 1: Standaard introductie tekst

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 1: Voorspellen* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes, de titel en tussenkopjes. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet.

1. Voorspel waar de tekst over gaat: Doe dit aan de hand van de afbeeldingen bij de tekst, de titel en tussenkopjes.
2. Activeer de voorkennis: Ga na wat de kinderen al over het onderwerp weten.
3. Bespreek met de kinderen de tekstsoort en het doel van de tekst.

Opdracht: Wat hoort er in de Schijf van Vijf?

Lees alleen de eerste alinea ‘De Schijf van Vijf’ voor aan de kinderen. Deel de teksten nog niet uit aan de kinderen. Anders kunnen ze het antwoord op deze opdracht al zien.

Voor deze opdracht werken de kinderen in tweetallen. Geef ieder tweetal een papier of laat ze tekenen / schrijven op hun wisbordje. De kinderen tekenen een cirkel. Ze krijgen één minuut de tijd om zoveel mogelijk eten en drinken te tekenen (of op te schrijven) binnen de cirkel wat zij denken dat hoort in de Schijf van Vijf.

Stap 2: Technisch lezen

Voortgezet technisch lezen	Kies een van de technisch lezen werkvormen die terug te vinden zijn onder het kopje ‘technisch lezen’. Ik gebruik leestekens zoals een komma of punt op de goede manier bij het voorlezen.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Stap 3: Onderzoekend lezen

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 1: Voorspellen/ Oriëntatie op verhaal en tekst* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes en de titel te weten. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet. *Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitbladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen).

	Ik kan informatie ordenen (bijvoorbeeld met signaal woorden) voor een beter begrip van de tekst. *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.
Mondelinge taalvaardigheid	*Gesprekken* Ik kan goed meedoen met een gesprek in de klas. Ik kan in een gesprek een goede luisterhouding aannemen.
Schrijven	Ik heb een vlot schrijftempo.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Denkbubbelvraag:
Onthouden en begrijpen: Wat is de Schijf van Vijf? Waarvoor is de Schijf van Vijf handig?

Opdracht: Schijf van Vijf

De kinderen weten na het lezen van de tekst goed wat in de schijf van vijf hoort. Print voor ieder kind de bijlage✎ uit . De kinderen schrijven per onderdeel minimaal vier etenswaren en/ of drinken op in elk vak van de Schijf van Vijf. Daarna laten ze hun Schijf van Vijf controleren door een klasgenoot. Klopt het wat de ander heeft geschreven in de vakken van de Schijf van Vijf?

Opdracht: hoofdzaken en bijzaken

De kinderen krijgen ieder een vel papier en vouwen dit doormidden. Aan de linkerkant schrijven de kinderen wat voor hen de hoofdzaken zijn van de tekst en aan de rechterkant wat voor hen de bijzaken zijn. Of: De kinderen kleuren de hoofdzaken in de tekst geel en de bijzaken groen. Daarna krijgen de kinderen tijd om in groepjes hun bevindingen te bespreken en wordt dit klassikaal besproken. Wat kunnen we uit deze tekst halen wat we echt moeten weten? (Hoofdzaken) En wat is leuk om te weten, maar niet heel belangrijk? (Bijzaken)

Opdracht: Quiz

Doe met de kinderen de quiz over de Schijf van vijf via het schoolontbijt.nl. Je kunt de quiz terugvinden via: https://www.schoolontbijt.nl/wpd/wp-content/uploads/2021/08/2-Schijf-van-Vijf-quiz.pdf De kinderen schrijven de antwoorden van de quiz op in hun schrift of op hun wisbordje. Bespreek de antwoorden na elke vraag klassikaal.

Opdracht: CITO / LIB / IEP verdiepende vragen

De kinderen beantwoorden de CITO/LIB/IEP verdiepende vragen op het vragenblad ✎.
Bespreek de antwoorden daarna klassikaal.

Antwoorden:

1. **B** – Ze bevatten te veel suiker
2. **A** – Onverzadigde vetten zijn gezonder voor je cholesterol
3. **B** – Dit hoort niet in de Schijf van Vijf, omdat er gezondere alternatieven zijn
4. **B** – Omdat het belangrijk is dat je ook geniet van eten
5. **C** – Dat je verschillende soorten producten kiest om alle voedingsstoffen binnen te krijgen
6. **B** – Eiwitten
7. **C** – Omdat je anders aankomt of afvalt
8. **C** – Een gebalanceerd dieet met variatie en gezonde keuzes is belangrijk voor je lichaam

2 Detailronde

Mondelinge taalvaardigheid	*Gesprekken* Ik kan goed meedoen met een gesprek in de klas. Ik kan in een gesprek een goede luisterhouding aannemen. *Luisteren* Ik kan luisteren naar verhalen of berichten over onderwerpen die wat verder van met af staan (teksten van 15 minuten). *Spreken en presenteren* Ik kan een verhaal vertellen over een inhoudelijk onderwerp aan de hand van beeld en tekst. Ik kan verslag doen van iets wat ik gehoord, gezien of gelezen heb of iets wat ik heb meegemaakt. Ik kan vragen beantwoorden over een verhaal dat ik heb verteld.
Woordenschat	Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan nieuwe woorden toepassen in de juiste context. Ik kan moeilijke woorden uitleggen in eigen woorden.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitbladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie ordenen (bijvoorbeeld met signaal woorden) voor een beter begrip van de tekst. *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen.

Schrijven	Ik heb een vlot schrijftempo.

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken: Denk je dat alle kaartjes nu bij de juiste schijf liggen? Welke kloppen wel en welke niet?

Verbanden leggen: Wat hoort wel bij de Schijf van vijf en wat niet?

Opdracht: Sorteren volgens de Schijf van vijf

In de klas hangen vijf vellen papier (A3), elk met één onderdeel van de Schijf van Vijf: groente en fruit, smeer- en bereidingsvetten, zuivel/noten/peulvruchten/vis/vlees en ei, brood/graanproducten en aardappelen, en dranken.

Verdeel de kinderen in groepjes van vijf. Ieder groepje staat bij een vel papier. De kinderen schrijven zo snel verschillende voedingsproducten op die horen bij de schijf waar ze bij staan. Op hoeveel voedingsproducten komen de kinderen binnen twee minuten? Daarna wisselen de groepjes door. De kinderen mogen de tekst erbij houden ter inspiratie, daarnaast vullen de kinderen de schijven aan met eigen suggesties.

Opdracht: Expert

De kinderen worden expert op een van de vijf schijven van de Schijf van Vijf. De kinderen kiezen hiervoor een schijf uit waar ze meer over willen weten en expert over willen worden. De kinderen schrijven een aantal zinnen over deze schijf, aan de hand van de gemaakte mindmap (zie vorige opdracht ‘sorteren’). Welk eten en/of drinken hoort wel en juist niet thuis in deze schijf? De kinderen mogen hier eventueel het internet voor gebruiken.

Opdracht: Wat hoort waarbij?

De kinderen pakken een kaartje uit de stapel met kaartjes (van afbeeldingen van eten en drinken uit de bijlagen horend bij de les ‘smaken verschillen’ 📎). De kinderen werken voor deze opdracht in tweetallen. De kinderen bespreken wat er op het kaartje staat en leggen het kaartje op de juiste plek in de Schijf van Vijf 📎..

Koppel eventueel de moeilijke woorden met deze kaartjes.

- In welk eten/drinken dat we zien op het kaartje zitten waarschijnlijk de meeste/minste calorieën?
- In welk eten/drinken dat we zien op het kaartje zitten waarschijnlijk de meeste/minste verzadigde vetten?
- In welk eten/drinken dat we zien op het kaartje zitten waarschijnlijk de meeste/minste onverzadigde vetten?
- In welk eten/drinken dat we zien op het kaartje zitten waarschijnlijk de meeste/minste bewerkte voedingsmiddelen?
- In welk eten/drinken dat we zien op het kaart zitten waarschijnlijk de meeste/minste eiwitten?

Tip om tot het antwoord te komen:
Maak een foto van de kaartjes die op tafel liggen ✎.. Voeg deze foto toe aan ChatGPT. Kopieer en plak vervolgens deze prompt:

Je ziet hier een aantal afbeeldingen van eten en drinken. Kun je aan de hand van wat je ziet op deze afbeeldingen antwoord geven op de volgende vragen? Geef steeds één antwoord per vraag. De vragen zijn: In welk eten/drinken dat we zien op het kaartje zitten waarschijnlijk de meeste/minste calorieën? In welk eten/drinken dat we zien op het kaartje zitten waarschijnlijk de meeste/minste verzadigde vetten? In welk eten/drinken dat we zien op het kaartje zitten waarschijnlijk de meeste/minste onverzadigde vetten? In welk eten/drinken dat we zien op het kaartje zitten waarschijnlijk de meeste/minste bewerkte voedingsmiddelen? In welk eten/drinken dat we zien op het kaart zitten waarschijnlijk de meeste/minste eiwitten?

Opdracht: kritisch kijken

Er zitten een aantal kaartjes tussen met producten die niet thuishoren in de Schijf van Vijf. Wat doen de kinderen hiermee tijdens het spel? Ga hierover met elkaar naderhand in gesprek. Waarom horen die producten niet in de Schijf van Vijf?

3 Contextronde

Kies één van de verwerkingsvormen of laat de kinderen de evaluatietoets maken. De evaluatietoets is te vinden na ronde 4.

Mondelinge taalvaardigheid	*Spreken en presenteren* Ik kan een verhaal vertellen over een inhoudelijk onderwerp aan de hand van beeld en tekst. Ik kan verslag doen van iets wat ik gehoord, gezien of gelezen heb of iets wat ik heb meegemaakt. Ik kan vertellen over een voorwerp dat ik meegenomen of zelf gemaakt heb.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitbladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie opzoeken uit bijvoorbeeld een woordenboek of online zoekmachine. *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.
Schrijven	*Algemeen* Ik zorg ervoor dat mijn teksten netjes zijn opgemaakt (kantlijn, lettertype, handschrift, kleur, etc.).

	Ik kan de spellingsregels toepassen. *Leestekens* Ik weet waar hoofdletters, punten, vraagtekens en uitroeptekens staan. Ik weet waar ik hoofdletters moet gebruiken. Ik weet waar ik een komma, dubbele punt en aanhalingstekens moet zetten. Ik ken de regels voor het afbreken van woorden in een zin. *Informatieve teksten* Recept *Amuserende tekst* Dagboekfragment
Studie-vaardigheden	Ik kan informatie verwerken in een overzichtelijke tabel (schijf van vijf).

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken: Hoe zou je erachter kunnen komen of jouw bedachte gerecht ook echt lekker is? Wat heb je daarvoor nodig?

Perspectief nemen: Zou ik de stappen in mijn recept begrijpen als ik iemand anders was die mijn recept voor het eerst zou lezen?

Verbanden leggen: Wat is het verschil tussen mijn geschreven recept en het recept uit het 'Schijf van vijf kookboek'? Wat zijn de overeenkomsten en verschillen tussen de Schijf van Vijf en de OERschijf?

Waardebepaling: Wat maakt een gerecht gezond?

Persoonlijke relevantie: Wat zou ik graag willen maken met ingrediënten uit de Schijf van vijf?

Creatief denken: Bedenk zelf een origineel gerecht met ingrediënten uit de Schijf van vijf.

Kies voor deze ronde één of meerdere van de volgende opdrachten:

Introductie

De kinderen pakken hun fruit- en of lunchbox uit hun tas. Ze vertellen in hun groepje over wat ze vandaag hebben meegekregen voor de fruit- en lunchpauze. Past al dit eten en drinken in de schijf van vijf? Welke wel en welke niet?

Opdracht: Eigen eetschema

De kinderen maken een weekplanning van wat zij normaal gesproken op een dag eten. Ze focussen hierbij op het ontbijt, de lunch, het avondeten en eventueel tussendoortjes. In hun voedingsschema schrijven ze op wat ze eten en op welk tijdstip. Ze geven per product aan bij welke schijf van de Schijf van Vijf het hoort.

Eventueel: Daarna tekenen de kinderen hun eigen Schijf van Vijf ✎ en vullen die in met producten die zij op een dag eten (de kinderen tekenen dit of knippen dit uit folders). Ze gebruiken hiervoor de bijlage ✎, die ze op A4- of A3-formaat hebben geprint.

Tot slot trekken de kinderen een conclusie uit hun eigen Schijf van Vijf: van welke producten zouden ze eigenlijk meer moeten eten? Waar tekenen ze de ongezonde tussendoortjes? En... kunnen ze daar ook een lekkere, gezonde vervanging voor bedenken? De kinderen schrijven hier een korte tekst over (ongeveer 10 zinnen).

Verdiepingsopdracht: Alternatief eetpatroon

De kinderen maken een alternatieve weekplanning waarin ze hun eetpatroon verbeteren. Ze denken na over gezonde vervangingen: welke producten kunnen ze beter wél of juist niet eten? Ze zorgen ervoor dat hun dag gevarieerd blijft en past binnen de Schijf van Vijf. De kinderen schrijven dus een advies om gezonder te eten naar zichzelf. De kinderen mogen voor inspiratie het internet raadplegen. Ze kunnen hiervoor bijvoorbeeld de '*Swap je – '* webpagina gebruiken van de Albert Heijn: https://www.ah.nl/inspiratie/leefstijl/voeding/foodswaps.

Om het extra leuk te maken, maken de kinderen van hun 'gezonde week' een aantrekkelijke menukaart of illustreren ze hun dagmenu met tekeningen van het eten. Zo laten ze zien hoe gezond én lekker een goede dag eruit kan zien.

Opdracht: Zelf een recept bedenken

De kinderen bedenken zelf een recept waarin alleen producten uit de Schijf van Vijf zitten. Uit elke schijf kiezen de kinderen minimaal één product.
Een voorbeeld hiervan kunnen de kinderen vinden in het 'Schijf van vijf kookboek'. Het inkijkexemplaar is hier te vinden: https://webshop.voedingscentrum.nl/producten/gezond-eten/schijf-van-vijf-het-kookboek/.
De kinderen typen (blind) hun recept en schrijven een duidelijk stappenplan, zodat anderen het recept ook kunnen maken. Ook vermelden de kinderen de benodigdheden erbij en geven ze hun gerecht een naam. Tijdens het schrijven letten de kinderen op de opmaak van hun recept en het juiste gebruik van leestekens. Ook controleren de kinderen naderhand hun recept op spellingsfouten.
Ten slotte maken de kinderen een tekening van hun 'Schijf van Vijf-gerecht'. Ze kunnen dit inkleuren of schilderen. De kinderen plakken de uitgeprinte versie van hun recept ernaast.

Verdiepingsopdracht: ontwerp een waterzuiveringssysteem

De kinderen vergelijken de Schijf van Vijf met de OER schijf. Meer informatie over de OER schijf kunnen de kinderen vinden via: De OER schijf: welke voeding past het beste bij jouw lichaam? (https://oersterk.nu/blogs/de-oerschijf/). De kinderen onderzoeken wat de overeenkomsten en de verschillen tussen de Schijf van Vijf en de OER schijf zijn.

8+ opdracht: Alles over eten

De kinderen lezen het Kidsweek tijdschrift *Alles over eten:* https://issuu.com/voedingscentrum/docs/kidsweek_def . Ze hoeven hiervoor niet het hele tijdschrift te lezen, maar het is wel belangrijk dat de kinderen zien waar het in het tijdschrift allemaal over gaat. De kinderen kiezen nu zelf een onderwerp waarvan zij vinden dat het nog niet / nog te weinig is behandeld in het tijdschrift *Alles over eten.* De kinderen doen onderzoek over dit onderwerp en gebruiken hiervoor diverse bronnen (minimaal drie). De kinderen schrijven een kort artikel voor deze Kidsweekkrant. Het artikel is minimaal één A4 lang, heeft een pakkende titel, bestaat uit meerdere alinea's en is duidelijk geschreven naar de doelgroep (kinderen).

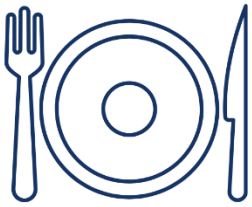
Evaluatietoets A –schrijven – groep 7

Naam:_____

Schrijf een dagboekfragment over wat jij de hele dag eet en drinkt.

Bron: Mavink.com

Opdracht: Eetdagboek

Checklist:

1. Ik heb bedacht wat ik de hele dag eet en drink.
2. Ik heb hier minimaal *16 zinnen* over geschreven.
3. Ik ben mijn dagboekfragment begonnen met de datum en: '*Lief dagboek, ...'*
4. Ik heb een moment gekozen om over te schrijven (ontbijt, lunch, avondeten), ik heb verteld wat ik at/dronk, met wie en hoe je dit vond.
5. In het fragment heb ik de woorden *de calorieën* en *de voedingswaarde* op de juiste manier gebruikt.
6. Ik heb het fragment afgesloten met een korte afsluitende zin.
7. Ik heb een tekening gemaakt van mijn eten en/of drinken.
8. Ik heb tijdens het schrijven gelet op het juiste gebruik van de leestekens (hoofdletters, komma's, dubbele punt, uitroepteken, vraagteken) en de spellingsregels.
9. Ik heb tijdens het schrijven op de opmaak en de leesbaarheid van de tekst gelet.

Wanneer schrijf ik hoofdletters? Aan het begin van de zin en bij (plaats)namen.

Persoonlijke relevantie: Wat eet en drink jij op een dag?

De kinderen mogen als houvast de kaart 'Hoe schrijf ik een dagboekfragment'' ernaast houden tijdens het schrijven van de brief ✎. .

Opmerking voor de leerkracht:
Differentieer tijdens deze opdracht. Pas de schuingedrukte woorden aan naar eigen inzicht.

Checklist bij de toets – groep 7

Naam:_____

Als je het doel hebt behaald mag je een krul zetten in het vakje.

Ben je klaar? Laat iemand anders nu jouw toets controleren of laat de juf of meester dit doen.

Doel	Eigen controle	Controle klasgenoot/leerkracht
Ik heb een dagboekfragment geschreven over wat ik tijdens het ontbijt, lunch en/of avondeten heb gegeten.		
Ik heb *minimaal 16* zinnen geschreven.		
Bovenaan het dagboekfragment staat de datum vermeld.		
Ik ben begonnen met de tekst: *Lief dagboek,*		
In mijn dagboekfragment staat wat ik heb gegeten/gedronken, met wie en hoe ik het vond.		
Ik heb het woord *calorieën, de voedingswaarde* op de juiste manier gebruikt in een zin.		
Ik heb mijn fragment afgesloten met een korte afsluitende zin.		
Ik heb tijdens het schrijven op de leestekens gelet (hoofdletters, uitroepteken, vraagteken, dubbele punt, komma).		
Ik heb tijdens het schrijven op de spellingsregels gelet.		
Ik heb tijdens het schrijven gelet op de opmaak en ik heb leesbaar geschreven.		

Opmerking voor de leerkracht:
Differentieer tijdens deze opdracht. Pas de schuingedrukte woorden aan naar eigen inzicht. Bekijk welke taaldoelen je hebt aangeboden in de voorgaande lessen en voeg eventueel deze doelen extra toe aan de criteria. Voeg eventueel ook een spellingsdoel of grammaticadoel toe dat aansluit bij de spellingscategorie die op dit moment aangeleerd wordt naast het onderzoekend lezen.

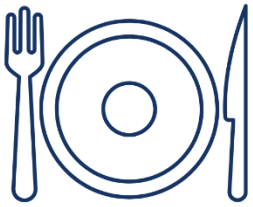
Evaluatietoets A –schrijven – groep 8

Naam:_____

Schrijf een dagboekfragment over wat jij de hele dag eet en drinkt.

Bron: Mavink.com

Opdracht: Eetdagboek

Checklist:

1. Ik heb bedacht wat ik de hele dag eet en drink.
2. Ik heb hier minimaal *18 zinnen* over geschreven.
3. Ik ben mijn dagboekfragment begonnen met de datum en: "*Lief dagboek, ...*"
4. Ik heb een moment gekozen om over te schrijven (ontbijt, lunch, avondeten), ik heb verteld wat ik at/dronk, met wie en hoe je dit vond.
5. In het fragment heb ik de woorden *de calorieën* en *de voedingswaarde*, *de balans, de eiwitten* op de juiste manier gebruikt.
6. Ik heb het fragment afgesloten met een korte afsluitende zin.
7. Ik heb een tekening gemaakt van mijn eten en/of drinken.
8. Ik heb tijdens het schrijven gelet op het juiste gebruik van de leestekens (hoofdletters, komma's, dubbele punt, uitroepteken, vraagteken) en de spellingsregels.
9. Ik heb tijdens het schrijven op de opmaak en de leesbaarheid van de tekst gelet.

Persoonlijke relevantie: Wat eet en drink jij op een dag?

De kinderen mogen als houvast de kaart 'Hoe schrijf ik een dagboekfragment' ernaast houden tijdens het schrijven van de brief ✎. .

Opmerking voor de leerkracht:
Differentieer tijdens deze opdracht. Pas de schuingedrukte woorden aan naar eigen inzicht.

Checklist bij de toets – groep 8

Naam:_____

Als je het doel hebt behaald mag je een krul zetten in het vakje.
Ben je klaar? Laat iemand anders nu jouw toets controleren of laat de juf of meester dit doen.

Doel	Eigen controle	Controle klasgenoot/leerkracht
Ik heb een dagboekfragment geschreven over wat ik tijdens het ontbijt, lunch en/of avondeten heb gegeten.		
Ik heb *minimaal 18* zinnen geschreven.		
Bovenaan het dagboekfragment staat de datum vermeld.		
Ik ben begonnen met de tekst: *Lief dagboek,*		
In mijn dagboekfragment staat wat ik heb gegeten/gedronken, met wie en hoe ik het vond.		
Ik heb het woord *calorieën, de voedingswaarde, de balans, de eiwitten* op de juiste manier gebruikt in een zin.		
Ik heb mijn fragment afgesloten met een korte afsluitende zin.		
Ik heb tijdens het schrijven op de leestekens gelet (hoofdletters, uitroepteken, vraagteken, dubbele punt, komma).		
Ik heb tijdens het schrijven op de spellingsregels gelet.		
Ik heb een tekening gemaakt van wat ik eet en drink op een dag.		
Ik heb tijdens het schrijven gelet op de opmaak en ik heb leesbaar geschreven.		

Opmerking voor de leerkracht:
Differentieer tijdens deze opdracht. Pas de schuingedrukte woorden aan naar eigen inzicht. Bekijk welke taaldoelen je hebt aangeboden in de voorgaande lessen en voeg eventueel deze doelen extra toe aan de criteria. Voeg eventueel ook een spellingsdoel of grammaticadoel toe dat aansluit bij de spellingscategorie die op dit moment aangeleerd wordt naast het onderzoekend lezen.

4 Reflectieronde: evaluatie van de doelen

Mondelinge taalvaardigheid	*Gesprekken voeren* Ik kan uitleg of instructie geven en volgen. *Spreken en presenteren* Ik kan een verhaal vertellen over een inhoudelijk onderwerp aan de hand van beeld en tekst. Ik kan uitleg of een instructie geven over een onderwerp.
Woordenschat	Ik begrijp nieuwe woorden.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes.

Denkbubbelvraag:
Waardebepaling: Kunnen de kinderen een uitleg/ instructie geven over hun eigen geschreven recept aan de hand van beeld?

Opdracht: recepten presenteren

De kinderen leggen aan elkaar uit hoe het gerecht wat ze hebben getekend/ geschilderd gemaakt kan worden. De ander stelt vragen. Zou je het recept van je klasgenootje wel eens willen proberen? Wat lijkt je lekker aan het gerecht? En wat lijkt je minder lekker?

Opdracht: Woordenschatspel: ‘Ik eet uit de Schijf van Vijf…’

De kinderen gaan een hele lange sliert van woorden maken. De kinderen herhalen de woorden van voorgangers en voegen zelf een themawoord toe. Variatie: ‘Ik eet uit de Schijf van Vijf …’ (variatie op ‘Ik ga op vakantie en ik neem mee…’).

Schimmels

Informatieve tekst – Informatieve tekst over een thema-onderwerp

Sluit aan bij atelier ecosysteem

Met dit eenvoudige experiment toon je kinderen waarom handen wassen zo belangrijk is.

Dayna Robertson, een schooljuf uit Idaho, wilde op een grappige manier de kinderen in haar klas leren waarom het van belang is om regelmatig je handen te wassen. In samenwerking met haar collega en een gedragsspecialiste voerde ze een verrassend eenvoudig experiment uit dat slechts een paar sneetjes brood vereiste. De uitkomsten waren opmerkelijk.

Om het experiment uit te voeren, werden enkele sneetjes brood aangeraakt met handen van verschillende mate van reinheid. Vervolgens werden de sneetjes brood zorgvuldig verpakt en gedurende een maand lang bewaard in afzonderlijke plastic zakjes. "We namen verse sneetjes brood en manipuleerden ze op verschillende manieren", deelde Robertson in een Facebookbericht dat inmiddels al meer dan 66.000 keer gedeeld is.

Het experiment bestond uit verschillende aanrakingen: een sneetje werd onaangeroerd gelaten, een ander sneetje werd aangeraakt met vuile handen, één met handen die gereinigd waren met antibacteriële wasgel, en nog een ander met handen die gewassen waren met warm water en zeep. Het verrassende moment was toen ze besloten om een stuk brood over alle Chromebooks in hun klas te wrijven.

Na een maand inspecteerden Robertson en de kinderen in haar klas hoe het gesteld was met de verpakte sneetjes brood. Het sneetje dat onaangeroerd was gebleven, vertoonde nog steeds een behoorlijk frisse uitstraling. *Het is belangrijk om hier op te merken dat in de Verenigde Staten voornamelijk industrieel brood wordt geconsumeerd, voorzien van bewaarmiddelen, en niet het dagverse brood van de lokale bakker.* Ook het sneetje dat was aangeraakt met 'zeep-en-warm-water' vertoonde enkel de indrukken van waar de klasgenootjes het brood hadden aangeraakt.

De andere sneetjes daarentegen zagen er aanzienlijk minder smakelijk uit. Zowel de 'Chromebook'-boterham als het sneetje dat was aangeraakt met 'vuile handen' vertoonden heftige schimmels. Zelfs het sneetje dat in aanraking was gekomen met 'handgel' bleek verre van eetbaar te zijn. Dit bevestigt duidelijk dat antibacteriële handgel geen goed alternatief is voor het gebruik van warm water en zeep.

Volgens Terri Stillwell, epidemioloog in het ziekenhuis, is het essentieel om handen te wassen vóór, tijdens en na het bereiden van voedsel. "Het is cruciaal om je handen te wassen voor het eten, na gebruik van het toilet, na het snuiten van je neus, na het aanraken van dieren en telkens wanneer je handen er vuil uitzien."

De boodschap van hygiëne en handen wassen is goed doorgedrongen bij de kinderen in het klasje van juf Dayna. "De kinderen waren allemaal geschokt door de resultaten van het experiment," vertelde ze aan USA Today. "Ze zijn nu bewuster van hoe ze hun handen wassen. Ze hebben ingezien dat handgel niet voldoende is en dat zeep en water cruciaal zijn voor een goede hygiëne."

Als we verder inzoomen op hoe schimmels op brood ontstaan, kunnen we ontdekken dat deze micro-organismen enzymen afscheiden. Deze enzymen zijn in staat om de suikers in het materiaal af te breken en te gebruiken als voedingsbron. Dit proces draagt bij aan de vorming en verspreiding van schimmel op voedselproducten, waaronder brood. Daarom benadrukken experts het belang van een schone omgeving en het regelmatig wassen van handen om de verspreiding van schimmels en andere ongezonde organismen op etenswaren te voorkomen.

Naast het belang van handhygiëne en voedselveiligheid, is ook het juist scheiden van afval, waaronder organisch afval zoals oud brood, essentieel om een gezonde leefomgeving te behouden. Dit draagt bij aan het verminderen van voedselverspilling en het creëren van een duurzamere samenleving.

Doelen en opdrachten bij tekst

Tekstsoort

Behandelde tekstsoort	*Informatieve tekst* Informatieve tekst over een themaonderwerp

Woordenschatwoorden bij de tekst

Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. *WAK* *Groep 7* De etenswaren, opmerkelijk, essentieel, *Groep 8* De specialist - de specialiste, cruciaal, industrieel, *Overige moeilijke woorden:* Het experiment, tonen, van belang, regelmatig, de gedragsspecialiste, de uitkomsten, opmerkelijk, de reinheid, onaangeroerd, antibacteriële wasgel, inspecteren, de bewaarmiddelen, consumeren, de hygiëne, de enzymen, de micro-organismen, duurzaam, de samenleving, de voedselverspilling, creëren, het organische afval.

Materialen bij de les

- Bijlagen horend bij de les 📎..
- Voor het proefje: sneetjes brood, bewaarzakjes, zeep + warm water, antibacteriële handgel.

1 Betekenisronde

Stap 1: Standaard introductie tekst

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 1: Voorspellen* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes, de titel en tussenkopjes. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet.

1. Voorspel waar de tekst over gaat: Doe dit aan de hand van de afbeeldingen bij de tekst, de titel en tussenkopjes.
2. Activeer de voorkennis: Ga na wat de kinderen al over het onderwerp weten.
3. Bespreek met de kinderen de tekstsoort en het doel van de tekst.

Opdracht: voorspel de uitkomst

Lees alleen de eerste alinea met de kinderen. Knip de afbeeldingen uit ✎ en verdeel de kinderen in groepjes van twee of drie. De kinderen zoeken de juiste tekst bij het juiste plaatje. De kinderen voorspellen de uitkomst van het proefje.

Stap 2: Technisch lezen

Voortgezet technisch lezen	Kies een van de technisch lezen werkvormen die terug te vinden zijn onder het kopje ‘technisch lezen’. *Algemeen* Ik kan teksten vloeiend lezen, zonder dat ik lang hoef na te denken over de woorden.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Stap 3: Onderzoekend lezen

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 1: Voorspellen/ Oriëntatie op verhaal en tekst* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes en de titel te weten. Ik kan voorspellen hoe een tekst verder gaat als ik pas een deel heb gelezen. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet. *Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie ordenen (bijvoorbeeld met signaal woorden) voor een beter begrip van de tekst.

	Leesstrategie 4: Samenvatten Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Denkbubbelvraag:
Onthouden en begrijpen: Wat zijn schimmels? Wat weet je al over het effect van handen wassen op schimmels?

Opdracht: voorspel de uitkomst

De kinderen hebben teksten en afbeeldingen, waarvan zij denken dat ze bij elkaar horen, bij elkaar gelegd ✎ . Lees vervolgens de rest van de tekst samen met de kinderen. Kloppen de voorspellingen?

Opdracht: maak een nieuwsitem

De kinderen maken volgens zelf een kort nieuwsitem maken over de uitkomsten van dit proefje. Het nieuwsitem bestaat uit maximaal tien zinnen. Je kunt ervoor kiezen om de kinderen het nieuwsitem alleen op te laten schrijven of ze dit ook op te laten nemen.

2 Detailronde

Mondelinge taalvaardigheid	*Gesprekken voeren* Ik kan goed meedoen met een gesprek in de klas. Ik kan aan het eind van een gesprek of discussie een conclusie trekken.
Woordenschat	Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan de betekenis van nieuwe woorden uitleggen in eigen woorden.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.

Schrijven	Ik heb een vlot schrijftempo.

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken: Wat betekent een oorzaak? Wat betekent een gevolg?

Verbanden leggen: Wat is het gevolg van je handen niet wassen? Wat is het gevolg van je handen wassen met alleen handgel? Waarom past de laatste alinea wel of juist niet goed bij de tekst?

Opdracht: Moeilijke woorden

De kinderen kleuren de moeilijke woorden in de tekst. De kinderen proberen aan de hand van de tekst de betekenis van de moeilijke woorden te achterhalen. Leer de kinderen aan dat ze hiervoor een zin voor het moeilijke woord lezen en na het moeilijke woord. Vaak is hieruit de betekenis van het moeilijke woord te herleiden. Doe dit klassikaal voor. Daarna gaan de kinderen zelf (in tweetallen) aan de slag.

Opdracht: oorzaak/gevolg

Werk met dezelfde groepjes als in ronde 1. De kinderen schrijven zo veel mogelijk oorzaken en de bijbehorende gevolgen op uit de tekst. De kinderen krijgen hiervoor een A3 vel. De kinderen vouwen het papier in de lengte doormidden en schrijven linksboven ‘oorzaak’ op en rechtsboven ‘gevolg’.

Welk groepje kan de meeste oorzaken en gevolgen herleiden uit de tekst? Bespreek dit klassikaal met elkaar?

Opdracht: Laatste alinea

De kinderen gaan in gesprek met de leerkrachtDe k: Waarom past de laatste alinea volgens de kinderen wel of juist niet goed bij de tekst?
Let op: Beide antwoorden kunnen hierbij goed zijn, het gaat erom dat de kinderen leren om hun mening te beargumenteren. Wat maak dat de kinderen, nadat ze het eerste deel van de tekst hebben gelezen, vinden dat de laatste alinea wel of juist niet goed past bij de rest van de tekst?

Waarom de laatste alinea niet goed past:
De tekst richt zich vooral op handhygiëne en het effect daarvan op de gezondheid, met een specifiek experiment over schimmels op brood. Het toevoegen van afvalscheiding en duurzaamheid lijkt los te staan van het hoofdonderwerp, namelijk het belang van handen wassen en voedselveiligheid. Het gaat niet direct over de gevolgen van slecht gewassen handen, maar over bredere milieukwesties die niet duidelijk verbonden zijn met de hygiëne-instructies in het experiment. Hierdoor lijkt de alinea een onverwachte wending te geven die niet goed aansluit bij het thema van het experiment.

Waarom de laatste alinea wel goed past
De laatste alinea kan toch goed passen, omdat het de bredere boodschap van hygiëne en gezondheid verder versterkt. Het experiment benadrukt de rol van schone handen bij het

voorkomen van ziektekiemen op voedsel, en de alinea voegt hieraan toe dat het goed omgaan met afval, zoals oud brood, eveneens bijdraagt aan een gezondere leefomgeving. Door de link te leggen tussen voedselveiligheid, handhygiëne en duurzame praktijken, wordt het belang van hygiëne niet alleen op individueel niveau benadrukt, maar ook in de bredere context van een schone en duurzame samenleving.

3 Contextronde

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie opzoeken uit bijvoorbeeld een woordenboek of online zoekmachine. *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.
Mondelinge taalvaardigheid	*Gesprekken voeren* Ik kan een uitleg en instructie volgen.
Schrijven	Ik zorg ervoor dat mijn teksten netjes zijn opgemaakt (kantlijn, lettertype, handschrift, kleur, etc.). *Informatieve tekst* Stappenplan Grafiek Informatieve tekst over een (thema)onderwerp
Studie-vaardigheden	Ik kan zelf op zoek gaan naar bronnen op het internet en deze bronnen controleren op betrouwbaarheid. Ik voorzie mijn poster van een bronvermelding. Ik kan een grafiek invullen. 8+: Ik kan een grafiek of diagram aflezen.

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken: Wat zijn andere mogelijke uitkomsten van dit experiment?

Perspectief nemen: Hoe zou het voor de ander zijn als ik nooit mijn handen goed was?

Verbanden leggen: Wat hoort er nog meer bij een goede hygiëne?

Waardebepaling: Waarom is het belangrijk om voor en na het eten je handen te wassen?

Persoonlijke relevantie: Hoe vaak en wanneer was ik mijn handen?

Creatief denken: Wat zou er na een maand gebeuren met het brood als ik er …. mee zou hebben gedaan?

Kies voor deze ronde één of meerdere van de volgende opdrachten:

Opdracht: een stappenplan schrijven

De kinderen gaan zelf een stappenplan schrijven voor het proefje ‘schimmel op brood’. Ze denken na over wat ze nodig hebben, hoelang het experiment duurt en welke stappen ze moeten volgen om het goed uit te voeren. Dit helpt hen om zelfstandig te plannen en hun ideeën te structureren.

Bespreek het stappenplan daarna klassikaal met de kinderen. Als ze iets vergeten of als ze verbeteringen kunnen bedenken, voegen ze die toe, zodat er een compleet plan ontstaat dat de hele klas kan uitvoeren. Vervolgens maken de kinderen een voorspelling over welke boterham het snelst schimmel zal krijgen en waarom ze denken dat dit gebeurt. Ze bepalen ook of ze de schimmel in centimeters willen meten, en of een staafdiagram of lijndiagram beter past bij het weergeven van de resultaten.

Studievaardigheden
Voer het experiment vervolgens klassikaal uit en geef de kinderen elke week de tijd om hun grafiek bij te werken ✎.. Na een maand kunnen ze hun voorspellingen vergelijken met de werkelijke uitkomsten. Bespreek dit in de klas. De kinderen schrijven een kort verslag over het experiment en de conclusie die ze hebben getrokken.

Als je het project verder wil uitbreiden, kunnen de kinderen hun werkstuk over schimmels inleveren, inclusief de grafieken, voorspellingen, resultaten en foto’s van het experiment. Dit geeft hen de kans om hun onderzoek op een gedetailleerde manier te presenteren en leert hen hoe ze een vraagstuk grondig kunnen onderzoeken en documenteren.

Verdiepingsopdracht:

De kinderen voeren bovenstaand onderzoek uit. Ook lezen de kinderen het volgende artikel van Naturalis over schimmels: https://natuurwijzer.naturalis.nl/leerobjecten/schimmels-tussen-planten-en-dieren-in.
De kinderen zoeken, naast hun onderzoek over schimmels op brood, uit wat schimmels precies zijn en waar ze vandaan komen. De kinderen maken hier vervolgens een vlog of een nieuwsitem over waarin ze deze informatie verweken.

Opdracht: Actieposter 'Kom op voor de schimmels!'

De kinderen ontwerpen vervolgens een poster waarbij ze opkomen voor de schimmels. Mensen hebben namelijk vaak een vertekend beeld van schimmels, ze denken dat schimmels slecht zijn. De kinderen zoeken uit waarom schimmels wel goed zijn en verwerken deze informatie op de poster. Ook schrijven de kinderen op de poster een pakkende slogan.

De kinderen mogen deze opdracht individueel doen of in tweetallen. Ze ontwerpen de poster op papier of via een online omgeving, zoals CANVA.

Bronnen die de kinderen kunnen gebruiken voor deze opdracht zijn:

- De kinderen lezen de tekst : https://www.kidsweek.nl/nieuws/wat-zijn-schimmels-en-hebben-ze-nut-ze-zijn-hartstikke-handig~e3ca1d6. In steekwoorden schrijven de kinderen op waarom schimmels volgens de tekst hartstikke handig zijn.
- Goede en slechte schimmels. SchoolTV: https://schooltv.nl/video-item/soorten-schimmels-goede-en-slechte-schimmels (03:03 min)
- De beste opruimers van het land. SchoolTV: https://schooltv.nl/video-item/wat-zijn-schimmels-de-beste-opruimers-uit-de-natuur (02:47 min)

Verdiepingsopdracht: Eigen bronnen zoeken

Studievaardigheden
De kinderen voeren bovenstaande opdracht uit, maar zoeken zelf minimaal 3 betrouwbare bronnen over schimmels op het internet. De kinderen schrijven de bronvermelding hun poster.

8+ opdracht: Hooikoorts door schimmelsporen

De kinderen lezen de tekst op de website van de hooikoortsradar en bekijken de grafieken: https://hooikoortsradar.nl/blog/post/?permalink=tellingen-schimmelsporen-cladosporium-20170724120917.

De kinderen controleren de bron op betrouwbaarheid (de bron is geschreven in 2017 en de grafieken komen uit 2013) en zoeken zelf op internet naar betrouwbaardere bronnen (actueler) over dit onderwerp. De kinderen verwerken vervolgens de informatie die ze hebben gevonden over hooikoorts door schimmelsporen in een vlog, presentatie of pitch. De kinderen verwerken hierin minimaal één grafiek of diagram. De kinderen leren zo gevonden informatie te controleren op betrouwbaarheid en hoe ze deze informatie over moeten brengen naar hun klasgenoten.

4 Reflectieronde: evaluatie van de doelen

Mondelinge taalvaardigheid	*Gesprekken voeren* Ik kan goed meedoen met een gesprek in de klas. Ik kan aan het eind van een gesprek of discussie een conclusie trekken. *Spreken en presenteren* Ik kan een verhaal vertellen over iets wat ik gehoord, gezien of gelezen heb of iets wat ik heb meegemaakt. Ik kan een verhaal vertellen over een inhoudelijk onderwerp aan de hand van beeld en tekst.
Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan de betekenis van nieuwe woorden uitleggen in eigen woorden.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.

Denkbubbelvraag:
Waardebepaling: Kunnen de kinderen na het doen van het proefje een conclusie trekken? Kennen de kinderen de betekenis van alle moeilijke woorden uit de tekst.

Opdracht: Conclusie

De kinderen trekken na het doen van het proefje over schimmels een conclusie over het onderzoek. De kinderen bespreken dit met elkaar in twee- of drietallen. De kinderen presenteren hun conclusie in het groepje aan de hand van de boterhammen.

Opdracht: Woordenschatspel: Geef een omschrijving

De kinderen werken voor deze opdracht in tweetallen. Een kind neemt een moeilijk woord uit de tekst in gedachten (zie moeilijke woorden horend bij deze les in het doelenoverzicht). Het kind geeft een omschrijving van het woord, zonder het woord te noemen. De ander raadt om welk woord het gaat. Daarna draaien de rollen om.

Allergie en intolerantie

Informatieve tekst – Informatieve tekst over thema-onderwerp

Sluit aan bij atelier voeding

Wat is het verschil tussen een allergie en intolerantie? De twee termen worden vaak door elkaar gehaald, maar toch verschillen de twee erg van elkaar. De overeenkomsten en verschillen worden uitgebreid uitgelegd via de digitale tekst van NPO kennis. Je vindt de tekst hier: https://npokennis.nl/story/432/wat-is-het-verschil-tussen-allergie-en-intolerantie

Doelen en opdrachten bij tekst

Tekstsoort

Behandelde tekstsoort	*Informatieve tekst* Informatieve tekst/thematekst

Woordenschatwoorden bij de tekst

Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. *WAK* Groep 7 De voedingsstof, het voedingsmiddel, het eiwit, de indringer, bloeddruk, vermijden. Groep 8 De allergie, de afweerstoffen, de aandoening, belemmeren. *Overige moeilijke woorden:* De intolerantie, de eiwitten, de pollen, de indringers, het immuunsysteem, de antistoffen, de histamine, de klachten, de tintelingen, de misselijkheid, de afweersysteem, het bestanddeel, de lactose, het enzym, de auto-immuunziekte, de coeliakie, de allergenen, levensbedreigend, een anafylactische shock, de ademhaling, de huisarts, de bloedtest, de huidpriktest, het eetdagboek, de eliminatietest, de medicijnen, lactosevrij, de consumptie, het levensmiddel, actief, verteren, het benauwd hebben.

Materialen bij de les

- Bijlagen horend bij de les ✎..
- IPad of Chromebook (om tekst te lezen en informatie op te zoeken).

1 Betekenisronde

Stap 1: Standaard introductie tekst

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 1: Voorspellen* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes, de titel en tussenkopjes. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet.

1. Voorspel waar de tekst over gaat: Doe dit aan de hand van de afbeeldingen bij de tekst, de titel en tussenkopjes.
2. Activeer de voorkennis: Ga na wat de kinderen al over het onderwerp weten.
3. Bespreek met de kinderen de tekstsoort en het doel van de tekst.

Opdracht: wie is er allergisch/heeft intoleranties?

Lees de tekst nog niet. De kinderen krijgen de vraag wie een allergie of intolerantie heeft. De kinderen gaan hier kort over in gesprek met de leerkracht. Waarvoor hebben ze een allergie of zijn ze intolerant? Wat gebeurt er als ze dit wel eten/drinken?

Stap 2: Technisch lezen

Voortgezet technisch lezen	Kies een van de technisch lezen werkvormen die terug te vinden zijn onder het kopje ‘technisch lezen’. *Algemeen* Ik gebruik leestekens zoals een komma of punt op de goede manier bij het voorlezen.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Stap 3: Onderzoekend lezen

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 1: Voorspellen/ Oriëntatie op verhaal en tekst* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes en de titel te weten. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet. *Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitbladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie ordenen (bijvoorbeeld met signaal woorden) voor een beter begrip van de tekst. Ik kan informatie opzoeken uit bijvoorbeeld een woordenboek of online zoekmachine.

	Leesstrategie 4: Samenvatten Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken. Ik kan aantekeningen maken bij een verhaal en dit overzichtelijk weergeven.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Denkbubbelvraag:
Onthouden en begrijpen: Waar gaat de tekst over? Wat is een allergie? Wat is intolerantie? Wat zegt de tekst over mensen met een allergie of intolerantie?

Opdracht: Aantekeningen maken

De kinderen lezen de tekst via NPO kennis online via hun eigen IPad of Chromebook of via het digibord. De kinderen maken tijdens het lezen van de tekst steeds aantekeningen. Deze aantekeningen hebben de kinderen nodig tijdens de volgende opdracht.

Opdracht: mindmap maken

De kinderen maken in tweetallen twee kleine mindmaps: één over allergieën en één over intolerantie. Voor het maken van deze mindmaps gebruiken de kinderen de aantekeningen die ze hiervoor gemaakt hebben. Daarna maken de kinderen samen met de leerkracht een mindmap op het bord, zodat we met elkaar een zo groot mogelijke mindmap krijgen.

2 Detailronde

Mondelinge taalvaardigheid	*Luisteren* Ik kan selectief luisteren om de juiste informatie (bijvoorbeeld een adres) te halen uit een bericht.
Woordenschat	Algemeen Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan nieuwe woorden toepassen in de juiste context Ik kan een moeilijk woord uitleggen in eigen woorden.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitbladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie ordenen (bijvoorbeeld met signaal woorden) voor een beter begrip van de tekst. Ik kan informatie opzoeken uit bijvoorbeeld een woordenboek of online zoekmachine.

	Leesstrategie 4: Samenvatten Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken. Ik kan aantekeningen maken bij een verhaal en dit overzichtelijk weergeven.

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Verbanden leggen: Wat is het verschil tussen intolerantie en een allergie?

Kritisch denken: Zie je iets over het hoofd bij de raadsels? Wat gebeurt er in je lichaam als je een allergie hebt?

Opdracht: Double bubble map

De kinderen vullen een double bubble map in ✎.. Hierin maken ze duidelijk wat de verschillen en overeenkomsten zijn tussen allergieën en intolerantie.

Opdracht: mini-woordenboek

De kinderen maken een mini-woordenboekje van de moeilijke woorden uit de tekst. Ze mogen een woordenboek of online zoekmachine gebruiken om de betekenis van de woorden op te zoeken. Daarna bespreekt de groep dit klassikaal.

Opdracht: raadsels oplossen

Lees onderstaande raadsels een voor een voor. De kinderen lossen de raadsels zo snel mogelijk op. Bespreek pas na het tweede raadsel de antwoorden van de twee raadsels. De kinderen leggen uit waarom iets wel of niet waar is volgens hen.

Raadsel 1
Rik heeft een paar dagen geleden sinds lange tijd weer melk gedronken en is sinds gistermiddag enorm vermoeid. Hij kan zijn bed niet meer uitkomen. Drie weken geleden dronk hij nog een paar slokken melk, hij had toen nergens last van. Een paar dagen geleden dronk Rik drie glazen melk, hij had dorst.
Is Rik allergisch of intolerant voor melk?
Antwoord
Rik is intolerant voor melk. Een veelvoorkomende klacht bij intolerantie is vermoeidheid, daarnaast kunnen deze klachten bij intolerantie pas laat optreden. Soms wel dagen na de inname van de melk. Ook kon Rik blijkbaar wel tegen een kleine hoeveelheid van het product, maar niet tegen 3 glazen. Ook dit is een teken van intolerantie.

Raadsel 2
Emma heeft een koekje gegeten en zag pas later dat er op de verpakking stond: Kan sporen van noten bevatten. Het koekje is net op en ze begint al enorm benauwd en misselijk te worden.
Is Emma allergisch of intolerant voor noten?

Antwoord
Emma krijgt meteen na de inname al een reactie, dit is typerend voor een allergie. Ook komen haar klachten veel voor bij een allergische reactie, namelijk misselijkheid en benauwdheid. Daarnaast kreeg ze de reactie al met echt een minimale inname van het product.

Raadsel 3
Sven eet bij een vriend spaghetti met pastasaus. Een half uur later krijgt hij jeuk over zijn hele lichaam en dikke lippen. Hij schrikt erg en voelt zich niet goed.
Is Sven allergisch of intolerant voor een ingrediënt in de saus?

Antwoord
Sven is allergisch. De klachten komen snel na het eten en zijn heftig (jeuk, zwelling, niet lekker voelen). Dit past duidelijk bij een allergische reactie.

Raadsel 4
Lotte eet een stuk taart met slagroom op een verjaardag. De volgende ochtend heeft ze buikpijn en last van winderigheid. Twee weken geleden at ze ook een klein beetje roomijs en had ze daarna nergens last van.
Is Lotte allergisch of intolerant voor melkproducten?

Antwoord
Lotte is intolerant. De klachten komen pas later (de volgende dag), en ze kon een kleine hoeveelheid wel verdragen. Dat wijst op een intolerantie.

Raadsel 5
Na het eten van een broodje begint Farid meteen hevig te niezen en krijgt hij tranende ogen. Hij merkt ook dat hij benauwd wordt. Dit gebeurt steeds wanneer hij iets eet met tarwe.
Is Farid allergisch of intolerant voor tarwe?

Antwoord
Farid is allergisch. Zijn klachten beginnen direct na het eten en zijn acuut en ernstig (niezen, tranende ogen, benauwdheid). Dat zijn typische allergische reacties.

3 Contextronde

Kies één van de verwerkingsvormen of laat de kinderen de evaluatietoets maken. De evaluatietoets is te vinden na ronde 4.

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitbladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie opzoeken uit bijvoorbeeld een woordenboek of online zoekmachine. *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.
Schrijven	*Algemeen* Ik kan alinea's maken in een tekst die ik schrijf. Ik zorg ervoor dat mijn teksten netjes zijn opgemaakt (kantlijn, lettertype, handschrift, kleur, etc.). Ik gebruik een titel en tekstkopjes als ik een verhaal schrijf. Ik kan de spellingsregels toepassen. Ik kan het woordgebruik en de toon aanpassen aan degene voor wie ik schrijf. *Gebruik leestekens* Ik weet waar hoofdletters, punten, vraagtekens en uitroeptekens staan. Ik weet waar ik hoofdletters moet gebruiken. Ik weet waar ik een komma, dubbele punt en aanhalingstekens moet zetten. *Informatieve tekst* Informatiefolder Recept
Studie-vaardigheden	Ik kan informatie opzoeken op het internet. Ik kan een onderzoeksvraag bedenken. 8+: Ik kan de bronnen die ik heb gebruikt vermelden in mijn presentatie of op mijn informatiefolder.

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken: Denk je dat jouw bedachte oplossing echt zou kunnen werken? Waarom denk je dat? Hoe kan je dat onderzoeken?

Creatief denken: Bedenk zelf een oplossing om een allergische reactie op een product te verminderen.

Waardebepaling: Waarom is het belangrijk dat we veel onderzoek doen naar allergische reacties?

Persoonlijke relevantie: Heb ik zelf (of ken ik iemand met) een allergische reactie op iets of ben ik intolerant voor iets?

Perspectief nemen: Hoe zou de wereld eruitzien als niemand allergisch kon zijn? Stel dat je overal allergisch voor zou zijn, wat zou je het moeilijkst vinden om te missen? Wat zou je doen als een klasgenoot ineens een heftige allergische reactie krijgt?

Verbanden leggen: Waarom kan iemand met een lactose-intolerantie wél een klein beetje melk verdragen en iemand met een koemelkallergie helemaal niet?

Kies voor deze ronde één of meerdere van de volgende opdrachten:

Opdracht: Pindapleister en andere creatieve oplossingen

De kinderen lezen de tekst over de pindapleister:
https://www.gezondheidsnet.nl/medisch/pindapleister-kan-ernst-van-allergische-reactie-verkleinen

Kinderen kunnen over hun allergie heen groeien, dit geldt helaas niet voor volwassenen. Tot nu toe is er nog geen behandeling waardoor de allergie verdwijnt. Maar hier komt misschien wel verandering in: onderzoekers van het UMC Utrecht testen de pindapleister. Dit is een pleister die je op je huid plakt en hierdoor vermindert de allergie. Bespreek dit met de kinderen voordat je de opdracht uitlegt.

Opdracht:
De kinderen kiezen één van de onderstaande allergieën en bedenken hiervoor een innovatieve oplossing. Hun product moet niet alleen creatief zijn, maar ook zo realistisch mogelijk:

- Hoe zou dit product echt kunnen werken (welke techniek, welk materiaal, welke werking)?
- Tegen welke allergie helpt het?
- Hoe gebruik je het product?
- Wat zijn de voordelen én mogelijke nadelen of risico's?

Top 5 meest voorkomende voedselallergieën

1. **Noten**
2. **Pinda's**
3. **Eieren**
4. **Koemelk**
5. **Groente & fruit**

Daarna:

1. Schets & prototype-idee: de kinderen maken een schets van hun product en zetten er labels bij (uitleg bij de onderdelen).
2. Informatiefolder: de kinderen werken hun idee uit in een professionele folder met:
    - een pakkende titel en korte inleiding,
    - de tussenkopjes *Hoe te gebruiken*, *Bijwerkingen*, *Voordelen* en *Risico's*,
    - meerdere alinea's en duidelijke opmaak (bijvoorbeeld op een in drieën gevouwen A4).

Verdiepingsopdracht:

Studievaardigheden
De kinderen bedenken zelf een onderzoeksvraag over allergieën. Ze halen hun onderzoeksvraag eerst door het vragenmachientje heen ✎. Daarna gaan de kinderen zelf op zoek naar het antwoord op de vraag. De kinderen kiezen zelf een verwerkingsvorm waarin ze het antwoord verwerken, bijvoorbeeld een informatiefolder, een vlog, een PowerPointpresentatie, een poster of een stripverhaal.

Opdracht: Het allergievriendelijke restaurant

Lees samen met de kinderen de tekst over 'Nederlanders met een allergie die moeten oppassen in restaurants': https://www.metronieuws.nl/lifestyle/eten-drinken/2024/02/nederlanders-met-een-allergie-moeten-oppassen-in-restaurants/.

Ga met de kinderen in gesprek over de tekst. Waarom is het belangrijk dat mensen met een allergie veilig in restaurants kunnen eten?

Tijdens deze opdracht bieden de kinderen een oplossing voor de Nederlanders met een allergie. De kinderen bedenken een eigen restaurant waar iedereen veilig kan eten, ook met een allergie of intolerantie. Hun taak is om niet alleen gerechten te verzinnen, maar ook te redeneren over ingrediënten en vervangingen. De kinderen geven elk gerecht een creatieve naam en schrijven erbij welke allergieën uitgesloten zijn. De kinderen ontwerpen een menukaart en bedenken zelf icoontjes of symbolen die laten zien voor wie het gerecht geschikt is.
De kinderen maken de menukaart aantrekkelijk met kleur, plaatjes en een duidelijke indeling. De kinderen die eerder klaar zijn, ontwerpen ook een reclameposter of bedenken een slogan voor hun restaurant.

Verdiepingsopdracht: Allergie-alert plan

De kinderen bedenken wat er moet gebeuren als iemand in hun restaurant toch per ongeluk iets eet waar hij of zij allergisch voor is. De kinderen schrijven stap voor stap een kort noodplan: wie helpt er eerst, wat moet je doen, en wie moet je bellen? Ze tekenen of ontwerpen er een duidelijk waarschuwingsbord of pictogram bij dat in het restaurant kan hangen. Ten slotte presenteren de kinderen hun noodplan kort aan de klas zodat iedereen weet hoe het werkt.

De kinderen controleren naderhand of hun opgestelde allergie-alert plan klopt met wat het Rode Kruis aanraadt om te doen tijdens een allergische reactie: https://www.rodekruis.nl/ehbo/ehbo-tips/allergische-reactie/.

8+ opdracht: Hooikoorts

Een veelvoorkomende allergie is hooikoorts.
De kinderen doen onderzoek over hooikoorts, ze onderzoeken wat het precies is, wanneer het voorkomt, wat de symptomen zijn en wat je ertegen kunt doen. De kinderen lezen hiervoor in ieder geval de volgende tekst over hooikoorts: https://hooikoortsradar.nl/. Ook lezen de kinderen nog een ander artikel over hooikoorts op het internet.
De kinderen maken hierover een informatiefolder of presentatie en verwerken hierin een cirkeldiagram of grafiek (zie website hooikoortsradar), welke ze kort uitleggen. Daarnaast benoemen de kinderen onderaan de informatiefolder of aan het eind van de presentatie welke bronnen ze hebben gebruikt (studievaardigheden).

Woordenschat toets

Evaluatietoets B – woordenschat– groep 7

Woordenschat
Schrijf de betekenis van deze woorden op.

De allergie
……
……
……
……

De intolerantie
……
……
……
……

Levensbedreigend
……
……
……
……

De indringers
……
……
……
……

De voedingsstoffen
……
……
……
……

De antistoffen
……
……
……
……

De eiwitten
……
……
……
……

Woordenschat toets

De indringer (in het lichaam)

……
……
……
……

De bloeddruk

……
……
……
……

Vermijden

……
……
……
……

Het afweersysteem

……
……
……
……

De enzymen

……
……
……
……

De medicijnen

……
……
……
……

Evaluatietoets B – woordenschat– groep 8

Woordenschat
Schrijf de betekenis van deze woorden op.

De allergie
……
……
……
……

De intolerantie
……
……
……
……

Levensbedreigend
……
……
……
……

De indringers
……
……
……
……

De voedingsstoffen
……
……
……
……

De antistoffen

……
……
……
……

De eiwitten

……
……
……
……

De indringer (in het lichaam)

……
……
……
……

De bloeddruk

……
……
……
……

Vermijden

……
……
……
……

Het afweersysteem

……
……
……
……

De enzymen

……
……
……
……

De medicijnen

……
……
……
……

De afweerstoffen

……
……
……
……

Belemmeren

……
……
……
……

4 Reflectieronde: evaluatie van de doelen

Mondelinge taalvaardigheid	*Gesprekken* Ik kan goed meedoen met een gesprek in de klas. Ik kan in een gesprek een goede luisterhouding aannemen. Ik kan een ander feedback geven op zijn of haar informatiefolder / menukaart. Ik kan vragen beantwoorden over mijn informatiefolder / menukaart.
Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan moeilijke woorden uitleggen in eigen woorden.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes.

Denkbubbelvraag:
Waardebepaling: Kunnen de kinderen elkaar feedback geven op de gemaakte folder / menukaart? Kennen de kinderen de betekenissen van alle moeilijke woorden uit de tekst?

Opdracht: Tips & Tops geven aan je klasgenoot

De kinderen lezen in groepjes van twee of drie elkaars informatiefolder of menukaart. Ze bekijken of de folder/ menukaart helder is en zoeken naar eventuele onduidelijkheden. De kinderen stellen vragen over elkaars folder/ menukaart en sluiten af met het geven van een compliment.

Opdracht: Woordenschatspel: Woordenboekje

De kinderen vullen het gemaakte mini-woordenboekje aan met andere moeilijke themawoorden (zie WAK-lijsten, themawoorden of moeilijke woorden uit voorgaande lessen). Ze voegen minimaal vijf nieuwe woorden toe aan hun woordenboekje.

Proefje waterzuivering

Informatieve tekst - Stappenplan

Sluit aan bij atelier ecosysteem

Proefje ‘Waterzuivering’

Doel van het proefje:

In dit proefje ga je vies water schoonmaken. We maken een eigen mini-waterzuiveringsinstallatie. Zo leer hoe je een waterzuiveringsinstallatie werkt.

Benodigdheden:

- 1 lege plastic frisdrankfles
- een halve liter water
- 1 emmer
- 1 scherp mesje
- flinke pluk watten
- beetje zand
- beetje grind
- beetje aarde
- beetje melk
- beetje sinaasappelsap
- plak ontbijtkoek

Waarom moeten we water zuiveren?

Water lijkt misschien overal om ons heen te zijn. We drinken het, wassen ermee, douchen ermee en koken ermee. Maar wist je dat schoon drinkwater niet overal op de wereld vanzelfsprekend is? In sommige landen moeten mensen kilometers lopen om een beetje water te halen. En vaak is dat water dan ook nog vervuild. Daarom is het belangrijk dat we weten hoe je water kunt zuiveren.
Water zuiveren betekent dat je vuil, bacteriën en schadelijke stoffen uit het water haalt. Dat doen waterbedrijven elke dag, zodat er bij ons schoon en veilig water uit de kraan komt. Toch is het ook leerzaam én belangrijk om zelf te leren hoe je water kunt filteren. Stel je voor dat je op reis bent, of dat er een ramp gebeurt en je hebt geen schoon water meer. Dan kan het een levensreddende vaardigheid zijn!

Door zelf water te leren zuiveren, begrijp je beter hoe kostbaar water is. Je leert nadenken over verspilling, vervuiling én gezondheid. Water is leven. Zonder schoon water kunnen mensen en dieren niet overleven. Daarom is het belangrijk dat we er zuinig op zijn, dat we het goed beschermen én weten wat we moeten doen als het er niet meer zomaar is.

Wat moet je doen?

Voor dit experiment heb je een lege plastic frisdrankfles nodig. Knip deze fles voorzichtig doormidden op ongeveer één derde van de onderzijde, zodanig dat het bovenste gedeelte langer is dan het onderste. Gooi de onderkant niet weg, want deze dient straks als opvangreservoir voor het gezuiverde water.

Plaats vervolgens het bovenste deel van de fles, dus het deel met de dop, omgekeerd in het onderste gedeelte. De fles lijkt nu op een soort trechter waarbij de dop naar beneden wijst. Bekijk ter verduidelijking ook de illustratie op het werkblad of digibord, zodat je kunt controleren of je constructie klopt.

Voordat je de filtering kunt starten, moet je de fles in lagen opvullen. Begin met een dikke laag watten. Deze laag functioneert als eerste filter en zorgt ervoor dat grove vuildeeltjes, zoals blaadjes en stukjes aarde, worden tegengehouden. Duw de watten stevig tegen de randen aan, zodat er geen ruimte overblijft waar het water langs kan lekken.

Vervolgens breng je een laag fijn, schoon zand aan bovenop de watten. Dit zand moet goed aansluiten op de laag met watten en tegen de randen van de fles, zodat het water langzaam door de zandkorrels sijpelt. Zand zorgt ervoor dat kleinere deeltjes, zoals stof en modder, worden gefilterd.

Als derde laag voeg je een hoeveelheid grind toe. Gebruik hiervoor schoon grind of kleine kiezelstenen. Deze laag zorgt ervoor dat grotere onzuiverheden al deels tegengehouden worden voordat het water het zand en de watten bereikt. Let erop dat alle lagen stabiel liggen, zodat de waterzuivering goed verloopt.

Je zelfgemaakte mini-rioolwaterzuiveringsinstallatie is nu gereed voor gebruik.

Vies water maken: simulatie van rioolwater
Om de werking van jouw installatie te testen, ga je eerst een hoeveelheid vervuild water creëren. Neem een halve liter kraanwater en giet dit in een emmer of stevige bak. Voeg hier vervolgens verschillende soorten vuil aan toe: een eetlepel aarde of potgrond, een scheutje melk, een beetje sinaasappelsap en een stukje verkruimelde ontbijtkoek. Roer dit goed door elkaar totdat het water een troebel en onaangenaam ogend mengsel is geworden, dit is nu je ‘nep-rioolwater’.

Zet je mini-filterinstallatie klaar boven een opvangbak of doorzichtige beker. Giet langzaam en voorzichtig een beetje van het vuile water in de bovenkant van de fles. Door de zwaartekracht zal het water geleidelijk door de verschillende filterlagen zakken. Als je alle stappen nauwkeurig hebt uitgevoerd, zul je zien dat er onderaan de fles relatief helder water uitkomt.

Doelen en opdrachten bij tekst

Tekstsoort

Behandelde tekstsoort	*Informatieve tekst* Stappenplan Thematekst Visuele teksten: kaarten, plattegronden, tabellen, grafieken

Woordenschatwoorden bij de tekst

Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. *WAK* *Groep 7* - *Groep 8* - *Overige moeilijke woorden:* De rioolzuivering, de waterzuivering, het drinkwater.

Materialen bij de les

- Bijlagen horend bij de les 📎..
- Alle materialen die nodig zijn voor het proefje (zie benodigdheden proefje).
- Papier, pen/potlood en eventueel wisbordje.
- Contextronde 3: Gekleurd papier, lijm.

1 Betekenisronde

Stap 1: Standaard introductie tekst

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 1: Voorspellen* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes, de titel en tussenkopjes. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet.
Studie-vaardigheden	Ik kan een hypothese stellen.

1. Voorspel waar de tekst over gaat: Doe dit aan de hand van de afbeeldingen bij de tekst, de titel en tussenkopjes.
2. Activeer de voorkennis: Ga na wat de kinderen al over het onderwerp weten.
3. Bespreek met de kinderen de tekstsoort en het doel van de tekst.

Opdracht: Voorspellen (hypothese stellen)

De kinderen denken na over de vraag: Hoe kun je water zuiveren? Denken de kinderen dat het mogelijk is om water te zuiveren met steentjes, zand en andere materialen? Waarom denken de kinderen dat dit wel / niet kan?

Stap 2: Technisch lezen

Voortgezet technisch lezen	Kies een van de technisch lezen werkvormen die terug te vinden zijn onder het kopje ‘technisch lezen’. Ik kan groepen woorden die bij elkaar horen herkennen en op de goede manier voorlezen.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Stap 3: Onderzoekend lezen

Onderzoekend lezen	*Algemeen* Ik kan de gebeurtenissen uit een verhaal in de goede volgorde zetten. Ik weet wat de tijdsvolgorde is van de gebeurtenissen in een verhaal en herken de woorden die dit aangeven (eerste, laatste, vorige). *Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitbladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie ordenen (bijvoorbeeld met signaal woorden) voor een beter begrip van de tekst. *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen.

	Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken. Ik kan aantekeningen maken bij een verhaal en dit overzichtelijk weergeven.
Studie-vaardigheden	Ik kan informatie op een overzichtelijke manier verwerken (flowmap).

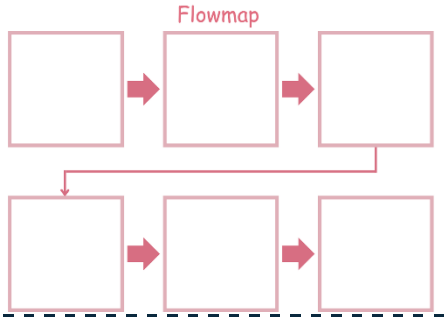
! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Denkbubbelvraag:
Onthouden en begrijpen: Hoe wordt water gezuiverd? In welke volgorde moet je het proefje uitvoeren?

Opdracht: Flowmap

De kinderen lezen het stappenplan over hoe ze het waterzuiveringssysteem moeten maken. De kinderen werken in groepjes om in steekwoorden te noteren wat er tijdens de verschillende stappen in het proefje gebeurt.

Studievaardigheden
Hun bevindingen verwerken ze overzichtelijk in een flowmap ✎. .

Opdracht: materialen verzamelen en uitvoeren

Kijk met de kinderen het filmpje van het Klokhuis over waterzuivering https://www.youtube.com/watch?v=Tv9tOavTKP4 (02:03 min). Verzamel alle materialen en voer het proefje uit volgens de stappen van het stappenplan. Doe dit klassikaal of laat ieder groepje dit proefje zelf uitvoeren.

2 Detailronde

Mondelinge taalvaardigheid	*Gesprekken voeren* Ik kan goed meedoen met een gesprek in de klas. Ik kan in een gesprek een goede luisterhouding aannemen. Ik kan gesprekken voeren om informatie en meningen uit te wisselen. Ik kan informatie verzamelen door het houden van een vraaggesprek/interview. Ik kan bij mijn onderwerp blijven als ik iets vertel.

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitbladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie ordenen (bijvoorbeeld met signaal woorden) voor een beter begrip van de tekst. *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken. Ik kan aantekeningen maken bij een verhaal en dit overzichtelijk weergeven.
Schrijven	Ik heb een vlot schrijftempo.
Studie-vaardigheden	Ik kan een hypothese stellen en toetsen. Ik kan informatie op een overzichtelijke manier verwerken (double bubble map).

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken: Hoe kan het water gezuiverd zijn? Kun je uitleggen hoe de bladeren uit het water worden gefilterd? En hoe worden bacteriën uit het water gehaald?

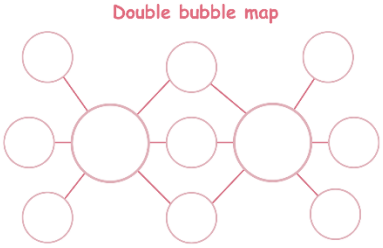
Verbanden leggen: Wat zou er gebeuren als je de volgorde van deze stappen verandert?

Opdracht: Vergelijken

De kinderen hebben het stappenplan gelezen en uitgevoerd en ook het Klokhuisfilmpje over waterzuivering bekeken. Laat ze nu in groepjes overleggen: wat doen wij hetzelfde als in het stappenplan, en wat gaat er in het filmpje anders? Zo ontdekken ze de overeenkomsten én de verschillen tussen beide werkwijzen.

Studievaardigheden
De kinderen vullen hiervoor een double bubble map in ✎. .

Opdracht: Hoe kan het water gezuiverd zijn?

In de tekst ontbrak nog het laatste stukje: de verklaring van *waarom* het water gezuiverd is. De kinderen overleggen eerst samen en discussiëren over hoe zij denken dat dit komt. De kinderen schrijven het antwoord op hun wisbordje of in hun schrift. Schrijf een aantal ideeën eventueel op het bord. Daarna laat je het juiste antwoord zien:

> Hoe kan dat nu?
>
> De steentjes, het zand en de watten zijn van steeds fijner materiaal. Het werkt als een filter in de fles, waar de vieze deeltjes in blijven hangen. Zo wordt de viezigheid eruit gehaald.

Extra: De kinderen denken ook na over de vraag op welk moment in het proces de bladeren en bacteriën uit het water worden gefilterd. Bespreek daarna met hen of ze denken dat het water nu echt drinkbaar is. Waarom wel of waarom niet?

Antwoord: Als je zelf water filtert met een zelfgemaakt systeem van steentjes en zand, wordt het water ***schoner van zichtbare vuildeeltjes*** *zoals zand, bladeren en modder. Het ziet er dus helderder uit, maar het is nog* ***niet echt drinkbaar****.*
Dat komt doordat de ***meeste bacteriën, virussen en andere ziekteverwekkers*** *door zo'n eenvoudig filter* ***niet worden verwijderd****. Je hebt daar speciale zuiveringsmethoden voor nodig, zoals koken, chemische middelen (bijvoorbeeld chloordruppels) of professionele filters met heel fijne membranen.*
Dus: het water is wel helderder en lijkt schoner, maar je kunt het niet veilig drinken.

Opdracht: 'Wat zou er gebeuren als…'

Studievaardigheden

Maak groepjes van vier kinderen. Iedereen schrijft in zijn of haar schrift een beginzin op: *"Wat zou er gebeuren als…"* en maakt die af met een eigen idee. Bijvoorbeeld: *"Wat zou er gebeuren als we geen zand zouden toevoegen aan dit proefje?"*
Daarna geven de kinderen hun schrift door in het groepje. Het volgende groepslid schrijft zijn of haar voorspelling op bij de stelling. Vervolgens wisselen de schriften nog twee keer, zodat er bij elke stelling meerdere voorspellingen komen te staan.
Wanneer het schrift terugkomt bij degene die de stelling bedacht heeft, leest die alle voorspellingen door en onderstreept de voorspelling die hij of zij het meest logisch vindt.
Geef de groepjes daarna kort de tijd om hun stellingen en voorspellingen met elkaar te bespreken. Bespreek ten slotte een aantal interessante voorbeelden klassikaal.

Tip: Kies samen één opvallende stelling uit om echt uit te proberen! Kinderen vinden het vaak geweldig om het proefje nog eens te doen, maar dan met een kleine twist.

3 Contextronde

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitbladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.
Schrijven	*Algemeen* Ik zorg ervoor dat mijn teksten netjes zijn opgemaakt (kantlijn, lettertype, handschrift, kleur, etc.). *Leestekens* Ik weet waar hoofdletters, punten, vraagtekens en uitroeptekens staan. Ik weet waar ik hoofdletters moet gebruiken. Ik weet waar ik een komma en dubbele punt moet zetten. *Informatieve tekst* Informatieve tekst over een (thema)onderwerp Stappenplan
Studie-vaardigheden	Ik kan een grafiek aflezen en maken.

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken: Kan je rioolwater echt drinken nadat het door een waterzuiveringssysteem is gegaan?

Perspectief nemen: Wie zouden er gebruik maken van deze manier van water zuiveren? Hoe zouden mensen in derde wereldlanden hun water zuiveren?

Verbanden leggen: Wat zijn de overeenkomsten en verschillen tussen het waterzuiveringssysteem die je nu maakt en het waterzuiveringssysteem die we in ronde 1 hebben besproken? Leg stapsgewijs uit hoe het systeem werkt.

Waardebepaling: Waarom is het belangrijk dat wij ons water zuiveren?

Persoonlijke relevantie: Wat vind jij ervan dat rioolwater wordt gezuiverd tot schoon drinkwater?

Creatief denken: Maak zelf een waterzuiveringssysteem en experimenteer hiermee.

Kies voor deze ronde één of meerdere van de volgende opdrachten:

Opdracht: Poster maken

De kinderen ontwerpen een activatieposter om anderen te stimuleren zorgvuldig om te gaan met (drink)water. Want: voor schoon drinkwater zorgen we samen!
Ter inspiratie lezen de kinderen eerst de tips op deze website: https://www.brabantwater.nl/waterbesparen/duurzaamheid/inspiratie/schoon-drinkwater-daar-zorgen-we-samen-voor.

Op de poster moet duidelijk te zien zijn dat het om *schoon drinkwater* gaat. Verder bevat de poster:

- minimaal vijf concrete tips om bewuster met (drink)water om te gaan;
- een korte uitleg waarom deze tips belangrijk zijn;
- een pakkende slogan die de boodschap versterkt;
- passende afbeeldingen of tekeningen.
- De kinderen letten op het juiste gebruik van leestekens (hoofdletters, vraagtekens, uitroeptekens, komma, punt).

De poster kan op papier worden gemaakt of digitaal in Canva (de leerkracht bepaalt de keuze).

Verdiepingsopdracht:

De kinderen maken nu dezelfde soort activatieposter, maar richten zich dit keer op bedrijven. Bedrijven spelen namelijk vaak een grote rol in de vervuiling van ons drinkwater.
Ter inspiratie bekijken de kinderen – naast de eerder gelezen tips – ook nog de volgende link: https://beschermjedrinkwater.nl/.

Opdracht: rioolwaterzuivering

Waar zien we het zuiveren van water precies terug? Bijvoorbeeld bij het gaan van de wc, het rioolwater kan zelfs worden gezuiverd!

De kinderen lezen zelfstandig het stukje tekst over rioolwaterzuivering: (https://www.quest.nl/tech/technologie/a25628949/van-rioolwater-drinkwater-maken/ (Quest)
De kinderen bouwen vervolgens zelf een rioolwaterzuivering systeem in het klein: https://www.vechtstromen.nl/beleven/educatie/basisonderwijs/bouw-eigen-riool-waterzuivering/

Na het in elkaar zetten van hun eigen rioolwaterzuiveringssysteem schrijven de kinderen in stappen op hoe dit zuiveringssysteem precies werkt.

Verdiepingsopdracht: ontwerp een waterzuiveringssysteem

Helaas hebben we tegenwoordig te maken met watertekort. De kinderen ontwerpen daarom zelf een innovatief waterzuiveringssysteem dat ook een oplossing zou kunnen bieden voor het probleem van waterschaarste. Het hoeft geen plan te zijn dat in de praktijk direct uitvoerbaar is, belangrijker is dat de kinderen zo creatief mogelijk nadenken over het probleem. De kinderen maken een schets van hun plan op papier en schrijven op hoe dit zuiveringssysteem werkt (minimaal een A4).

8+ opdracht: Ultieme waterfabriek

De kinderen onderzoeken de ultieme waterfabriek die in Drenthe staat. Deze waterfabriek maakt van rioolwater schoon drinkwater. De kinderen lezen de bijbehorende tekst en bekijken de plattegrond van deze waterfabriek: https://www.aaenmaas.nl/actueel/nieuws/2024/maart/media-aandacht-ultieme-waterfabriek/
Daarnaast kijken de kinderen de NOS uitzending over deze waterfabriek: https://nos.nl/video/2513598-drinkwater-uit-het-riool-dankzij-deze-installatie-kan-het-misschien (01:58 min).

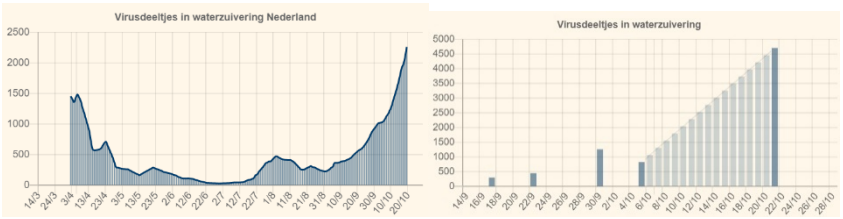
De kinderen bedenken nu zelf een idee om dit ontwerp voor de waterfabriek nog beter te maken. De kinderen maken hiervoor een schets en schrijven hierover vervolgens een korte informatieve tekst (half A4).

8+ opdracht: Virusdeeltjes

Studievaardigheden

In rioolwater zitten virussen en bacteriën. Hier wordt vaak onderzoek naar gedaan. De kinderen lezen de tekst over de virussen in het rioolwater: https://www.corona-lokaal.nl/wiki/doku.php/rioolwatermetingen:grafiek

De kinderen gaan zelf na hoe het zou kunnen komen dat er in een bepaalde periode minder virusdeeltjes worden gevonden in rioolwater (antwoord: in de zomermaanden worden minder virusdeeltjes gevonden, omdat in die periode minder mensen ziek zijn). De kinderen schrijven hun bevinden op in een kort essay over virussen en bacteriën in rioolwater. Ze voegen bij de tekst een eigen grafiek toe die volgens hen passend is bij de geschreven tekst. De kinderen zoeken hiervoor ook andere bronnen op via het internet.

Bron: Corona-lokaal

4 Reflectieronde: evaluatie van de doelen

Mondelinge taalvaardigheid	*Gesprekken voeren* Ik kan samen met anderen praten over een onderwerp. *Spreken en presenteren* Ik kan vertellen over een voorwerp dat ik meegenomen of zelf gemaakt heb. Ik kan vragen beantwoorden over een verhaal dat ik heb verteld. Ik kan uitleg of een instructie geven over een onderwerp.
Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan woorden toepassen in de juiste context.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitbladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.

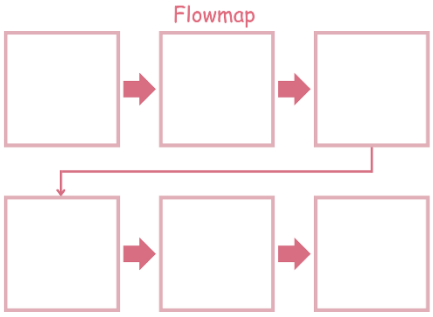
Denkbubbelvraag:
Waardebepaling: Kunnen de kinderen een uitleg geven over hetgeen wat ze zelf hebben gemaakt? Kennen de kinderen de betekenis van de moeilijke woorden uit de tekst?

Opdracht: Waterzuiveringssysteem presenteren (met ouders)

Presenteer de waterzuiveringssystemen op de tafels van de kinderen. Nodig andere klassen of ouders uit. Ze kijken naar een filmpje over waterzuivering via het digibord. De kinderen staan achter hun eigen gemaakte waterzuiveringssysteem. Vertel dat de ouders / andere kinderen langs de waterzuiveringssystemen kunnen lopen van de kinderen en vragen mogen stellen over hoe het precies werkt. De kinderen leggen stapsgewijs uit hoe het water precies wordt gezuiverd via hun waterzuiveringssysteem.

Opdracht: Flowmap van waterzuivering

In contextronde 3 hebben de kinderen geleerd hoe water wordt gezuiverd en uiteindelijk tot drinkwater wordt gemaakt. Controleer hun begrip door ze de verschillende stappen, van vervuild water tot drinkwater, in een flowmap te laten opschrijven ✎..

Opdracht: Woordenschatspel ‘De langste zin’

Schrijf een aantal themawoorden of woorden die voor zijn gekomen in de tekst op het bord.
De kinderen maken een zin met deze woorden. Wie schrijft de langste zin?

De groei van de hersenen

Informatieve tekst – Informatieve tekst over een thema-onderwerp

Sluit aan bij atelier hersenen en leren

Je vindt de tekst via: https://www.rijketeksten.org/zoek-rijke-tekst/de-groei-van-de-hersenen-van-foetus-tot-bejaarde

Doelen en opdrachten bij tekst

Tekstsoort

Behandelde tekstsoort	*Informatieve tekst* Informatieve tekst over een thema-onderwerp

Woordenschatwoorden bij de tekst

Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan een moeilijk woord uitleggen in eigen woorden. *WAK* *Groep 7* De ontwikkeling, de foetus, de bloeddruk. *Groep 8* Het brein, het systeem, de puberteit, de dementie. *Overige moeilijke woorden:* de hersencel, de verbinding, het zenuwstelsel, de prikkel, het limbisch systeem, de foetus, de verwekking, de hersenverbinding, de communicatie, de capaciteit, de motoriek, de prefrontale cortex, de impulsiviteit, het hormoon, het gedrag, de creativiteit, de lichamelijke groei, de amygdala, de hippocampus, het geheugenproces, de ziekte van Alzheimer, de hartkwaal, het psychisch probleem, de levensstijl, de slijtage, het eiwit, de geheugenstoornis, de behandeling.

Materialen bij de les

- Bijlagen horend bij de les ✎..
- Pen, potlood, papier.

1 Betekenisronde

Stap 1: Standaard introductie tekst

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 1: Voorspellen* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes, de titel en tussenkopjes. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet.

1. Voorspel waar de tekst over gaat: Doe dit aan de hand van de afbeeldingen bij de tekst, de titel en tussenkopjes.
2. Activeer de voorkennis: Ga na wat de kinderen al over het onderwerp weten.
3. Bespreek met de kinderen de tekstsoort en het doel van de tekst.

Stap 2: Technisch lezen

Voortgezet technisch lezen	Kies een van de technisch lezen werkvormen die terug te vinden zijn onder het kopje ‘technisch lezen’. Ik kan teksten vloeiend lezen, zonder dat ik lang hoef na te denken over de woorden.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Stap 3: Onderzoekend lezen

Onderzoekend lezen	*Algemeen* Ik weet wat de tijdsvolgorde is van de gebeurtenissen in een verhaal en herken de woorden die dit aangeven (eerste, laatste, vorige). *Leesstrategie 1: Voorspellen/ Oriëntatie op verhaal en tekst* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes en de titel te weten. Ik kan voorspellen hoe een tekst verder gaat als ik pas een deel heb gelezen. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet. *Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitbladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.

Studie-vaardigheden	Ik kan informatie uit de tekst overzichtelijk weergeven in een flowmap.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

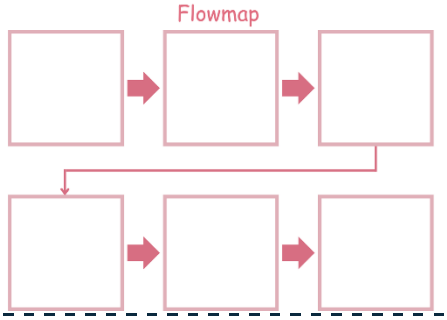

Denkbubbelvraag:
Onthouden en begrijpen: Waar gaat de tekst over? Wat zijn je hersenen? Hoe groeien / ontwikkelen je hersenen zich? Wat gebeurt er eerst en wat gebeurt er daarna?

Let op: Lees alleen de tekst tot de alinea ‘bejaarde’

Opdracht: Flowmap

Studievaardigheden
De kinderen schrijven de ontwikkeling van de hersenen uit in een flowmap.
✎ . Bespreek dit daarna klassikaal met de kinderen.

Opdracht: Voorspellen

De kinderen hebben de tekst gelezen over de ontwikkeling van het babybrein tot aan het volwassenbrein. De tekst over het brein van een bejaarde hebben de kinderen nog niet gelezen. De kinderen voorspellen hoe ze denken dat het brein van een bejaarde zou werken. De kinderen overleggen hierover in hun tafelgroepje (3 of 4) en schrijven vervolgens een kort stukje tekst over het bejaarde brein. Geef hints: Kunnen jouw opa en oma alles altijd goed onthouden? Weten jouw opa en oma altijd heel veel te vertellen?
Controleer daarna samen met de kinderen of hun voorspelling klopt door de tekst te lezen.

Opdracht: CITO/LIB/IEP vragen

De kinderen beantwoorden de CITO/LIB/IEP vragen op het vragenblad ✎.. Bespreek de antwoorden daarna klassikaal.

Antwoorden: C, C, B, C, C, C, D, B, B, C

2 Detailronde

Onderzoekend lezen	*Algemeen* Ik weet wat de tijdsvolgorde is van de gebeurtenissen in een verhaal en herken de woorden die dit aangeven (eerste, laatste, vorige). *Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitbladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.
Schrijven	Algemeen Ik kan eenvoudige signaalwoorden (incl. verbindingswoorden en voegwoorden) op een goede manier toepassen.
Studie-vaardigheden	Ik kan informatie uit de tekst overzichtelijk weergeven in een mindmap

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken: Wat houdt de ontwikkeling van de hersenen in?

Verbanden leggen: Wat doen je hersenen tijdens elke leeftijd? Wat is het verschil tussen het kinderbrein en het tienerbrein? Hoe helpt oefenen je hersenen om beter te worden in iets? Hoe hangen de verschillende fasen (baby – kind – tiener – volwassene) met elkaar samen?

Opdracht: Mindmap

Studievaardigheden
De kinderen krijgen allemaal een werkblad ✎.. Knip hiervoor de bladen uit bij de kniplijn (zwarte lijn). De kinderen schrijven in twee minuten zoveel mogelijk woorden op die horen bij de hersenontwikkeling van de verschillende leeftijden (baby, kind, puber, volwassene, bejaarde).

Kleuren: De kinderen kleuren nu alle woorden geel die bij alle leeftijden zouden passen (zoals: blijven leren, oefenen, etc.). Vergelijk daarna de gemaakte mindmaps met elkaar klassikaal.

Opdracht: CITO / LIB / IEP verdiepende vragen

De kinderen beantwoorden de CITO/LIB/IEP verdiepende vragen op het vragenblad ✎..
Bespreek de antwoorden daarna klassikaal.

Antwoorden:
C, D (De tekst bouwt chronologisch op van baby tot volwassen brein.), D, A, C (Dit geeft de hoofdvraag weer van de tekst.)

3 Contextronde

Kies één van de verwerkingsvormen of laat de kinderen de evaluatietoets maken. De evaluatietoets is te vinden na ronde 4.

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitbladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.
Schrijven	*Tekstsoort schrijven* Informatieve tekst Informatiefolder *Algemeen* Ik zorg ervoor dat mijn teksten netjes zijn opgemaakt (kantlijn, lettertype, handschrift, kleur, etc.). Ik kan alinea's maken in een tekst die ik schrijf. Ik gebruik een titel en tekstkopjes als ik een verhaal schrijf. Ik kan het woordgebruik en de toon aanpassen aan degene voor wie ik schrijf.
Studie-vaardigheden	Ik kan op internet zoeken naar nieuwe informatie.

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken: Denk je dat alle kinderen op dezelfde manier leren? Waarom wel/niet?

Perspectief nemen: Wat zou een volwassene denken als hij deze tekst leest? Hoe zou je deze tekst uitleggen aan een kleuter? Hoe kan ik de onderzoeksresultaten het beste tonen aan de klas? (8+)

Verbanden leggen: Wat hebben de leerkuil en de tekst over helpend denken met elkaar te maken? Wat is het verschil tussen het kinderbrein en het tienerbrein?

Waardebepaling: Is het erg dat je hersenen nog niet “af” zijn als je tiener bent? Waarom is het goed om te weten hoe je hersenen groeien? Wat kun jij doen om goed voor je hersenen te zorgen?

Persoonlijke relevantie: Wat kan jij nu wat je als baby nog niet kon? Wat hoop jij nog te leren als je volwassen bent? In welke fase van hersengroei zit jij nu? Wat vind jij het leukste wat je tot nu toe hebt geleerd? Waar ben jij goed in met je hersenen (bijv. taal, rekenen, bewegen, nadenken)? Hoe leer jij het liefst?

Creatief denken: Bedenk je eigen creatieve manier om iets te kunnen onthouden

Kies voor deze ronde één of meerdere van de volgende opdrachten:

Opdracht: Artikel ‘Hoe kun je het beste leren?’

De kinderen lezen (deels) het artikel over leerstrategieën: https://soofos.nl/15-tips-om-makkelijker-te-leren/. Hierin staan 15 tips over hoe je het beste kunt leren.
De kinderen schrijven daarna zelf een kort artikel (ongeveer 15 zinnen) over een aantal leerstrategieën (minimaal twee) die voor hen goed werken. De kinderen leggen uit waarom deze strategie voor hen zo goed werkt en geven een voorbeeld / tip aan de lezer. De kinderen letten tijdens het schrijven op de opmaak van de tekst. Ze geven het artikel een passende titel en verdelen de tekst in minimaal twee tussenkopjes.

Verdiepingsopdracht:

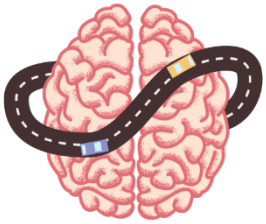
De kinderen onderzoeken of er ook een andere soort (misschien een creatievere manier is) om iets te kunnen leren. Ze bedenken een manier en schrijven dit uit. Ook onderzoeken de kinderen op internet of deze manier al wel of niet bestaat. Waarom zou dit kunnen werken volgens de kinderen . Ter inspiratie kunnen de kinderen ook kijken naar onderstaande video: https://schooltv.nl/video-item/kun-je-iets-leren-door-ernaar-te-kijken-leren-door-te-visualiseren (08:20 min).

Opdracht: Teken je hersenreis

De hersenen leggen tijdens het leven een hele reis af. De kinderen maken een grafische weergave van hun hersenreis. De kinderen beginnen hierbij bij de geboorte en eindigen bij het nu.

De kinderen tekenen en schrijven bij elk nieuw stukje wat ze toen leerden / konden (bijvoorbeeld: vanaf (ongeveer) 1 jaar leerde ik praten en vanaf (ongeveer) 6 jaar leerde ik lezen en schrijven).

Studievaardigheden
De kinderen mogen het internet gebruiken om te onderzoeken wanneer baby's/ kinderen gemiddeld iets leren.

Verdiepingsopdracht:

De kinderen voegen toe wat ze graag nog zouden willen leren in de toekomst. Ze schrijven dit op hun hersenreis. Wanneer zouden ze dit graag willen leren? En hoe gaan ze ervoor zorgen dat ze dit gaan leren?
Een interessant filmpje om de kinderen te laten kijken is het filmpje waarbij wordt onderzocht of je iets kunt leren door er gewoon naar te kijken: https://schooltv.nl/video-item/kun-je-iets-leren-door-ernaar-te-kijken-leren-door-te-visualiseren (08:20 min).

8+ opdracht: Presenteren

De kinderen bekijken het onderzoek over het brein via: https://kijkinjebrein.nl/onderwerpen/leren/. Hier staat nog veel meer informatie over het brein dan de kinderen in de tekst hebben gelezen. De kinderen kiezen zelf een manier om de resultaten uit dit onderzoek te presenteren aan de klas. Dit kan bijvoorbeeld aan de hand van een pitch, een (canva) poster, een PowerPointpresentatie, etc.

Klaaropdracht: Quiz over de hersenen

De kinderen ontdekken hoeveel ze al weten over de hersenen en doen de quiz via: https://schooltv.nl/item/brainstorm

Evaluatietoets C –schrijven – groep 7

Naam:_____

Maak een informatiefolder over de leerkuil.

Bron: Kleuteruniversiteit

Opdracht: Informatiefolder over de leerkuil

Checklist:

1. Ik heb eerst goed gekeken naar de afbeelding over de leerkuil.
2. Ik heb een informatiefolder geschreven over de leerkuil. Ik heb bedacht wat deze leerkuil te maken heeft met de tekst die je hebt gelezen over hersenen en leren. Informatiefolder: *een korte, duidelijke tekst waarin je informatie geeft over één onderwerp.*
3. Ik heb ook de tekst gelezen over positieve gedachten ✎..
4. Ik heb in 2 à 3 zinnen opgeschreven waar de folder over gaat.
5. Ik heb vervolgens kort geschreven over de leerkuil en over hoe je hersenen leren, Ik heb hiervoor minimaal drie tussenkopjes gebruikt.
6. Ik heb per tussenkopje minimaal vier zinnen geschreven.
7. Ik heb ten slotte ook toegevoegd aan de tekst welke positieve gedachten kunnen helpen als je in de leerkuil zit, ik heb hiervoor de informatie uit de tekst gebruikt✎
8. Ik heb een afbeelding of tekening toegevoegd aan de informatiefolder. Deze moet de folder duidelijker maken.
9. Ik heb de folder een passende titel gegeven.
10. Ik heb mijn naam op de folder geschreven.

Let tijdens het schrijven op de opmaak. Is de informatiefolder duidelijk en leesbaar voor anderen?

Persoonlijke relevantie: Wat is jouw eigen ervaring met de leerkuil? Heb je wel eens in de leerkuil gezeten? Wanneer was dit? Hoe voelde dit? Hoe loste je dit op?

Verbanden leggen: Wat hebben de leerkuil en de tekst over helpend denken met elkaar te maken?

De kinderen mogen als houvast de kaart 'Hoe maak ik een informatiefolder' ernaast houden tijdens het schrijven ✎.

Opmerking voor de leerkracht:
Differentieer tijdens deze opdracht. Pas de schuingedrukte woorden aan naar eigen inzicht.

Checklist bij de toets – groep 7

Naam:_____

Als je het doel hebt behaald mag je een krul zetten in het vakje.

Ben je klaar? Laat iemand anders nu jouw toets controleren of laat de juf of meester dit doen.

Doel	Eigen controle	Controle klasgenoot/leerkracht
Ik heb de afbeelding over de leerkuil en de tekst over positieve gedachten goed bekeken / gelezen.		
Inleiding: Ik heb twee à drie zinnen geschreven over waar de folder over gaat.		
Ik heb de informatie in mijn informatiefolder verdeeld in minimaal drie tussenkopjes:		
In mijn informatiefolder heb ik geschreven over de leerkuil, de positieve gedachten en over mijn eigen ervaringen met de leerkuil / leren.		
Onder ieder kopje heb ik minimaal vier zinnen geschreven.		
Ik heb opgeschreven hoe positieve gedachten kunnen helpen als je in de leerkuil zit. Deze informatie heb ik uit de tekst gehaald.		
Ik heb een passende tekening / afbeelding toegevoegd aan mijn informatiefolder.		
Ik heb de informatiefolder een passende titel gegeven.		
Ik heb mijn naam op de informatiefolder geschreven.		
Ik heb tijdens het schrijven gelet op de opmaak. De informatiefolder is netjes en leesbaar.		

Opmerking voor de leerkracht:
Differentieer tijdens deze opdracht. Pas de schuingedrukte woorden aan naar eigen inzicht.

Bekijk welke taaldoelen je hebt aangeboden in de voorgaande lessen en voeg eventueel deze doelen extra toe aan de criteria. Voeg eventueel ook een spellingsdoel of grammaticadoel toe dat aansluit bij de spellingscategorie die op dit moment aangeleerd wordt naast het onderzoekend lezen.

Evaluatietoets C –schrijven – groep 8

Naam:_____

Maak een informatiefolder over de leerkuil.

Bron: Kleuteruniversiteit

Opdracht: Informatiefolder over de leerkuil

Checklist:

1. Ik heb eerst goed gekeken naar de afbeelding over de leerkuil.
2. Ik heb een informatiefolder geschreven over de leerkuil. Ik heb bedacht wat deze leerkuil te maken heeft met de tekst die je hebt gelezen over hersenen en leren. Informatiefolder: *een korte, duidelijke tekst waarin je informatie geeft over één onderwerp.*
3. Ik heb ook de tekst gelezen over positieve gedachten ✎.
4. Ik heb in twee à drie zinnen opgeschreven waar de folder over gaat.
5. Ik heb vervolgens kort geschreven over de leerkuil en over hoe je hersenen leren, Ik heb hiervoor minimaal vier tussenkopjes gebruikt.
6. Ik heb per tussenkopje minimaal vijf zinnen geschreven.
7. Ik heb ten slotte ook toegevoegd aan de tekst welke positieve gedachten kunnen helpen als je in de leerkuil zit, ik heb hiervoor de informatie uit de tekst gebruikt ✎
8. Ik heb een afbeelding of tekening toegevoegd aan de informatiefolder. Deze moet de folder duidelijker maken.
9. Ik heb de folder een passende titel gegeven.
10. Ik heb mijn naam op de folder geschreven.

Let tijdens het schrijven op de opmaak. Is de informatiefolder duidelijk en leesbaar voor anderen?

Persoonlijke relevantie: Wat is jouw eigen ervaring met de leerkuil? Heb je wel eens in de leerkuil gezeten? Wanneer was dit? Hoe voelde dit? Hoe loste je dit op?

Verbanden leggen: Wat hebben de leerkuil en de tekst over helpend denken met elkaar te maken?

De kinderen mogen als houvast de kaart 'Hoe maak ik een informatiefolder' ernaast houden tijdens het ✎.

Opmerking voor de leerkracht:
Differentieer tijdens deze opdracht. Pas de schuingedrukte woorden aan naar eigen inzicht.

Checklist bij de toets – groep 8

Naam:_____

Als je het doel hebt behaald mag je een krul zetten in het vakje.

Ben je klaar? Laat iemand anders nu jouw toets controleren of laat de juf of meester dit doen.

Doel	Eigen controle	Controle klasgenoot/leerkracht
Ik heb de afbeelding over de leerkuil en de tekst over positieve gedachten goed bekeken / gelezen.		
Inleiding: Ik heb twee à drie zinnen geschreven over waar de folder over gaat.		
Ik heb de informatie in mijn informatiefolder verdeeld in minimaal vier tussenkopjes:		
In mijn informatiefolder heb ik geschreven over de leerkuil, de positieve gedachten en over mijn eigen ervaringen met de leerkuil / leren.		
Onder ieder kopje heb ik minimaal vijf zinnen geschreven.		
Ik heb opgeschreven hoe positieve gedachten kunnen helpen als je in de leerkuil zit. Deze informatie heb ik uit de tekst gehaald.		
Ik heb een passende tekening / afbeelding toegevoegd aan mijn informatiefolder.		
Ik heb de informatiefolder een passende titel gegeven.		
Ik heb mijn naam op de informatiefolder geschreven.		
Ik heb tijdens het schrijven gelet op de opmaak. De informatiefolder is netjes en leesbaar.		

Opmerking voor de leerkracht:
Differentieer tijdens deze opdracht. Pas de schuingedrukte woorden aan naar eigen inzicht.

Bekijk welke taaldoelen je hebt aangeboden in de voorgaande lessen en voeg eventueel deze doelen extra toe aan de criteria. Voeg eventueel ook een spellingsdoel of grammaticadoel toe dat aansluit bij de spellingscategorie die op dit moment aangeleerd wordt naast het onderzoekend lezen.

4 Reflectieronde: evaluatie van de doelen

Mondelinge taalvaardigheid	*Gesprekken voeren* Ik kan in een gesprek een goede luisterhouding aannemen. Ik kan gesprekken voeren om informatie en meningen uit te wisselen.
Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan de betekenis van nieuwe woorden uitleggen in eigen woorden.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.

Denkbubbelvraag:
Waardebepaling: Kunnen de kinderen met elkaar in gesprek gaan over hetgeen wat ze hebben gemaakt / geschreven? Kunnen de kinderen eigen ezelsbruggetjes bedenken voor de moeilijke woorden in de tekst?

Opdracht: reflecteren op het artikel / de hersenreis

De kinderen werken in tweetallen. Ze leggen aan elkaar uit hoe hun eigen artikel / hersenreis eruitziet. Ze vertellen wat ze hebben opgeschreven. De ander luistert goed en stelt vragen. Daarna wisselen de kinderen van rol. De kinderen gaan ook in gesprek met elkaar over of ze vinden dat de artikelen / hersenreizen op elkaar lijken of niet. Wat is er anders?

Opdracht: Evaluatietoets

De kinderen werken in tweetallen. Ze kijken elkaars geschreven informatiefolder na en gebruiken hiervoor de checklist bij de toets. Ze controleren of alle punten in het verhaal terugkomen en geven de andere tips over hoe ze het verhaal kunnen verbeteren.

Opdracht: Woordenschatspel: Ezelsbruggetje

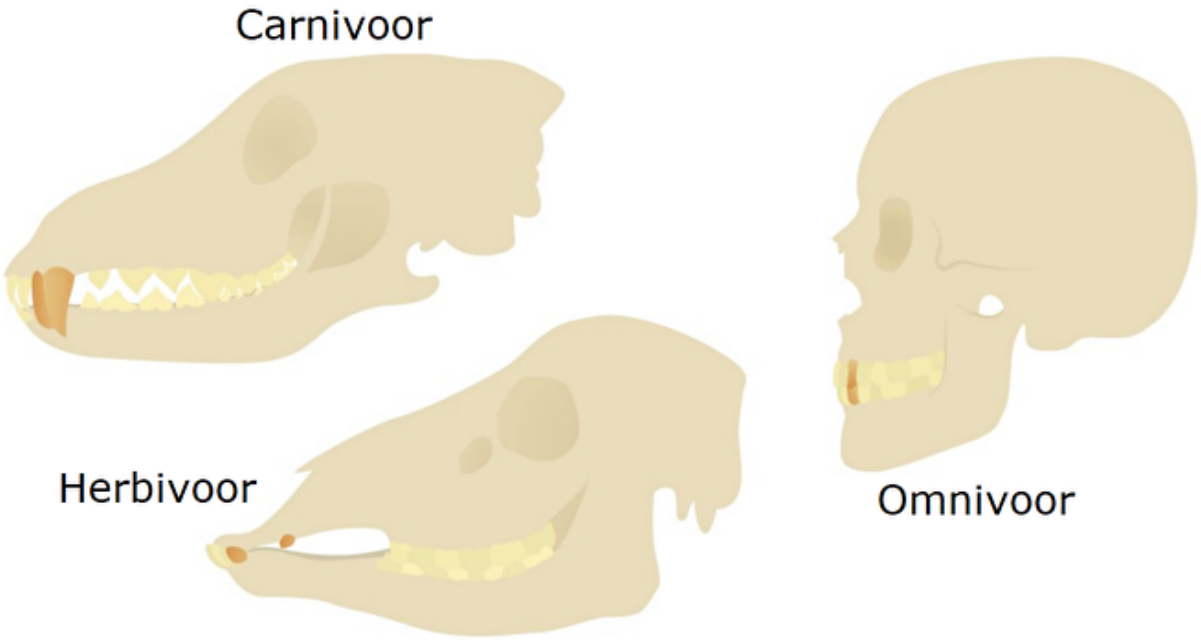
Zet de moeilijke woorden uit de tekst op het bord. De kinderen bedenken voor drie van deze woorden een eigen ezelsbruggetje om de betekenis van het woord te kunnen onthouden. Daarna leggen de kinderen dit ezelsbruggetje uit aan hun klasgenoot.

Herbivoren, omnivoren, carnivoren

Informatieve tekst – Informatieve tekst over een (thema-)onderwerp

Sluit aan bij atelier ecosysteem

Tekst over planteneter, vleeseters en alleseters, oftewel: herbivoren, carnivoren en omnivoren. De herbivoren, carnivoren en omnivoren verschillen veel van elkaar, van gebit tot aan het spijsverteringsstelsel. De hele tekst hierover lees je via: https://www.kiezebrink.eu/nl/kennisbank-zoos/verschillen-in-verteringstelsels-tussen-herbivoren-carnivoren-en-omnivoren

Doelen en opdrachten bij tekst

Tekstsoort

Behandelde tekstsoort	*Informatieve tekst* Informatieve tekst over (thema-)onderwerp Stappenplan

Woordenschatwoorden bij de tekst

Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. *WAK* *Groep 7* Primair. *Groep 8* De categorie. *Overige moeilijke woorden:* een dierenrijk, een dieet, een dwergmangoest, een fysiologie, een verteringstelsel, een plantaardig materiaal, een dierlijk materiaal, een uitzondering, een aanpassing, een primaire functie, een nutriënt, een lichaamscel, een energieproductie, een evolutie, een prooidier, een schedel, een slokdarm, een maagsap, een fermentatie, een bacterie, een compartiment, een voedselbrij, een hydrolyse, een absorptie, een resorptie.

Materialen bij de les

- Bijlagen horend bij de les ✎..

1 Betekenisronde

Stap 1: Standaard introductie tekst

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 1: Voorspellen* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes, de titel en tussenkopjes. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet.

1. Voorspel waar de tekst over gaat: Doe dit aan de hand van de afbeeldingen bij de tekst, de titel en tussenkopjes.
2. Activeer de voorkennis: Ga na wat de kinderen al over het onderwerp weten.
3. Bespreek met de kinderen de tekstsoort en het doel van de tekst.

Stap 2: Technisch lezen

Voortgezet technisch lezen	Kies een van de technisch lezen werkvormen die terug te vinden zijn onder het kopje ‘technisch lezen’. *Algemeen* Ik kan teksten vloeiend lezen, zonder dat ik lang hoef na te denken over de woorden.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Stap 3: Onderzoekend lezen

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 1: Voorspellen/ Oriëntatie op verhaal en tekst* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes en de titel te weten. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet. *Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Denkbubbelvraag:
Onthouden en begrijpen: Wat is een carnivoor, omnivoor en een herbivoor?

Opdracht: Ren naar het goede antwoord

Schrijf op een vel papier de drie woorden op, carnivoor, omnivoor en herbivoor en hang deze vellen ieder in een eigen hoek in het lokaal. De kinderen gaan achter hun stoel staan en lezen een voor een de onderstaande vragen voor. De kinderen rennen naar het goede antwoord toe.

- Wie eet alleen maar planten? (Herbivoor)
- Wie wisselen plantaardig en dierlijk voedsel af? (Omnivoor)
- Wie hebben tanden zodat ze hun eten kunnen vangen en doden? (Carnivoor)
- Wie hebben als enige knobbelkiezen? (Omnivoor)
- Wie hebben lange darmen? (Herbivoor)
- Wie zijn licht en bewegen veel? (Carnivoor)
- Bij wie zitten de ogen aan de zijkanten van het hoofd? (Herbivoor)

Opdracht: Uitleg in drietallen

De kinderen werken voor deze opdracht in drietallen. Een kind wordt expert over de herbivoren, de ander over de omnivoren en de laatste over carnivoren. De kinderen krijgen om de beurt een minuut de tijd om alles te vertellen over hun diersoort. Daarna moeten de andere twee kinderen proberen na te vertellen wat de ‘expert’ heeft verteld over de diersoort. Daarna wisselen de rollen.

2 Detailronde

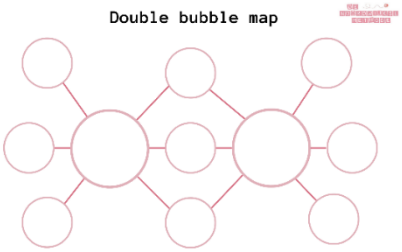
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitbladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie ordenen. *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken. Ik kan aantekeningen maken bij een tekst.

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Verbanden leggen: Wat zijn de overeenkomsten en verschillen tussen een omnivoor en een herbivoor of carnivoor?

Opdracht: Double Bubble Map

De kinderen kiezen of ze de omnivoor en de carnivoor met elkaar willen vergelijken of de omnivoor met de herbivoor. De kinderen kijken naar de overeenkomsten en verschillen tussen de twee en schrijven dit op in een Double bubble map ✎.. De kinderen bespreken vervolgens de overeenkomsten en verschillen kort klassikaal.

Een double bubble map gebruik je om twee dingen met elkaar te vergelijken.

- In de twee grote cirkels schrijf je de onderwerpen die je wilt vergelijken.
- In de cirkels in het midden zet je wat ze gemeen hebben.
- In de cirkels aan de buitenkant zet je de verschillen van elk onderwerp.

Opdracht: informatie ranken

De kinderen ranken de informatie die ze hebben opgeschreven in belangrijke informatie (hoofdzaken) en minder belangrijke informatie (bijzaken). De kinderen bespreken dit vervolgens klassikaal. De kinderen geven aan wie denkt de meest belangrijke zin te hebben opgeschreven en wie denkt nog iets belangrijkers uit het filmpje te hebben gehaald.

3 Contextronde

Woordenschat	Ik kan nieuwe woorden toepassen in de juiste context.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie opzoeken uit bijvoorbeeld een woordenboek of online zoekmachine. Ik kan informatie ordenen (bijvoorbeeld met signaalwoorden) voor een beter begrip van de tekst. *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen.

	Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.
Schrijven	*Algemeen* Ik zorg ervoor dat mijn teksten netjes zijn opgemaakt (kantlijn, lettertype, handschrift, kleur, etc.). *Tekstsoort schrijven* Informatiefolder Presentatie
Studie-vaardigheden	Ik kan informatie opzoeken op het internet. Ik kan bronnen die ik gebruik controleren op betrouwbaarheid. Ik kan een goede onderzoeksvraag opstellen.

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken: Wat wil je nog meer onderzoeken? Waarom heeft de natuur bedacht dat sommige dieren alleen planten eten en andere alleen vlees? Wat zou er gebeuren als jouw dier plotseling ander voedsel zou moeten eten? Waarom is het belangrijk dat je eten goed kauwt?

Persoonlijke relevantie: Hoe eet ik? Wat eet ik?

Verbanden leggen: Wat zijn de overeenkomsten en verschillen tussen de gebitten? Zou jij zelf willen eten zoals jouw dier? Waarom wel of niet?

Perspectief nemen: Waarom eten vegetariërs geen vlees? Zou iemand met een andere cultuur of eetgewoonten dit proefje anders ervaren? Stel, de mens zou alleen nog maar planten eten. Hoe zou ons spijsverteringssysteem moeten veranderen?

Verbanden leggen: Waarin verschilt het eetdagboek van een dier (kies een dier) en een mens van elkaar? Hoe verschillen de schedel, kiezen en het spijsverteringsstelsel van herbivoren, omnivoren en carnivoren van elkaar?

Waardebepaling: Waarom is het belangrijk om te weten wat dieren eten en hoe hun gebit en darmen werken? Voor wie is die kennis belangrijk (bijvoorbeeld boeren, dierenartsen, onderzoekers)? Waarom is het belangrijk om te weten hoe je lichaam voedsel verwerkt?

Creatief denken: Stel dat een dier ineens kan praten: wat zou het vertellen over zijn maaltijd van vandaag?

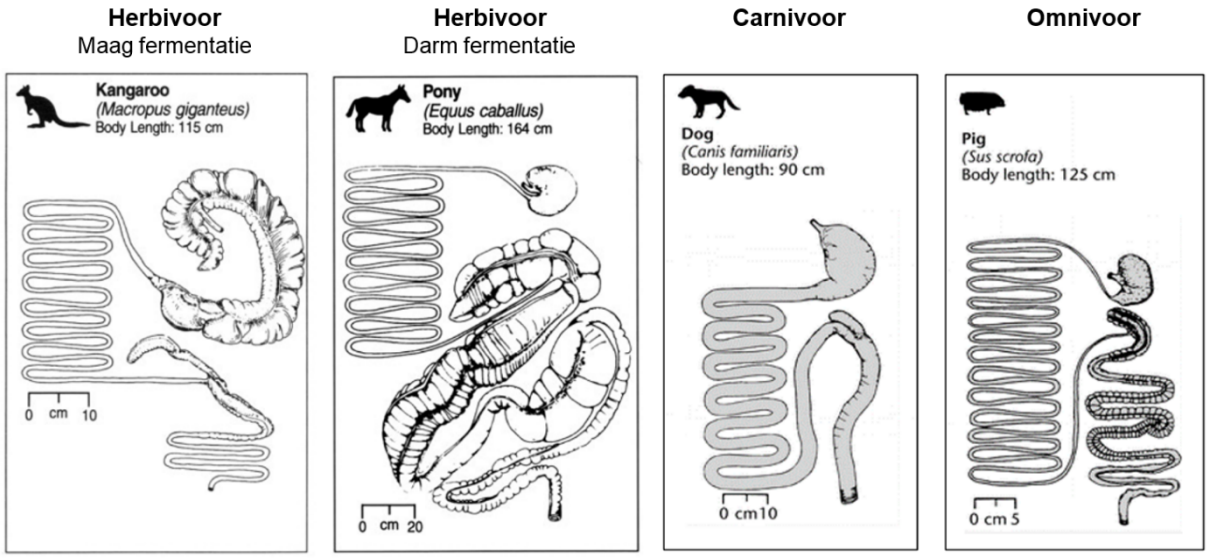
Kies voor deze ronde één of meerdere van de volgende opdrachten:

Opdracht: Proefje ‘Wat eet jij?’

De kinderen voeren het proefje *“Wat eet jij?”* uit. Het proefje is te vinden via: https://umu.nl/proef/wat-eet-jij/.
De kinderen vullen vervolgens ook het bijbehorende werkblad in.

Opdracht: Verteringsstelsels van herbivoren, omnivoren en carnivoren

De kinderen onderzoeken de verschillen tussen de verteringstelsels van herbivoren, carnivoren en omnivoren. De kinderen lezen hiervoor bijvoorbeeld het volgende artikel: https://www.kiezebrink.eu/nl/kennisbank-pets/verschillen-in-verteringstelsels-tussen-herbivoren-carnivoren-en-omnivoren. Ten slotte vergelijken de kinderen deze spijsverteringstelsels met het spijsverteringstelsel van de mens. Wat zijn de verschillen en overeenkomsten? De kinderen kiezen zelf een verwerkingsvorm om hun bevindingen te presenteren, zoals een presentatie, een poster of een muurkrant.

Bron: Kiezebrink.nl

Verdiepingsopdracht: Onderzoek

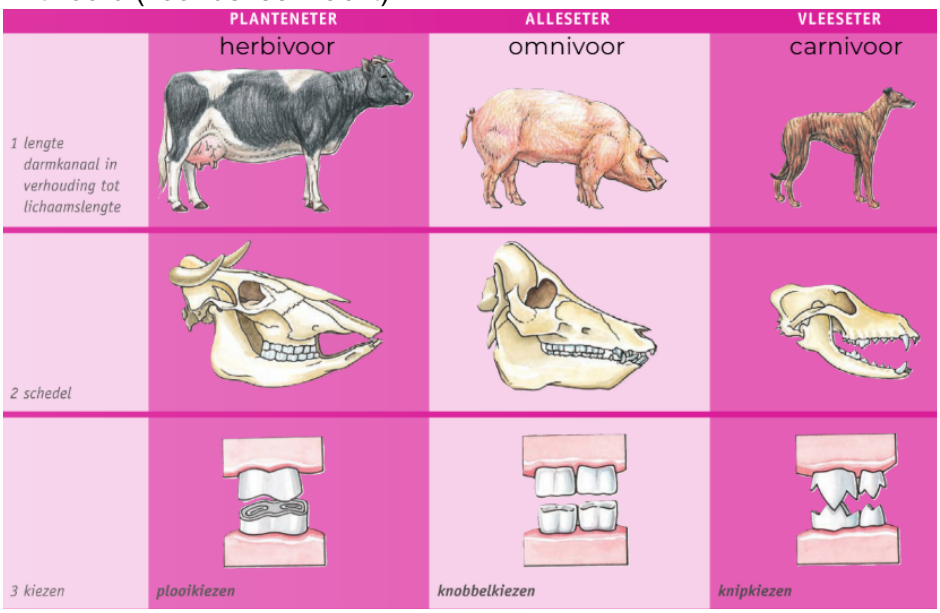
Wanneer de kinderen klaar zijn, denken ze na over de vraag:
Wat wil je nog meer onderzoeken?
De kinderen schrijven de onderzoeksvragen over gebitten, omnivoren, herbivoren of carnivoren op en bedenken hoe ze antwoord zouden kunnen vinden op hun vraag. De kinderen schrijven kort op wat hun onderzoeksvraag is en hoe ze deze kunnen onderzoeken. Ze mogen hiervoor het internet gebruiken. De kinderen halen hun vraag ook door ‘het vragenmachientje 📎.
Extra: De kinderen zoeken of onderzoeken het antwoord op hun onderzoeksvraag en schrijven dit op.

8+ opdracht: Schedel, verteringsstelsel en kiezen

De kinderen onderzoeken de herbivoren, carnivoren en omnivoren op drie vlakken: de kiezen, het verteringsstelsel en de schedel. De kinderen gebruiken hiervoor het internet en gebruiken minimaal drie bronnen hiervoor. De kinderen verwerken de gevonden informatie op een informatieblad die ze eventueel naderhand kunnen presenteren aan klasgenoten.

Een goed informatief filmpje om hierbij te gebruiken is:
https://www.youtube.com/watch?v=FpcniAoy3iw (02:47 min)

Antwoord (voor de leerkracht):

4 Reflectieronde: evaluatie van de doelen

Mondelinge taalvaardigheid	*Gesprekken voeren* Ik kan goed meedoen met een gesprek in de klas.
Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan moeilijke woorden uitleggen in eigen woorden.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen(dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik geef de tekst betekenis door er een beeld bij te vormen in mijn hoofd.

Denkbubbelvraag:
Waardebepaling: Kennen de kinderen de betekenissen van alle moeilijke woorden uit de tekst?

Opdracht: Ezelsbruggetjes bedenken

Ga met de kinderen in gesprek over de begrippen omnivoor, carnivoor en herbivoor. Wat is de betekenis van deze begrippen? Wat waren ook alweer de overeenkomsten en verschillen tussen de drie begrippen?

De kinderen bedenken vervolgens in tweetallen een ezelsbruggetje om te onthouden waar omnivoor, herbivoor en carnivoor voor staat. Bespreek dit vervolgens klassikaal. Het officiële ezelsbruggetje staat hieronder vermeld, die kun je ook nog aan de klas laten zien.

Carne = vlees –> carnivoor = vleeseter
Herba = plant –> herbivoor = planteneten
Omni = alles –> omnivoor = alleseter

Opdracht: Woordenschatspel: Hints

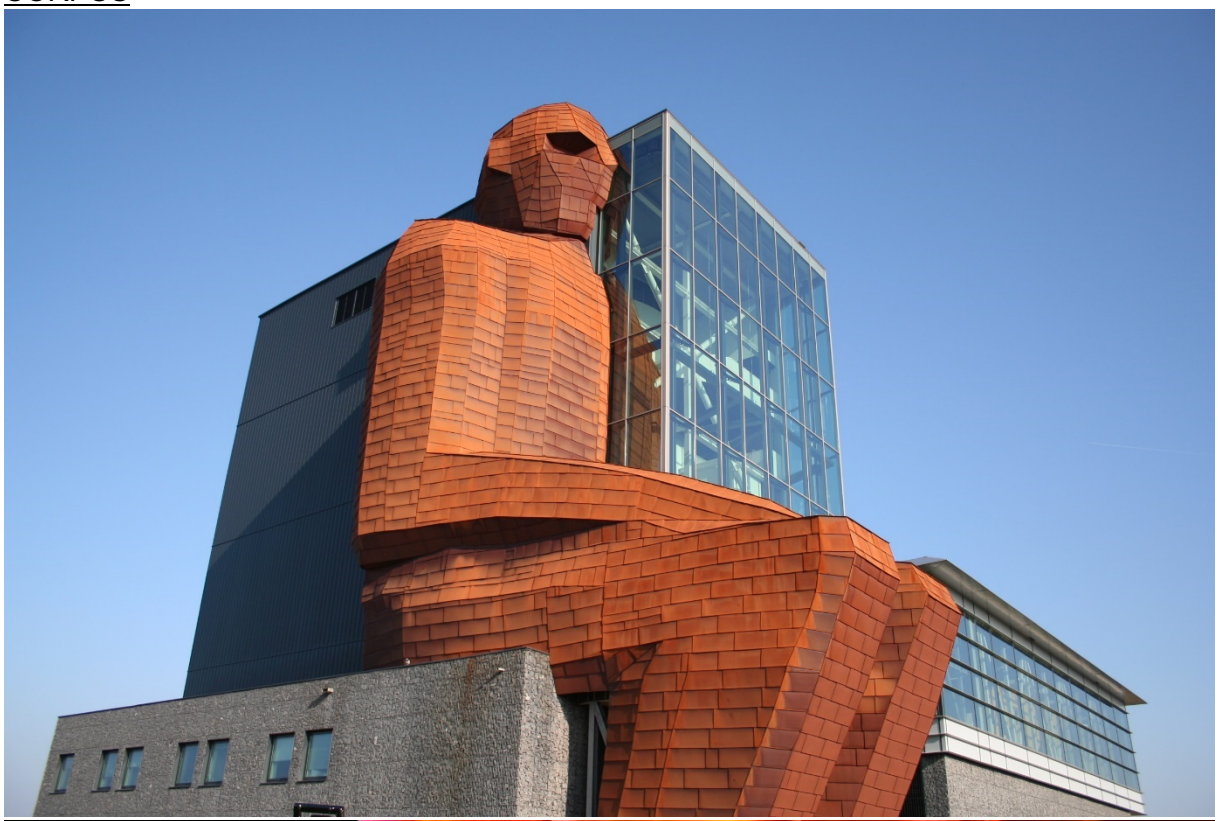
Bij dit spel gebruik je de aangeboden woorden van de week. De kinderen beelden een woord uit of tekenen een woord op het bord. De overige leerlingen raden wat het is en geven een omschrijving bij het woord. Dit kun je ook in kleine groepen aanbieden.

Corpus

Opiniërende tekst - Recensie

Lees de tekst : met de klas naar Corpus. https://www.dagjeweg.nl/tip/12018/Spectaculair-leren-met-de-hele-klas-in-CORPUS

En lees verschillende recensies via Dagjeweg.nl over Corpus: https://www.dagjeweg.nl/reviews/3888/Maak-een-reis-door-het-menselijk-lichaam-bij-CORPUS

Doelen en opdrachten bij tekst

Tekstsoort

Behandelde tekstsoort	*Opiniërende tekst* Recensie over een boek, film of game *Activerende tekst* Advertentie Reclamefilmpje

Woordenschatwoorden bij de tekst

Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. *WAK* *Groep 7* De spijsvertering, het spijsverteringskaneel, het orgaan, de bloedsomloop, de bloedsomloop, de ader. *Groep 8* De slagader, de bloedcel. *Overige moeilijke woorden:* De darmflora, de luchtpijp, de grote bloedsomloop, de kleine bloedsomloop, de botten, de spieren, het skelet, de hersenen.

Materialen bij de les

- Bijlagen horend bij de les ✎..

1 Betekenisronde

Stap 1: Standaard introductie tekst

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 1: Voorspellen* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes, de titel en tussenkopjes. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet.

1. Voorspel waar de tekst over gaat: Doe dit aan de hand van de afbeeldingen bij de tekst, de titel en tussenkopjes.
2. Activeer de voorkennis: Ga na wat de kinderen al over het onderwerp weten.
3. Bespreek met de kinderen de tekstsoort en het doel van de tekst.

Opdracht: Wie is er al eens naar Corpus geweest?

Ga met de kinderen in gesprek over Corpus. Wie is er wel eens bij Corpus geweest? Hoe vonden ze dat? Wat hebben ze toen gedaan of gezien?

Stap 2: Technisch lezen

Voortgezet technisch lezen	Kies een van de technisch lezen werkvormen die terug te vinden zijn onder het kopje ‘technisch lezen’. *Algemeen* Ik gebruik leestekens zoals een komma of punt op de goede manier bij het voorlezen.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Stap 3: Onderzoekend lezen

Onderzoekend lezen	*Algemeen* Ik kan de bedoeling van de schrijver van een tekst onder woorden brengen. *Leesstrategie 1: Voorspellen/ Oriëntatie op verhaal en tekst* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes en de titel te weten. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet. *Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie opzoeken uit bijvoorbeeld een woordenboek of online zoekmachine.

	Leesstrategie 4: Samenvatten Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Denkbubbelvraag:
Onthouden en begrijpen: Wat is Corpus? Wat kun je doen in Corpus?

Lees eerst alleen de tekst 'Een dagje weg met de kinderen naar Corpus', de verschillende recensies over Corpus lees je pas in ronde 2.

Opdracht: Bedoeling van de schrijver
De kinderen bespreken in tweetallen wat de bedoeling is van de schrijver. Waarom heeft de schrijver deze recensie geschreven volgens de kinderen?

Opdracht: Corpus
Kijk het filmpje over Corpus: https://www.youtube.com/watch?v=Arsc6lK4GQo (3:07 min) en lees vervolgens de tekst 'Met de klas naar Corpus'.
De kinderen schrijven in maximaal vijf zinnen op wat Corpus is en wat je er kan doen.

2 Detailronde

Mondelinge taalvaardigheid	*Gesprekken voeren* Ik kan mijn mening geven over een onderwerp en dit onderbouwen met argumenten. Ik kan kritisch luisteren naar de mening en informatie van anderen en een inhoudelijke reactie geven of mijn gevoel uiten. Ik kan gesprekken voeren om informatie en meningen uit te wisselen.
Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan nieuwe woorden toepassen in de juiste context.
Onderzoekend lezen	*Algemeen* Ik kan feiten en meningen onderscheiden in een tekst. *Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitbladeren (dit gebeurt al door het herhaald lezen).

	Ik kan informatie ordenen (bijvoorbeeld met signaalwoorden) voor een beter begrip van de tekst. *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken. Ik kan aantekeningen maken bij een verhaal en dit overzichtelijk weergeven.

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken: Waarom is de tekst 'Met de klas naar Corpus' geschreven? Wat zijn feiten en meningen?

Verbanden leggen: Leg een verband tussen een woord en een lichaamsdeel. Wat is het verschil tussen een feit en een mening? Wat zijn de verschillen en overeenkomsten tussen de recensies?

Lees nu ook de verschillende recensies over Corpus met de kinderen. Kies zelf hoeveel recensies je wilt lezen met de kinderen.

Opdracht: Feiten en meningen

De kinderen onderscheiden de feiten en meningen van elkaar. De kinderen geven de meningen in de tekst een kleur en geven de feiten in de tekst een andere kleur. Daarna vergelijken de kinderen hun antwoorden met elkaar.

Opdracht: Verschillen tussen de recensies

De kinderen lezen de verschillende recensies. De kinderen gaan op zoek naar de meest negatieve en de meest positieve recensie. Wat zijn de verschillen en overeenkomsten tussen de recensies? De kinderen bespreken dit eerst in groepjes van twee of drie, daarna bespreek je dit klassikaal met de kinderen.

Opdracht: argumenten bedenken

De kinderen lezen hun geschreven tekst uit ronde 1 nogmaals. De kinderen krijgen maximaal 10 minuten de tijd om de leerkracht te overtuigen dat ze met de klas naar Corpus moeten. De kinderen bedenken hiervoor drie argumenten en schrijven deze op. De kinderen presenteren hun argumenten en samen wordt bekeken wie het beste argument heeft bedacht. De kinderen gaan daarna in gesprek over waarom de tekst *'Met de klas naar Corpus'* geschreven zou kunnen zijn.

Opdracht: Moeilijke woorden plaatsen

Print de bijlage ✎ voor iedereen uit en laat de moeilijke woorden op het bord zien. De woorden zijn: de dikke darm, de dunne darm, de bekken, de spijsvertering, het spijsverteringssysteem, de organen, de darmflora, de luchtpijp, de slokdarm, het darmkanaal. Wie kan zo snel verbinden met de juiste plaats in / afbeelding van het lichaam?

3 Contextronde

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.
Schrijven	*Algemeen* Ik zorg ervoor dat mijn teksten netjes zijn opgemaakt (kantlijn, lettertype, handschrift, kleur, etc.). Ik kan de spellingsregels toepassen. *Leestekens* Ik weet waar hoofdletters, punten, vraagtekens en uitroeptekens staan. Ik weet waar ik hoofdletters moet gebruiken. Ik weet waar ik een komma, dubbele punt en aanhalingstekens moet zetten. Ik ken de regels voor het afbreken van woorden in een zin. *Opiniërende tekst* Recensie Amuserende tekst Fantasieverhaal

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken: Zouden deze recensies echt zijn? Hoe komen we erachter of dit echte mensen zijn die de recensies hebben geschreven?

Verbanden leggen: Wat zeggen de recensies over Corpus en hoe zie ik dit terug in het gekeken filmpje of op de site? Leg een onderscheid tussen de feiten en meningen in de recensies.

Waardebepaling: Wie zou je kunnen helpen met jouw geschreven recensie?
Persoonlijke relevantie: Wat vind ik van Corpus? Waarover zou ik graag een recensie willen schrijven?

Creatief denken: Schrijf zelf een recensie en doe alsof je zelf in Corpus bent geweest.

Kies voor deze ronde één of meerdere van de volgende opdrachten:

Opdracht: recensie schrijven

De kinderen lezen de recensies over Corpus via dagjeweg.nl:
https://www.dagjeweg.nl/reviews/3888/Maak-een-reis-door-het-menselijk-lichaam-bij-CORPUS
De kinderen gaan in gesprek over wat recensies zijn, wat erin staat en hoe je er een kunt schrijven. De kinderen vertellen waarover zij graag een recensie zouden willen schrijven en of ze dit al eens gedaan hebben. De kinderen zoeken in de recensies naar feiten en meningen en proberen deze te onderscheiden.
Als de klas naar Corpus kan gaan, schrijven de kinderen een recensie over hun bezoek. De kinderen kunnen deze recensies eventueel ook online plaatsen.
Als een excursie naar Corpus niet mogelijk is, zoeken de kinderen informatie op internet en schrijven zij een recensie over Corpus alsof ze er zelf zijn geweest. De kinderen kunnen er ook voor kiezen een recensie te schrijven over een eerdere excursie met de klas.
De kinderen letten tijdens het schrijven op leesbaarheid, spellingsregels en leestekens. Als afsluiting typen de kinderen hun recensie (blind) over, zoals dat vaak gebeurt bij online recensies.

Opdracht: Recensie over een museum naar keuze

De kinderen kiezen een museum in Nederland uit die gaat over het menselijk lichaam. Hieronder is een lijst met musea te vinden. De kinderen schrijven vervolgens zelf een recensie over dit museum. Hierbij doen ze alsof ze zelf naar het museum zijn gegaan. In de recensie laten de kinderen ook weten waarom ze naar dit museum zijn gegaan in plaats van een ander museum over het menselijk lichaam (zoals Corpus). De kinderen letten tijdens het schrijven op leesbaarheid, spellingsregels en leestekens. Als afsluiting typen de kinderen hun recensie (blind) over, zoals dat vaak gebeurt bij online recensies.

- Museum Vrolik (Amsterdam) — anatomische preparaten en het menselijk lichaam Museum Vrolik+1
- BODY WORLDS Amsterdam — tentoonstelling met echte plastinaten van menselijke lichamen bodyworlds.nl+1
- Museum voor Anatomie en Pathologie (Radboudumc, Nijmegen) — meer dan 500 organen en orgaandelen tentoongesteld Radboudumc+1
- Anatomisch en pathologisch collectie van de Rijksuniversiteit Groningen — anatomie- en pathologie-gegevens in de medische collectie University of Groningen
- Anatomisch Museum Bleulandinum (UMC Utrecht) — met goed bewaarde preparaten van lichaamsdelen en organen UMC Utrecht
- Rijksmuseum Boerhaave (Leiden) — museum van de geschiedenis van de wetenschap en geneeskunde, met onderdelen over anatomie en historische instrumenten

Verdiepingsopdracht: Onderzoeksvragen

De kinderen lezen online informatie en recensies over Corpus. De kinderen schrijven vervolgens zelf een recensie over Corpus alsof ze er echt geweest zijn. In hun recensie verwerken de kinderen minimaal drie dingen die ze hebben geleerd over het menselijk lichaam. Deze feitjes zoeken de kinderen zelf op internet. De kinderen letten tijdens het schrijven op leesbaarheid, spellingsregels en leestekens. Na het schrijven van de recensie bedenken de kinderen vijf onderzoeksvragen over het menselijk lichaam. De kinderen schrijven hierbij op welke vragen zij graag beantwoord zouden krijgen als ze wél naar Corpus zouden gaan. De kinderen kunnen de antwoorden op hun eigen vragen of op de vragen van klasgenoten op internet opzoeken.

8+ opdracht: Audiotour

De kinderen kiezen een lichaamsdeel of orgaan (bijvoorbeeld het hart, de longen, de maag, de hersenen of de huid). De kinderen zoeken betrouwbare informatie op over dit lichaamsdeel en schrijven een korte, duidelijke tekst van ongeveer één minuut spreektijd. De kinderen letten op een logische opbouw: eerst een inleiding (wat is het lichaamsdeel?), dan een paar weetjes of functies, en tenslotte iets verrassends of grappigs om af te sluiten. De kinderen oefenen om hun tekst hardop voor te lezen met een duidelijke stem, alsof zij de gids in een museum zijn. De kinderen nemen hun tekst op met een tablet, telefoon of ander opnameapparaat en beluisteren het terug. De kinderen wisselen hun opnames uit en luisteren naar elkaars audiotours alsof ze bezoekers in een museum zijn.

4 Reflectieronde: evaluatie van de doelen

Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan moeilijke woorden uitleggen in eigen woorden.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes.
Schrijven	*Algemeen* Ik zorg ervoor dat mijn teksten netjes zijn opgemaakt (kantlijn, lettertype, handschrift, kleur, etc.). Ik kan de spellingsregels toepassen. Ik kan blind typen. *Gebruik leestekens* Ik weet waar hoofdletters, punten, vraagtekens en uitroeptekens staan. Ik weet waar ik hoofdletters moet gebruiken. Ik weet waar ik een komma, dubbele punt en aanhalingstekens moet zetten.

Denkbubbelvraag:
Waardebepaling: Kunnen de kinderen een leesbare tekst schrijven waarbij gelet is op spelfouten? Kennen de kinderen de betekenissen van alle moeilijke woorden uit de tekst?

Opdracht: Recensie

Verdeel de groep in tweetallen. De kinderen controleren elkaars recensie op leesbaarheid, leestekens en spelfouten.

Opdracht Woordenschatspel ‘Waar of niet waar’

De kinderen kijken naar een afbeelding of de betekenis van een woord en benoemen: dit is een … (waar of niet waar).

Etiketten

Informatieve tekst - Artikel

Sluit aan bij atelier voeding

https://www.samenhappie.nl/eten-en-drinken/gezond-eten-en-drinken-voor-je-kind/wat-zegt-het-etiket/

Lees via de link op ‘Samenhappie’ met de kinderen het artikel over gezonder eten en etiketten en kijk het bijbehorende filmpje.

Zorg tijdens deze les voor verschillende producten (met etiketten) of laat kinderen zelf een of twee producten meenemen van thuis.

Uitgewerkte les 10

Doelen en opdrachten bij tekst

Tekstsoort

Behandelde tekstsoort	*Informatieve tekst* Informatieve tekst

Woordenschatwoorden bij de tekst

Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan nieuwe woorden toepassen in de juiste context Ik kan een moeilijk woord uitleggen in eigen woorden. *WAK* *Groep 7* - *Groep 8* De calorie - calorieën. *Overige moeilijke woorden:* De voedingsstoffen, het eetgedrag, verse producten de reclame, voedzaam, de levensmiddelen, biologisch.

Materialen bij de les

- Bijlagen horend bij de les ✎..
- Belangrijk: zorg tijdens deze les voor verschillende producten (met etiketten) of laat kinderen zelf een of twee producten meenemen van thuis.

1 Betekenisronde

Stap 1: Standaard introductie tekst

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 1: Voorspellen* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes, de titel en tussenkopjes. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet.

1. Voorspel waar de tekst over gaat: Doe dit aan de hand van de afbeeldingen bij de tekst, de titel en tussenkopjes.
2. Activeer de voorkennis: Ga na wat de kinderen al over het onderwerp weten.
3. Bespreek met de kinderen de tekstsoort en het doel van de tekst.

Stap 2: Technisch lezen

Voortgezet technisch lezen	Kies een van de technisch lezen werkvormen die terug te vinden zijn onder het kopje ‘technisch lezen’. Ik kan groepen woorden die bij elkaar horen herkennen en op de goede manier voorlezen.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Stap 3: Onderzoekend lezen

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 1: Voorspellen/ Oriëntatie op verhaal en tekst* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes en de titel te weten. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet. *Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie ordenen (in een mindmap) voor een beter begrip van de tekst. *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken. Ik kan aantekeningen maken bij een verhaal en dit overzichtelijk weergeven.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Denkbubbelvraag:
Onthouden en begrijpen: Wat is de tekstsoort? Waar gaat de tekst over? Wat staat er allemaal op een etiket?

Opdracht: Tekstsoort

Ga met de kinderen in gesprek over de tekstsoort. Wat voor soort tekst is het? (Informatieve tekst – online artikel). Kennen de kinderen nog andere tekstsoorten? Over wat voor tekstsoorten gaat het bijvoorbeeld in het online artikel? (Etiketten)

Opdracht: Mindmap maken

De kinderen maken een mindmap over alles wat ze gelezen hebben over etiketten. De kinderen laten vervolgens hun mindmap in duo's aan elkaar zien en vullen hierna hun eigen mindmap aan.

Opdracht: CITO / LIB / IEP vragen

De kinderen beantwoorden de CITO / LIB / IEP vragen ✎. Bespreek de antwoorden daarna klassikaal.
Antwoorden: B, C, B, C, C, C, B

2 Detailronde

Woordenschat	Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan nieuwe woorden toepassen in de juiste context Ik kan een moeilijk woord uitleggen in eigen woorden.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie ordenen (bijvoorbeeld met signaal woorden) voor een beter begrip van de tekst. *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.
Schrijven	*Algemeen* Ik kan signaalwoorden (incl. verbindingswoorden en voegwoorden) op een goede manier toepassen.

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken: Waarvoor gebruik je een etiket? Klopt alles wat er op een etiket staat altijd? Wat is de betekenis van dit moeilijke woord?

Verbanden leggen: Wat is het verband tussen de alinea's? Welk signaalwoord kan ik gebruiken voor deze tekst?

Opdracht: Zin met moeilijk woord en signaalwoord

De kinderen maken minimaal 5 zinnen over de tekst, in elke zin schrijven de kinderen een moeilijk woord en een signaalwoord. De moeilijke woorden staan op het bord. Bespreek deze met elkaar.

Bijvoorbeeld:
Vanilleyoghurt is ongezonder dan volle en magere yoghurt, omdat er meer suiker inzit.

De moeilijke woorden zijn:
De voedingsstoffen, de calorieën, het eetgedrag, verse producten de reclame, voedzaam, de levensmiddelen, biologisch.

Opdracht: Verdiepende CITO / LIB / IEP vragen

De kinderen beantwoorden de verdiepende CITO / LIB / IEP vragen ✎.. Bespreek de antwoorden daarna klassikaal.

Antwoorden: C, C, B, D, B

3 Contextronde

Kies één van de verwerkingsvormen of laat de kinderen de evaluatietoets maken. De evaluatietoets is te vinden na ronde 4.

Mondelinge taalvaardigheid	*Spreken en presenteren* Ik kan verslag doen van iets wat ik gehoord, gezien of gelezen heb of iets wat ik heb meegemaakt. Ik kan vertellen over een voorwerp dat ik meegenomen of zelf gemaakt heb. Ik kan vragen beantwoorden over een verhaal dat ik heb verteld.
Woordenschat	Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan nieuwe woorden toepassen in de juiste context Ik kan een moeilijk woord uitleggen in eigen woorden.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken*

	Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie opzoeken uit bijvoorbeeld een woordenboek of online zoekmachine. *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.
Schrijven	*Tekstsoort schrijven* *Informatieve tekst* Informatieve tekst over een (thema-)onderwerp
Studie-vaardigheden	Ik kan op informatie opzoeken op het internet. Ik kan de bronnen die ik gebruik controleren op betrouwbaarheid.

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken: Hoe zou je dit product gezonder kunnen maken?

Perspectief nemen: Wie zouden juist wel producten kiezen in de supermarkt met veel calorieën (sporters bijvoorbeeld)?

Verbanden leggen: Wat zijn de grootste verschillen tussen de producten? Welk product is volgens hun gezonder en waarom?

Waardebepaling: Waarom is het belangrijk om af en toe op het etiket te kijken? Waarom is gezond eten belangrijk?
Persoonlijke relevantie: Wanneer en waarom kijk jij zelf wel eens op het etiket van een product?

Creatief denken: Ontwerp je eigen etiket voor een verzonnen product.

Kies voor deze ronde één of meerdere van de volgende opdrachten:

Opdracht: Productonderzoek

Regel voor deze opdracht verschillende producten en zet deze op tafel.

De kinderen maken online de quiz: https://www.voedingscentrum.nl/nl/thema/kopen-koken-bewaren/eten-kopen/etiketten-lezen/laat-je-niet-foppen-door-de-verpakking/wat-weet-jij-van-het-etiket.aspx. De kinderen schrijven kort op wat ze nog niet wisten en ze schrijven op waarom ze denken dat veel mensen dit verkeerd inschatten.

De kinderen kiezen drie producten, noteren calorieën, suiker, vetten, vezels, eiwitten en zout.

De kinderen zoeken op wat de dagelijkse aanbevolen hoeveelheid (ADH) is voor deze voedingsstoffen. Eventueel: Ze rekenen uit hoeveel procent van de ADH je binnenkrijgt als je een normale portie eet of drinkt.

De kinderen trekken een conclusie: welk product is het meest verantwoord en waarom? Ze letten niet alleen op één voedingsstof, maar kijken naar het totaalplaatje. Ze schrijven ook kort op of de verpakking eerlijk of misleidend is.

Verdiepingsopdracht: etiket ontwerpen

De kinderen ontwerpen hun eigen etiket voor een product naar keuze. Ze lezen hiervoor eerst de tekst over etiketten: https://www.voedingscentrum.nl/ENCYCLOPEDIE/ETIKET.ASPX.
Waar moeten ze op letten tijdens het ontwerpen van het etiket? Wat mag niet ontbreken op een etiket? Hoe kan ik een etiket zo ontwerpen dat andere mensen het product willen kopen? Vervolgens plakken de kinderen het nieuwe etiket op een product of tekenen ze het product ernaast.

Opdracht: De gezonde maaltijd

Regel voor deze opdracht verschillende producten en zet deze op tafel.

De kinderen stellen een volledige gezonde maaltijd samen:

- De kinderen kiezen minimaal drie producten die op tafel liggen.
- De kinderen berekenen hoeveel calorieën, vetten, suikers en vezels hun maaltijd in totaal bevat.
- Tot slot presenteren de kinderen aan hun groepje waarom hun maaltijd een gezonde keuze is en welke producten eventueel beter vervangen kunnen worden.

8+ opdracht: Stiekem toch ongezond

Studievaardigheden
De kinderen onderzoeken welke voedingsmiddelen als ‘gezond’ worden bestempeld, maar stiekem toch ongezond zijn. De kinderen zoeken hierbij op internet naar betrouwbare bronnen (minimaal twee) en onderzoeken welke voeding onterecht als gezond wordt bestempeld. Uiteindelijk verwerken de kinderen hun onderzoeksresultaten in een korte pitch, presentatie of op een poster.

Evaluatietoets D – woordenschat– groep 7

Woordenschat

Maak zinnen met deze woorden. Uit de zin moet blijken dat je de betekenis kent van het woord.

1. De calorieën
2. De voedingsstoffen
3. De gezondheid
4. Het etiket
5. Het eetgedrag
6. De reclame
7. Voedzaam
8. De koolhydraten
9. De vezels
10. De levensmiddelen

Evaluatietoets D – woordenschat– groep 8

Woordenschat

Maak zinnen met deze woorden. Uit de zin moet blijken dat je de betekenis kent van het woord.

1. De calorieën
2. De voedingsstoffen
3. De gezondheid
4. Het etiket
5. Het eetgedrag
6. De reclame
7. Voedzaam
8. De koolhydraten
9. De vezels
10. De levensmiddelen
11. Biologisch
12. De voedingswaarde

4 Reflectieronde: evaluatie van de doelen

Mondelinge taalvaardigheid	*Spreken en presenteren* Ik kan verslag doen van iets wat ik gehoord, gezien of gelezen heb of iets wat ik heb meegemaakt. Ik kan vragen beantwoorden over een verhaal dat ik heb verteld.
Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan de betekenis van een moeilijk woord uitleggen in eigen woorden.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.
Schrijven	*Algemeen* Ik kan eenvoudige signaalwoorden (incl. verbindingswoorden en voegwoorden) op een goede manier toepassen.

Denkbubbelvraag:
Waardebepaling: Kunnen de kinderen signaalwoorden herkennen? Wat kunnen de kinderen nu vertellen over etiketten? Kennen de kinderen de betekenis van alle woorden?

Opdracht: Signaalwoorden

Tijdens ronde 3 hebben de kinderen na het invullen van de vragenlijst een kort weetje over etiketten opgeschreven.

- De kinderen kijken naar het weetje dat ze hebben opgeschreven.
- De kinderen die een signaalwoord hebben gebruikt, mogen hun weetje vertellen.
- De andere kinderen kijken of ze nog een signaalwoord aan hun weetje kunnen toevoegen.

Opdracht: Etiketten thuis

De kinderen zitten in groepjes van drie of vier. Deel verschillende producten (met etiketten) uit aan de groepjes. De kinderen oefenen aan elkaar hoe ze kunnen uitleggen wat een etiket is en wat er allemaal op staat. Vertel de kinderen dat ze dit oefenen om vanavond thuis aan tafel dit aan hun ouders / verzorgers ook uit te kunnen leggen.

Opdracht: Woordenschatspel: Wie / Wat of welk woord ben ik?

De kinderen kiezen blind een moeilijk woord uit de tekst. Dit kan door blind een kaartje te pakken of de andere kinderen gezamenlijk te laten kiezen welk woord hij / zij is. De ander stelt steeds gesloten vragen. De kinderen antwoorden vervolgens met ja of nee. Na hoeveel vragen kan het kind raden welk woord hij / zij is?

Bodyscan in de klas

Informatieve tekst – informatief filmpje

Sluit aan bij atelier beweging

Bodyscan in de klas
Bewegen is gezond, dat weet iedereen. Katja Schuurman houdt erg van yoga, maar niet van andere sporten. De sportschool vindt ze zelfs verschrikkelijk. Ze vraagt zich af of ze wel genoeg beweegt. Hoeveel moet je eigenlijk bewegen om gezond te zijn? En is er misschien een trucje om met weinig inspanning je conditie te verbeteren? Katja onderwerpt zich aan de wetenschap en traint ondertussen om 10 kilometer te kunnen hardlopen. Gaat het haar lukken om haar conditie te verbeteren?
De video is te vinden via: https://schooltv.nl/item/katjas-bodyscan-in-de-klas-wat-doet-beweging-met-je

Doelen en opdrachten bij tekst

Tekstsoort

Behandelde tekstsoort	*Informatieve tekst* Informatief filmpje

Woordenschatwoorden bij de tekst

Woordenschat	*Algemeen* Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan de betekenis van nieuwe woorden uitleggen in eigen woorden. *WAK* *Groep 7* Ontwikkelen - ontwikkelde - ontwikkeld, *Groep 8* Het brein, menselijk, zich ontwikkelen - ontwikkelde - ontwikkeld, de wetenschapper, het systeem, de blessure. *Overige moeilijke woorden:* De beweging, de hersenen, het brein, het menselijk lichaam, de inspanning, de truc, kampioen, de creativiteit, filosofisch, de conditie, professor, de bewegingswetenschapper, aansturen, de patronen, de zelfreflectie, het vertrouwen, het onderzoek, de wetenschapper, de revalidatie, het letsel, de spierpijn.

Materialen bij de les

- Bijlagen horend bij de les 📎..

1 Betekenisronde

Stap 1: Standaard introductie tekst

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 1: Voorspellen* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes, de titel en tussenkopjes. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet.

1. Voorspel waar de tekst over gaat: Doe dit aan de hand van de afbeeldingen bij de tekst, de titel en tussenkopjes.
2. Activeer de voorkennis: Ga na wat de kinderen al over het onderwerp weten.
3. Bespreek met de kinderen de tekstsoort en het doel van de tekst.

Stap 2: Technisch lezen

Voortgezet technisch lezen	Kies een van de technisch lezen werkvormen die terug te vinden zijn onder het kopje ‘technisch lezen’. -

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Stap 3: Onderzoekend lezen

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 1: Voorspellen/ Oriëntatie op verhaal en tekst* Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de kaft, de plaatjes en de titel te weten. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet. *Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). Ik kan informatie ordenen (bijvoorbeeld met signaal woorden) voor een beter begrip van de tekst. Ik kan informatie opzoeken uit bijvoorbeeld een woordenboek of online zoekmachine. *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken. Ik kan aantekeningen maken bij een verhaal en dit overzichtelijk weergeven.

Mondelinge taalvaardigheid	*Luisteren* Ik kan luisteren naar verhalen of berichten over onderwerpen die wat verder van met af staan (filmpjes van 15 minuten). Ik kan de juiste informatie halen uit een gesproken instructie. Ik kan hoofdpunten van korte berichten op radio en televisie of internet begrijpen. Ik kan selectief luisteren om de juiste informatie (bijvoorbeeld een adres) te halen uit een bericht.

! Besteed bij het technisch lezen van de leestekst extra aandacht aan de spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen.

Denkbubbelvraag:
Onthouden en begrijpen: Hoe zou ik het filmpje samenvatten in tekeningen?
Welk feitje uit het filmpje heb ik geleerd?

Opdracht: samenvatten d.m.v. tekenen

Bekijk het filmpje over bewegen met de kinderen. De kinderen vatten het filmpje samen in zes tot acht tekeningetjes (Dual coding).

Opdracht: quizvragen bedenken

De kinderen bedenken zelf een quizvraag over het filmpje. De kinderen schrijven de quizvraag op en bedenken hierbij drie of vier antwoordmogelijkheden. De kinderen stellen vervolgens de quizvraag aan degene die naast hen zit. Kan de ander het goede antwoord raden?

2 Detailronde

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.
Mondelinge taalvaardigheid	*Luisteren* Ik kan luisteren naar verhalen of berichten over onderwerpen die wat verder van met af staan (filmpjes van 15 minuten). Ik kan de juiste informatie halen uit een gesproken instructie. Ik kan hoofdpunten van korte berichten op radio en televisie of internet begrijpen.

	Ik kan selectief luisteren om de juiste informatie (bijvoorbeeld een adres) te halen uit een bericht.
Schrijven	*Algemeen* Ik heb een vlot schrijftempo. Ik kan signaalwoorden (incl. verbindingswoorden en voegwoorden) op een goede manier toepassen.

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Verbanden leggen: Wat is het verband tussen de twee zinnen?

Opdracht: signaalwoorden toepassen in een zin

De kinderen schrijven zinnen met in totaal minimaal drie signaalwoorden. De kinderen krijgen hiervoor eerst kort uitgelegd wat signaalwoorden zijn en waar ze in een zin voor dienen.

De kinderen kiezen uit de signaalwoorden die passen bij opsomming, tegenstelling, vergelijking, voorbeeld, argumentatie, tijdsverloop en samenvatting/conclusie. Hiervoor kunnen de kinderen het formulier met signaalwoorden gebruiken ✎.. Bespreek ten slotte samen met de kinderen welke zinnen ze hebben geschreven.

Opdracht: informatie ranken

De kinderen ranken de informatie die ze hebben opgeschreven in belangrijke informatie (hoofdzaken) en minder belangrijke informatie (bijzaken). Bespreek dit vervolgens klassikaal. Wie denkt de zin te hebben opgeschreven met de belangrijkste informatie? Wie denkt nog iets belangrijkers uit het filmpje te hebben gehaald?

3 Contextronde

Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.
Schrijven	*Informatieve tekst* Informatieve tekst (onderzoeksresultaten)

	Visuele teksten: kaarten, plattegronden, tabellen, grafieken
Studie-vaardigheden	Ik kan een onderzoeksvraag bedenken. Ik kan op internet zoeken naar de juiste informatie. Ik kan informatie verwerken in een grafiek of diagram.

! Koppel spellingscategorie(ën) die de kinderen deze week behandelen aan de schrijfopdracht bij deze tekst en check of kinderen deze categorie beheersen.

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken: Hoe kan je je onderzoeksvraag testen?

Verbanden leggen: Wat is de invloed van beweging op je creativiteit/ de hersenen/ op je humeur?

Persoonlijke relevantie: Hoeveel beweeg ik dagelijks? Hoe kan ik ervoor zorgen dat ik meer ga bewegen?

Waardebepaling: Waarom is het belangrijk om veel te bewegen?

Kies voor deze ronde één of meerdere van de volgende opdrachten:

Opdracht: proefjes uitvoeren

De kinderen kiezen één van de proefjes uit het filmpje en voeren deze in tweetallen uit of bedenken zelf een proefje/test om de invloed van beweging te onderzoeken.

De kinderen schrijven hun onderzoeksvraag op en beschrijven hun resultaten.

Deze testjes kwamen voor in het filmpje:

- Hoe snel kun je van de trap afrennen?
- Beweeg ik sneller als ik naar muziek luister?
- Kan ik beter nadenken als ik tegelijkertijd beweeg? (test kleuren opnoemen)

Opdracht: beweegtest

De kinderen vullen de beweegtest in via: https://www.kijkopgezond.nl/beweegtest/. De kinderen schrijven vervolgens kort op hoe zij ervoor kunnen zorgen dat ze meer gaan bewegen.

Verdiepingsopdracht: een onderzoek schrijven

Studievaardigheden

De kinderen schrijven hun onderzoeksvraag op en beschrijven hun resultaten in een zelfgemaakte tabel of diagram. Ook schrijven de kinderen kort hun hypothese en trekken ze een conclusie uit de onderzoeksvraag. Vertel de kinderen dat een hypothese geschreven moet worden voordat je het proefje doet, ze vertellen in de hypothese wat ze denken dat er gaat gebeuren.

8+ opdracht: Meer beweging voor ouderen

De kinderen bekijken het filmpje over het belang van bewegen: https://www.bing.com/videos/riverview/relatedvideo?q=waarom+is+bewegen+belangrijk&mid=023A5BF23F9DC2A68E02023A5BF23F9DC2A68E02&FORM=VIRE (02:54 min). Daarna kijken de kinderen het filmpje over Joel, hij verzint simpele beweegoefeningen voor ouderen: https://youtu.be/RLuUJO6mrSQ (02:44 min). De kinderen bedenken vervolgens zelf twee simpele beweegoefeningen die je thuis (met spullen die thuis hebt liggen) kunt doen om meer te gaan bewegen. De kinderen maken ook een kort filmpje waarin ze uitleggen waarom het belangrijk is om te blijven bewegen (ook als je wat ouder bent) en hoe de spelletjes die de kinderen hebben bedacht werken. Geef de kinderen als tip mee dat ze het filmpje geschikt maken voor ouderen, het moet niet te snel gaan en de kinderen moeten duidelijk uitleg geven. Leuk is om de kinderen de filmpjes te laten delen met hun eigen opa of oma of een ouderencentrum in de buurt.

4 Reflectieronde: evaluatie van de doelen

Woordenschat	Ik begrijp nieuwe woorden.
Onderzoekend lezen	*Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels* Zie vragen horend bij de leesrondes. *Leesstrategie 3: Verduidelijken* Ik kan een stukje terug- of vooruitlezen (dit gebeurt al door het herhaald lezen). *Leesstrategie 4: Samenvatten* Ik kan belangrijke informatie uit een tekst halen. Ik kan van een gelezen tekst onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.
Schrijven	*Algemeen* Ik heb een vlot schrijftempo. Ik kan signaalwoorden (incl. verbindingswoorden en voegwoorden) op een goede manier toepassen.

Denkbubbelvraag:
Waardebepaling: Kunnen de kinderen signaalwoorden op de juiste manier toepassen? Kennen de kinderen de betekenis van alle woorden?

Opdracht: een conclusie schrijven met signaalwoorden

Vertel de kinderen dat signaalwoorden ook vaak worden gebruik om een samenvatting of conclusie te geven over een stuk tekst.

De kinderen kijken nogmaals goed naar hun tabel of grafie. De kinderen hebben deze les hun onderzoeksvraag onderzocht, de kinderen schrijven nu in dezelfde tweetallen een conclusie op over hun onderzoekje. De kinderen gebruiken hiervoor een van de volgende signaalwoorden: dus, kortom, al met al, met andere woorden, daaruit volgt, hieruit blijkt dat, samenvatting, concluderend, alles overziend. Het is handig om deze even op het bord te zetten. Bespreek vervolgens de omschreven conclusies klassikaal met de kinderen.

Opdracht: Woordenschatspel: ‘Vliegenmepper’

Leg woordkaarten ✎ verspreid op tafel en geef twee kinderen een vliegenmepper. Roep een woord, de twee spelers zoeken zo snel mogelijk het woord (of een afbeelding van het woord/ de betekenis van het woord) op en wanneer dit kaartje gevonden is slaan ze er met de vliegenmepper op. De speler die als eerste slaat, heeft een punt.

Opdracht: Woordenschatspel: ‘Briefje in de pan’

Vouw de woordkaartjes dubbel en stop ze in een pan. De kinderen pakken een briefje uit de pan en geven een omschrijving van het woord, beelden het woord uit of tekenen het woord voor de klas. De andere kinderen proberen zo snel mogelijk het woord te raden. Daarna is een ander kind aan de beurt om een brief uit de pan te pakken.

Teksten

Informatieve teksten

	Smaaklessen en proefjes over De Schijf van Vijf De smaaklessen en kopieerbladen vind je via: https://edepot.wur.nl/9302
	Kidsweek speciale editie over eten Je vindt de volledige krant (speciale editie over eten) via : https://issuu.com/voedingscentrum/docs/kidsweek_def
	Kidsweek griepfeitjes en verkoudheidsfabels Je vindt het volledige artikel hier: https://www.kidsweek.nl/nieuws/griepfeitjes-en-verkoudheidsfabels
	Kidsweek over hygiëne Het volledige artikel vind je hier: https://www.kidsweek.nl/samsam/burgerschap/bouwsteen-solidariteit/op-je-gezondheid
	De nieuwe Schijf van Vijf volgens NEMO Artikel van NEMO over de vernieuwde Schijf van Vijf en de nieuwe richtlijnen voor gezond eten. Dit is een artikel voor taalsterke kinderen. Er staan veel interessante en nieuwe weetjes in. Het volledige artikel is te vinden via: https://www.nemokennislink.nl/publicaties/advies-over-voeding-wat-kun-je-daarmee/
	OERschijf OERsterk heeft een andere versie van de Schijf van Vijf, namelijk de OERschijf. Ook staan er in het artikel interessante feitjes over het voedingspatroon van vroeger (de jagers en verzamelaars bijvoorbeeld). https://oersterk.nu/blogs/de-oerschijf/
	Voeding en spijsvertering Slimme tekst over voeding en spijsvertering. De nieuwe Slimme Tekst combineert informatie over voedingsstoffen met uitleg over organen en spijsvertering. Wat doen die koolhydraten, vetten, proteïnen en vitamines? En waar zitten ze in? De tekst is voorzien van een voedingstabel van het Voedingsbureau. Het volledige artikel is te vinden via: https://slimme-teksten.nl/tag/voeding/
	Skelet Artikel van Natural waarin wordt verondersteld dat elk skelet is opgebouwd uit dezelfde delen. Dus: ‘Ken je een skelet? Dan ken je ze allemaal!’ Het volledige artikel is te vinden via: Ken je één skelet, dan ken je ze allemaal | Natuurwijzer (naturalis.nl)

De 7 gouden voedingsrichtlijnen

1 Eet zoals de natuur het heeft bedoeld

Ons lichaam is gebouwd voor de voeding van onze verre voorouders.
Onze spijsvertering werkt op dezelfde manier als in de oertijd.
Kies daarom voor eten dat in de natuur groeit, zoals verse groenten, fruit, noten en zaden.

2 Eet niet te veel suiker en koolhydraten

Suiker en koolhydraten zorgen voor meer glucose in het bloed.
Glucose is een brandstof.
Te veel glucose kan de bloedvaten en organen beschadigen.
Voeding met veel suiker levert slechte calorieën en heeft weinig vitamines en mineralen.
Hierdoor raakt je lichaam uitgeput.

3 Varieer

Variëren met voeding betekent dat je elke dag verschillend voedsel eet.
Door te variëren eet je alle belangrijke voedingsstoffen.
Probeer om voor jezelf de 3-dagen-regel aan te houden.
Dat betekent dat je de komende twee dagen niet gaat eten wat je vandaag al hebt gegeten.

Drink voldoende water

4

Ons lichaam bestaat voor 70 procent uit water.
Water is voor elke lichaamscel erg belangrijk.
Bijvoorbeeld om voedingsstoffen naar de weefsels te vervoeren.
Drink daarom ongeveer 1 en een halve liter water per dag.
Vind je water saai? Doe er wat citroen, rood fruit of komkommer in.

Eet voldoende eiwitten

5

Eiwitten zijn de belangrijkste bouwstenen van ons lichaam.
Eiwitten zitten bijvoorbeeld in gevogelte, vis, ei, paddenstoelen, slakken, zaden en noten.
Ook in vlees zitten eiwitten.
In vlees van dieren met een actief leven, bijvoorbeeld herten, zitten meer eiwitten dan in vlees van dieren die niet actief zijn.

Gebruik kruiden en specerijen

6

Kruiden en specerijen zijn een soort medicijnen.
In kruiden en specerijen zitten veel vitamines en mineralen.
Daarnaast kunnen ze ook jouw gezondheid verbeteren.
Door kruiden en specerijen te gebruiken, heb je minder zout nodig in je gerecht.
Dat is beter voor jouw gezondheid.

Geniet!

7

Het is de laatste richtlijn, maar net zo belangrijk.
Eten is proeven, eten is ontspannen, eten is voeden.
Je hebt aandacht besteed aan het bereiden van de maaltijd.
Geniet van het eten, dat is belangrijk!

Tips om meer plantaardig voedsel te eten:

1. Begin klein
Alle beetjes helpen. Begin daarom met kleine aanpassingen die makkelijk in je leven passen. Bijvoorbeeld plantaardige melk in de koffie of vegakip in je favoriete pasta. Als het weinig moeite kost, is de kans groter dat het blijft hangen. En dan help je toch de natuur.

2. Laat je inspireren
Je eetpatroon aanpassen kan lastig zijn. Een beetje hulp is dus wel fijn. Laat je inspireren door toffe foodinfluencers en kookprogramma's. Kwestie van googelen en scrollen op Insta en TikTok. Of check deze recepten van het Voedingscentrum en de Week zonder vlees en zuivel.

3. Zet peulvruchten op het menu
Peulvruchten als bonen, linzen en kikkererwten zijn de ultieme vleesvervangers. Deze kleine krachtpatsers zitten namelijk vol eiwitten, vezels, vitamine B en mineralen. En dan zijn ze doorgaans ook nog eens goedkoper dan vlees. Kleine aanpassing, grote impact!

4. Portemonnee? PortemonJA!
Veel mensen denken dat plantaardig eten duurder is dan niet plantaardig. Alhoewel er steeds meer bijzondere producten in de schappen liggen die wat mogen kosten, zijn plantaardige eiwitten in de vorm van bonen en tofu vaak goedkoper dan vlees, zuivel en vis.

5. Varieer meer
Wist je dat de gemiddelde Nederlander slechts 9 verschillende soorten groenten op regelmatige basis eet? Wat? We weten het, ongelooflijk! Er bestaan namelijk wel 1000 verschillende groenten. Keuze genoeg. Dus probeer eens iets nieuws. Zo blijft plantaardig eten spannend.

6. Groente van de boer
Hoe meer je lokaal koopt, hoe beter voor de natuur. Je eten hoeft namelijk geen grote afstanden af te leggen en dat scheelt heel wat CO2. Dus trek je overall aan en ga eens op bezoek bij de boer bij jou in de buurt. Vaak verkopen ze zelf ook direct hun producten of hebben ze groente-abonnementen. Zo help je de natuur en lokale ondernemers. Jij held!

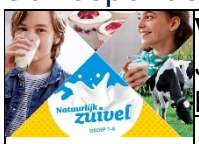
Activerende teksten

	Posters en folders Je vindt de posters en folders over De Schijf van Vijf en andere gezonde voeding via : https://webshop.voedingscentrum.nl/producten/c/gezond-eten/
	Poster over eten en welzijn Je vindt de gratis praatplaat over eten en welzijn via : https://webshop.voedingscentrum.nl/producten/gezond-eten/praatplaat-gezonder-eten/#:~:text=Deze%20praatplaat%20gezonder%20eten%20biedt%20houvast%20in%20een,van%20de%20praatplaat%20voer%20je%20stapsgewijs%20het%20gesprek.
	Reclamefilmpje ‘Gezonde generatie’ https://www.youtube.com/watch?v=K6rifyoPazE (00:40 min)
	Reclamefilmpje ‘Gezond eten met de wintergroente van Jumbo’ https://www.youtube.com/watch?v=6B9UzFTNMMs (00:40 min)
	Reclamefilmpje ‘Eetwissel: gezonder eten in kleine stapjes’ https://youtu.be/Ye1l-lE7D7w (00:55 min)

Opiniërende teksten

	Kidsweek stelling: ‘Na drie keer hoesten moet je thuis blijven.’ Je vindt het volledige artikel hier; https://www.kidsweek.nl/nieuws/janine-over-ziek-zijn
	Recensie Breingeheimen Recensie over het boek ‘Breingeheimen’ via ‘Wij testen het’ te vinden bij: https://www.wijtestenhet.nl/breingeheimen-recensie/

Correspondentie en communicatie

	Vragenlijst: 'Hoe gezond eet jij?' Je vindt de vragenlijst van Zuivelonline via: https://zuivelonline.nl/gezondheid/test-jezelf/hoe-gezond-eet-je-test/
	Plan gezonder eten Schrijf je eigen plan om gezonder te eten. Het plan is ontwikkeld door het Voedingscentrum en is te vinden via: https://webshop.voedingscentrum.nl/wp-content/uploads/2023/07/VC_POH-gezonder-eten-routekaart-Blocknote-online_def.pdf

Tabel tekstsoorten en werkvormen

Hoofddoelen **Hoofddoelen**	Taalbegrippen	Mondelinge taalvaardigheid	Voorbereidend technisch lezen	Woordenschat	Onderzoekend lezen	Schrijven
Uitgewerkte les 1: Informatieve tekst – Smaken verschillen	Spreekwoord	Luister- en gespreksvaardigheden, interview, vragen stellen, mening geven.	Tekst vloeiend lezen.	Nieuwe woorden begrijpen en toepassen in de juiste context.	Voorspellen, vragen stellen met De Denkbubbels, verduidelijken en samenvatten.	Opmaak, titel, tussenkopjes, alinea's, signaalwoorden, recept, informatieve tekst, interview.
Uitgewerkte les 2: Informatieve tekst – Spreekwoorden, uitdrukkingen en gezegden	Beeldspraak, gezegdes, uitdrukkingen en spreekwoorden.	Luisteren naar instructies.	Vloeiend voorlezen.	Nieuwe woorden.	Beeldspraak, voorkennis, Denkbubbels en samenvatten.	Netheid, spellingsregels.
Uitgewerkte les 3: Informatieve tekst – Schijf van Vijf *Evaluatietoets A - schrijven*		Spreken en presenteren.	Voorlezen op de juiste manier en letten op leestekens.	Nieuwe woorden.	Vragen stellen met De Denkbubbels, informatie ordenen.	Leesbaar schrijven en tekening maken om woord uit te beelden.
Uitgewerkte les 4: Informatieve tekst - Schimmels		Praten over en onderwerp, conclusie trekken, mening geven, praten over een afbeelding.	Tekst vloeiend lezen.	Begrijpen van nieuwe woorden en betekenis van nieuwe woorden uitleggen in eigen woorden.	Voorspellen, Denkbubbels, informatie ordenen en controleren, hoofdzaken uit de tekst halen, informatie opzoeken op het internet.	Opmaak, vlot schrijftempo, schrijven van een informatieve tekst, grafiek, poster.

Uitgewerkte les 5: Informatieve tekst – Allergie en intolerantie *Evaluatietoets B - woordenschat*		Ik kan praten over onderwerpen met mijn klasgenoten, ik kan goed luisteren en de juiste informatie halen uit een gesproken instructie.	Ik gebruik leestekens tijdens het lezen.	Nieuwe woorden begrijpen, uitleggen in eigen woorden en toepassen in de juiste context.	Voorspellen, vragen stellen met De Denkbubbels, aantekeningen maken, double bubble map, verduidelijken en samenvatten	Opmaak, leestekens, alinea's, titel, spellingsregels, leestekens, informatiefolder, presentatie, recept.
Uitgewerkte les 6: Informatieve tekst – Proefje waterzuivering		Samen praten, juiste informatie uit instructie halen en zelf een verhaal vertellen.	Goed voorlezen.	Nieuwe woorden.	Tijdsvolgorde en de Denkbubbels.	
Uitgewerkte les 7: Informatieve tekst – De groei van de hersenen *Evaluatietoets C - schrijven*		Praten over een onderwerp, praten over afbeeldingen, presenteren.	Tekst vloeiend lezen.	Nieuwe woorden begrijpen en uitleggen in eigen woorden.	Denkbubbelvragen, voorspellen, verduidelijken, aantekeningen maken, tijdsvolgorde, hoofd- en bijzaken.	Informatiefolder, informatieve tekst, netjes schrijven, alinea's, titel en tussenkopjes.
Uitgewerkte les 8: Informatie tekst – Herbivoren, omnivoren, carnivoren		Meedoen met een leergesprek.	Tekst vloeiend lezen.	Begrijpen van nieuwe woorden.	Vragen stellen met De Denkbubbels, informatie opzoeken, verduidelijken en samenvatten.	Tekst netjes opmaken.
Uitgewerkte les 9: Recensie Corpus		Samen praten over een onderwerp, mening geven.	Ik gebruik leestekens tijdens het lezen.	Nieuwe woorden begrijpen en toepassen in de juiste context.	Voorspellen, vragen stellen met De Denkbubbels, aantekeningen maken, feiten en meningen onderscheiden, tekstsoorten, verduidelijken en samenvatten	Opmaak, leestekens, spellingsregels, recensie schrijven.

Uitgewerkte les 10: Informatieve tekst - Etiketten *Evaluatietoets D - woordenschat*		Spreken en presenteren.	Leestekens en op de juiste manier voorlezen.	Nieuwe woorden en in context plaatsen.	Informatie ordenen, vragen stellen met De Denkbubbels en samenvatten.	Schrijven a.d.h.v. signaalwoorden.
Uitgewerkte les 11: Informatief filmpje – Bodyscan in de klas		Luisteren naar gesproken instructie, hoofdpunten halen uit een filmpje (door te kijken en luisteren)	-	Nieuwe woorden begrijpen.	Voorspellen, vragen stellen met De Denkbubbels, aantekeningen maken, verduidelijken en samenvatten	Informatieve tekst schrijven (onderzoeksresultaten), grafiek en tabel.

8 werkvormen per ronde

Ronde 1: Betekenisronde

- Er liggen afbeeldingen over het verhaal in de kring. De leerkracht of een kind geeft een omschrijving bij een van de afbeeldingen. Wijs aan welke afbeelding bij de omschrijving hoort.
- Maak zinnen af over het verhaal. Bijv. De jongen ging...
- De leerkracht stopt ergens in het verhaal met lezen. Voorspel hoe het verhaal verder zou kunnen gaan. De leerkracht leest vervolgens de rest van het verhaal voor.
- Dobbel met een dobbelsteen waarop de woorden “wie, wat, waar, wanneer, waarom en hoe” staan. De leerkracht stelt een vraag die met dit woord begint.
- Speel met poppetjes, diertjes en andere attributen het verhaal na.
- Beantwoord vragen over de tekst met petje op/petje af, staan/zitten, 1 been, etc.
- Reconstrueer het verhaal door afbeeldingen van personen of voorwerpen uit het verhaal op volgorde te leggen. Vertel daarna aan de hand van de afbeeldingen het verhaal.
- Maak een tekening van een voorwerp uit het verhaal.

Ronde 2: Detailronde

- De leerkracht geeft een woord uit het verhaal en maakt daar een eigen zin bij.
- Herken je het woord uit het verhaal? Ga staan als het woord bij het verhaal hoort.
- De leerkracht neemt een persoon of voorwerp uit het verhaal in gedachten. Stel vragen om erachter te komen wie of wat het is.
- Onthoud de woorden in de juiste volgorde.
- Benoem het eerste of laatste woord van een reeks.
- Benoem welke zin langer/korter is.
- Orden in verschillende categorieën. Bedenk bij elke categorie nog een extra woord.
- De kinderen tekenen de hoofdpersoon. Hoe denken ze dat …. eruit ziet?

Ronde 3: Contextronde

- Zoek overeenkomsten en verschillen tussen twee teksten.
- Teken jezelf als persoon in het verhaal.
- Verzin een limerick over de tekst of het onderwerp van de tekst.
- Bedenk een lied of rap over de tekst en alles wat je kunt vinden over dit onderwerp.
- Schrijf een eigen fantasie vervolg bij een verhaal.
- Schrijf een e-mail, kaart, brief of Whatsapp bericht aan een persoon uit de tekst.
- Interview een persoon uit de tekst en schrijf op wat hij/zij zou antwoorden.
- Verzin met de groep een fantasieverhaal over het onderwerp van de tekst, waarbij iedereen steeds een zin schrijft en hiermee het verhaal aanvult.

Ronde 4: Reflectieronde

Controleer of het doel van de les behaald is a.d.h.v. reflectiewerkvormen, zoals:

- Ren je rot
  De kinderen bedenken allerlei quizvragen met vier antwoordmogelijkheden. Stop alle vragen in een pot. Teken op het schoolplein of in de aula vier vakken op de grond.

Lees een vraag uit de pot voor. De kinderen luisteren naar de vraag en rennen naar het juiste vak. Staan ze verkeerd dan zijn ze af.

- Raad het begrip
  Beschrijf een themawoord aan een andere leerling. De ander raadt welk woord jij hebt omschreven.
- Rijtjes
  Bedenk zoveel mogelijk woorden die te maken hebben met de les/het onderwerp. Je kunt ze deze woorden ook in groepjes laten categoriseren.
- De Bom
  De leerlingen spelen het spel 'de bom'. Daarbij is één leerling de bom die kan ontploffen, deze leerling zit met zijn rug naar de klas toe. De rest van de groep gaat staan en gooit over met een bal. Zegt 'de bom' BOEM dan is deze leerling af. De leerling geeft antwoord op een inhoudelijke vraag die is gesteld door de leerkracht en gaat zitten.
- Waar of niet.
  Noem een stelling over het voorgelezen verhaal. Is het waar dan gaan de kinderen staan is het niet waar dan gaan de kinderen springen. Wissel de bewegingen af.
- Teken wat je hebt geleerd
  Laat in een tekening zien waar de tekst van vandaag over ging.
- Beantwoord de vraag
  De kinderen lopen door de klas. Als de leerkracht in zijn handen klapt of de muziek stopt, vormen de leerlingen tweetallen. Ze beantwoorden de vraag die de leerkracht stelt.
- Reflectiebeweging (Gebaseerd op het spel “ik ga op reis en ik neem mee..”)
  Reflecteer op vanmiddag door 1 feit te noemen dat je geleerd hebt. Bedenk hierbij een beweging. De leerling na jou herhaalt jouw feit en voegt er een nieuw feit aan toe. Enz.